

ยุวชนจุฬากับโลกาภิวัตน์
ความเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมเพื่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

Chula youth and Globalization
a Movement for Culture of a Learning Society

คณะผู้วิจัย

อลิสสา หะสาเมาะ
ปราโมทย์ ตั้งเกียรติกำจาย
วิภารัตน์ พันธุ์ฤทธิ์ดำ
จีระวรรณ บรรเทาทุกข์

รายงานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2544

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ภายใต้วัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างและพัฒนากลุ่มนิสิตให้มีความคิดสร้างสรรค์และรู้เท่าทันการให้ความหมายกับชีวิตและสังคมของตนเองเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองและขับเคลื่อนสังคมไปในทิศทางที่ดีขึ้น ทั้งยังสร้างความรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมวัยรุ่นไทยร่วมสมัยให้ได้เรียนรู้และเข้าใจตนเอง รวมทั้งสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการสร้างสังคมยุคใหม่ ซึ่งนิสิตเป็นผู้มีส่วนสำคัญต่อการมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียจากการปฏิรูปมหาวิทยาลัยในการแสดงจุดยืนบนพื้นที่ของมหาวิทยาลัย การแสดงความหมายต่อตัวตนในบริบทที่เปลี่ยนแปลง

วิธีการเก็บข้อมูล อาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือและเทคนิคที่หลากหลายผสมผสานกัน เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสนทนากลุ่มทั้งแบบเป็นทางการ กึ่งทางการ และไม่เป็นทางการ การจัดเวทีเสวนา แหล่งข้อมูลทั้งหมดเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กับผู้บริหารบางส่วนของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิจัยพบว่า เกิดเครือข่ายกิจกรรมนิสิตนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย นิสิตมีการระดมความคิดเห็นที่มีต่อมหาวิทยาลัยในแง่มุมต่างๆ จากประสบการณ์ของปัญหาที่แตกต่างกัน นอกจากนั้นยังเกิดการริเริ่มกิจกรรมใหม่ๆ สร้างสรรค์ เป็นการก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคมที่แวดล้อม เช่น การวิจารณ์สื่อต่างๆ ทั้งหนังสือ เพลง ภาพยนตร์ นิสิตเกิดการตระหนักที่ว่ามาเรียนมหาวิทยาลัยกันทำไม ได้ตั้งคำถามต่อมหาวิทยาลัยที่พวกเขากำลังใช้ความเป็นนิสิตอาศัยอยู่ หรืออีกนัย มหาวิทยาลัยที่ดำรงอยู่เพราะมีพวกเขาเป็นองค์ประกอบให้ความหมายมีตัวตน ว่า ความเป็นมหาวิทยาลัยในบริบทที่โลกกำลังเปลี่ยนแปลง มีบทบาทอย่างไร หรือมีบทบาทแค่ไหนกันแน่ในการกำหนดตำแหน่งแห่งที่ของนิสิต ในฐานะสมาชิกของสังคม นิสิตได้เปลี่ยนสถานภาพจากการเป็นผู้ถูกศึกษามาเป็นผู้ศึกษา จากภาพลักษณ์โดยทั่วไปที่ผู้ใหญ่ในสังคมมองฐานะของนิสิต ให้ความหมายตัวตนของนิสิตว่าต้องมีลักษณะ หรือบทบาทอย่างไร เป็นการสร้างความหมายตัวตนของนิสิตโดยคนอื่นที่ไม่ใช่ตัวนิสิตเอง การวิจัยครั้งนี้ นิสิตลุกขึ้นมาแสดงความเป็นตัวตนของความเป็นนิสิตเองผ่านกิจกรรมที่เขาทำ แสดงให้คนอื่น (ผู้ใหญ่) รู้จักนิสิตจากสิ่งที่อยู่ข้างในออกมาเผยเป็นภาพลักษณ์ภายนอก นิสิตมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ชีวิตประจำวัน โลกแห่งการเรียนรู้ของคนที่แตกต่างกัน มาจากบริบททางสังคมที่แตกต่างกัน อันเป็นจุดเริ่มต้นของความสนใจในเรื่องสภาพสังคมในปัจจุบันโดยมองผ่านในแง่มุมประวัติศาสตร์ เกิดเป็นความนึกคิดต่อปัจจุบัน และอนาคตของสังคมจากนิสิตผู้ใช้คุณค่าของสังคม โดยการให้ความหมายสังคมที่ตนมีตำแหน่งแห่งที่อยู่ด้วยตัวเอง

คำนำ

นับแต่อดีตเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน มหาวิทยาลัยถูกสถาปนาให้เป็นสถานที่ฝึกหัด สถานที่สอนความรู้ คู่มือประกอบอาชีพ มหาวิทยาลัยถูกนิยามว่า เป็นแหล่งผลิตบุคลากรอันทรงศักยภาพเพื่อรับใช้สังคม นิสิตเป็นทรัพยากรที่ได้รับการเลือกสรรจากการชี้วัดของสังคมที่นิยมความสามารถของการแข่งขันกันฟันฝ่าเพื่อเข้ามาเป็นสมาชิกที่เท่าเทียมกันในรั้วมหาวิทยาลัย

ภาพที่ดำรงอยู่ตลอดมาระหว่างมหาวิทยาลัยกับนิสิต คือมหาวิทยาลัยเปรียบเสมือนหอพัก นิสิตก็เปรียบเสมือนผู้เช่าหอพักนั้น เวลาที่เช่าไม่กี่ปีก็หมดพันธะกัน มหาวิทยาลัยทำหน้าที่ของมหาวิทยาลัย นิสิตก็ทำหน้าที่ของนิสิต ภายใต้ความสัมพันธ์ที่ดูเหมือนเป็นกฎเกณฑ์ตายตัว ความสัมพันธ์ที่ดูเหมือนจะเข้าใจได้โดยชัดเจน โดยหน้าที่อย่างเป็นรูปธรรม แต่มีใครบ้างหรือไม่ที่จะพยายามมองให้ลึกลงไปว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับนิสิตที่ลึกซึ้งกว่านั้นมาก มหาวิทยาลัยกับนิสิตต้องเกื้อกูลกันอย่างกลมกลืน ยึดหยุ่น และต้องเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

ยุคสมัยที่โลกกำลังเปลี่ยนแปลงไป การพัฒนาหลายๆด้านของสังคมโลก เทคโนโลยีระบบเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง เปลี่ยนแปลงตามกันไปทุกๆด้าน มหาวิทยาลัยที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการบริหาร เพื่อให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคมที่ดำรงอยู่ มหาวิทยาลัยต้องไม่ลืมมองส่วนประกอบที่สำคัญของการดำรงความหมายของสถาบัน นั่นคือนิสิต การปรับเปลี่ยนรูปแบบของมหาวิทยาลัยจะมีผลกระทบกระเทือนความรู้สึกนึกคิด ศักยภาพ และความเป็นอยู่ของนิสิตเพียงใด

คณะวิจัยชุดนี้ มีความหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการวิจัยครั้งนี้ เป็นการจุดประกายให้เห็นถึงนิสิตกลุ่มหนึ่งมองตัวตนบนพื้นที่การมีส่วนร่วมเป็นองค์ประกอบสำคัญของมหาวิทยาลัยที่กำลังจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร พลังนิสิตกลุ่มนี้ จะแสดงให้เห็นหลายๆฝ่ายในมหาวิทยาลัยได้ตระหนัก และเห็นถึงคุณค่าของภาคส่วนหนึ่งที่สำคัญ ว่าพวกเขามองมหาวิทยาลัยอย่างไร พวกเขามองตัวตนอย่างไร ทั้งสองฝ่ายจะประสานสัมพันธ์ให้เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของทั้งมหาวิทยาลัยและนิสิตได้อย่างไร ผ่านการริเริ่มและร่วมมือปฏิบัติภารกิจจริงของนิสิต

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสถานที่ให้เป็นตัวอย่างจุดประเด็นการศึกษาด้านนิสิตกับมหาวิทยาลัยในบริบทที่เปลี่ยนแปลงครั้งนี้ นั่นคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นิสิตจุฬาฯ อีกทั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาสังคม ศูนย์รวมพลังของเหล่านักวิจัย และบรรดานิสิตผู้มาระดมความคิดร่วมแรงทำกิจกรรมให้บังเกิดผลสำเร็จ ขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติที่สนับสนุนทุนในการวิจัยครั้งนี้

คณะผู้วิจัยตระหนักดีว่างานฉบับนี้ยังไม่สมบูรณ์เต็มที่ 100% ยังอาจมีข้อมูลที่ผิดพลาด และยังขาดการค้นคว้าที่เป็นคุณค่าอีกเป็นจำนวนมาก คณะผู้วิจัยตั้งความหวังว่าการวิจัยครั้งนี้เป็นจุดเริ่มต้นที่มีคุณค่ายิ่งต่อการร่วมกันมองเห็นแสงสว่าง มองเห็นพลังของนิสิตต่อการพัฒนาคุณค่ามหาวิทยาลัยให้ก้าวไกล ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงสังคมโลกาภิวัตน์สืบต่อไป

คณะผู้วิจัย
กันยายน 2545

สารบัญ

คำนำ	ก
บทคัดย่อ	ข
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 ทบทวนเอกสารและแนวคิดที่ใช้	7
บทที่ 3 กระบวนการดำเนินกิจกรรม	13
บทที่ 4 ผลการวิจัย	61
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ บรรณานุกรม	67 74
ภาคผนวก	
● รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ	75
● เอกสารแนะนำเครือข่ายสยามเด็กเล่น	78
● ภาพเว็บไซต์และเว็บบอร์ดของเครือข่ายสยามเด็กเล่น	87
● ภาพข่าวจากวารสารจุฬาสัมพันธ์และหนังสือพิมพ์มติชน	88

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาของปัญหาในการวิจัย

โลกาภิวัตน์นำความเปลี่ยนแปลงมาสู่ชีวิตและสังคมของเราอย่างทั่วด้าน ยิ่งในระยะหลังนี้ มีกระแสของการปฏิรูปการศึกษาในมหาวิทยาลัย เพื่อจะออกหรือไม่ออกนอกระบบหรือการแปรสภาพของมหาวิทยาลัยให้อยู่ในกำกับของรัฐ เพื่อเน้นความมีประสิทธิภาพและความคล่องตัวและยืดหยุ่น สามารถจัดการเรียนการสอนให้มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ ระบบหรือกระบวนการต่าง ๆ เหล่านี้มีกลไกสำคัญประการหนึ่งคือ “นิสิต”

ดังนั้นการเรียนรู้ถึงวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของนิสิตจึงเป็นส่วนหนึ่งในการพยายามหาช่องทางในการปรับตัวนี้ด้วย เช่น การเรียนรู้จากกิจกรรมนอกหลักสูตรที่เป็นอยู่ในสภากาชาด ปัจจุบันอันเนื่องมาจากมหาวิทยาลัยมีโครงสร้างไม่ยืดหยุ่น ไม่เอื้อต่อศักยภาพอันหลากหลาย และกิจกรรมที่เป็นอยู่นั้นไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งมีประเด็นปัญหาอันมีส่วนเชื่อมโยงองค์ความรู้ของมหาวิทยาลัย

ประเด็นของการปฏิรูประบบราชการจึงไม่เพียงแต่การเปลี่ยนแปลงระบบระเบียบกฎหมาย หากยังต้องมีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวในชีวิตและวัฒนธรรมด้วย ซึ่งต้องทำความเข้าใจกับโลกทางสังคมอุดมศึกษา¹ ในมุมมองของนิสิต ซึ่งโลกทางสังคมไม่ใช่มีเพียงแต่ในชีวิตการเรียนการสอนในห้องเรียน หากยังมีชีวิตการเรียนรู้นอกห้องเรียนในแง่มุมต่าง ๆ อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม วิทยาลัยปัจจุบันถูกกระทำในฐานะที่เป็นวัตถุแห่งการรองรับความเป็นห่วงเป็นใยของสังคมโดยไม่ตระหนักถึงว่า วิทยาลัยที่เป็นเป้าแห่งการจับจ้องเหล่านี้มองเห็นตัวเองเป็นอย่างไรผ่านแว่นของตัวเอง โจทย์อันสำคัญในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงอยู่ที่ว่า ในปัจจุบันวัฒนธรรมของนิสิตเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อร่วมกันค้นหาคุณค่าในความหลากหลายของนิสิตในแง่มุมต่าง ๆ ให้สามารถรับรู้และเข้าใจถึง “คุณค่า” ในวัฒนธรรมของเขา เช่น การขยับเขยื้อนของตัวเองในกลุ่มนิสิตซึ่งมีภูมิหลังจากชนบท กิจกรรมนันทนาการนอกห้องเรียน เพื่อให้เขาสามารถกำหนดชะตากรรมให้กับตนเอง และร่วมกันหาคำตอบ ให้กับคุณค่าของชีวิต โดยการหาความหมายการปะทะกันของชุดต่าง ๆ ของตัวตนของเขา ความเข้าใจต่อแง่มุมต่าง ๆ เหล่านี้มีอยู่น้อยมากในสังคม

¹ ในประสบการณ์ของต่างประเทศ มีกรณีศึกษาเกี่ยวกับ โลกทางสังคมของอุดมศึกษาจากมุมมองของผู้สอนเป็นสำคัญ ดังตัวอย่างเช่น Bernice Pescosolido and Ronald Aminzade (eds.), *The social worlds of higher education : Handbook for teaching in New century*. (Thousand Oaks, California : Pine Forge Press, 1999)

ปัจจุบัน อันเนื่องมาจากการมีกรอบกฎเกณฑ์อันสำเร็จรูปอยู่แล้ว กฎเกณฑ์เหล่านั้นไม่เอื้อต่อความหลากหลายของวิถีชีวิตนิสิต สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้เลยถ้าขาดมิติทางวัฒนธรรมของนิสิตเอง อีกทั้งยังจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากกลุ่มผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร โดยเริ่มจากผู้ที่เห็นคุณค่าของนิสิต พร้อมทั้งการสร้างฐานของนิสิตให้สามารถแสดงออกถึงอิสระทางความคิด จินตนาการ เพื่อร่วมกันให้นิยามความหมายและคุณค่า รวมทั้งความหลากหลายให้สามารถเรียนรู้ทั้งวิชาการ และเรียนรู้ชีวิตพร้อมกันได้อย่างมีความสุข ซึ่งมีคุณค่าและเอื้อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน เสมือนเป็นการ “เปิดพื้นที่” ร่วมกันในการทำความเข้าใจสังคมในยุคโลกาภิวัตน์

โครงการวิจัยนี้ดำเนินการสืบเนื่องจากโครงการวิจัยเรื่อง “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับสังคม : พลวัตในการปรับตัวเชิงสถาบันและทางเลือกในอนาคต” ซึ่งได้ทำการศึกษาในส่วนของวัฒนธรรมนิสิตในระดับภาพรวมแล้วนั้น² คณะผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นสืบเนื่องที่ควรศึกษาต่อ อาทิเช่น มิติการบริโภคในชีวิตประจำวันของนิสิต, การเคลื่อนไหวของกิจกรรมนิสิต การเคลื่อนไหวของนิสิตที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสังคมเมือง เช่น ประชาคมกรุงเทพฯ, การเคลื่อนไหวของนิสิตที่มีต่อประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้จะได้เลือกกรณีศึกษาบางกรณีดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เพื่อให้เข้าใจศักยภาพในการดำรงอยู่ของนิสิตท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้งทั่วด้านของโลกาภิวัตน์

2. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

2.1. เสริมสร้างและพัฒนาากลุ่มแกนนำในหมู่นิสิตให้ได้เรียนรู้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

2.2. ส่งเสริมให้นิสิตมีความคิดสร้างสรรค์และรู้เท่าทันการให้ความหมายกับชีวิตและสังคมของตนเองเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองและขับเคลื่อนสังคมไปในทิศทางที่ดีขึ้น ทั้งยังสร้างความรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมวัยรุ่นไทยร่วมสมัย

2.3. สร้างเสริมและพัฒนาศักยภาพของนิสิตและภาคส่วนอื่น ๆ ในจุฬาย ให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น ในการสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ให้ได้เรียนรู้และเข้าใจตนเอง รวมทั้งสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของนิสิตและจุฬายในการสร้างสังคมยุคใหม่

² ดู สุริชัย หวันแก้ว และคณะ, “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับสังคม : พลวัตในการปรับตัวเชิงสถาบันและทางเลือกในอนาคต”, รายงานวิจัย เสนอต่อ กองทุนเพื่อการบริหารวิชาการ โครงการวิจัยสถาบันเพื่อพัฒนานโยบายด้านวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2545, หน้า 83-95.

3. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) การสนทนากลุ่ม การเสวนากลุ่ม-ย่อย การสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์แบบต่าง ๆ การวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสนทนากลุ่ม (Focus Group Interview) แบ่งกลุ่มเป็น 2 ประเภทได้แก่ 1) กลุ่มนิสิตต่าง ๆ 2) กลุ่มนิสิต-อาจารย์-ผู้บริหาร

4. ขอบเขตของการวิจัย

คณะผู้วิจัยจะหาแนวทางในการสร้างเงื่อนไขเอื้อให้นิสิตสามารถแสดงออกถึงศักยภาพของตัวเองได้เพิ่มขึ้นผ่านการสร้างสรรค์โครงการกิจกรรมต่าง ๆ โดยตัวนิสิตเอง เน้นไปที่นิสิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามคณะ-ภาควิชาต่าง ๆ ผู้เล็งเห็นถึงความสำคัญและศักยภาพของตนเองในการร่วมดำเนินงานวิจัย รวมทั้งผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากร ที่มีความสนใจและมีศักยภาพในการสนับสนุนให้นิสิตสร้างสรรค์โครงการกิจกรรมต่าง ๆ

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นโครงการสืบเนื่องจากโครงการวิจัย “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับสังคม : พลวัตในการปรับตัวเชิงสถาบันและทางเลือกในอนาคต” โดยเน้นการเชื่อมต่อจากผลการวิจัยในส่วนของปรับตัวของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในประสบการณ์ของนิสิต นอกจากนี้ทางคณะผู้วิจัยยังได้ร่วมกับนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการเสวนาอาศรมความคิดของนิสิตเอง ในหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาของการวิจัย เช่น “เขยร้าง-พร่างกาย : เมื่อตัวคนที่แตกต่างหลากหลายของนิสิตให้ความหมายเรื่องการปฏิรูปมหาวิทยาลัย”³

โครงการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยแบ่งเป็น 2 ช่วงดำเนินการ ดังนี้

1. ช่วงที่หนึ่ง (ดำเนินงานไปแล้วในงานวิจัย “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับสังคม : พลวัตในการปรับตัวเชิงสถาบันและทางเลือกในอนาคต”)

1.1. ร่วมกับนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในการเสวนาอาศรมความคิดนิสิต “เสวนาคาเฟ่” เพื่อระดมความคิดและสร้างกลุ่มที่สนใจเรื่องเกี่ยวกับตนเอง วิถีชีวิต ความคิดความหวัง ฯลฯ จำนวน 4 ครั้ง

1.2. จัดประชุมกลุ่มต่อเนื่อง เพื่อถกเถียง แลกเปลี่ยน และระบุดึงความรู้สึกนึกคิดของนิสิตกับเรื่องต่าง ๆ ให้ชัดเจนขึ้น นอกจากนี้ ยังได้มีการเสนอความคิดเห็นของนิสิตต่อที่ประชุมการรับฟังความคิดเห็น เกี่ยวกับร่างพ.ร.บ.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฉบับ พ.ศ....

³ ดู สานู ดันกุล และคณะ (บรรณาธิการ), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับสังคม : บันทึกการเสวนาอาศรมความคิดนิสิต “เสวนาคาเฟ่”, เอกสารประกอบการวิจัย เรื่อง “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับสังคม : พลวัตในการปรับตัวเชิงสถาบันและทางเลือกในอนาคต”, สนับสนุนโดย กองทุนเพื่อการบริหารวิชาการ โครงการวิจัยสถาบันเพื่อพัฒนานโยบายด้านวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

1.3. ส่งเสริมให้นิสิตผู้เข้าร่วมงานวิจัยได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยกับสังคม อย่างเป็นรูปธรรมขึ้น ผ่านงานเขียนบทความ เพื่อรวบรวมเป็นหนังสือเล่ม

2. ช่วงที่สอง

2.1. จัดประชุมคณะนักวิจัย นิสิตผู้มีความสนใจสืบเนื่องจากการเข้าร่วมกิจกรรมในช่วงที่หนึ่ง และนิสิตอื่นๆ ที่มีศักยภาพ (คาดว่าจะสามารถเป็นกลุ่มนิสิตแกนนำ) เกี่ยวกับเค้าโครงการวิจัย เช่น แนวคิดเบื้องต้น ความสำคัญของปัญหา กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นต้น เพื่อกระตุ้นให้เกิดกลุ่มกิจกรรมใหม่ ๆ

2.2. การปฏิบัติการวิจัยในพื้นที่ การสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มนิสิตแกนนำ ทั้งที่จะเกิดเป็นกลุ่มกิจกรรมใหม่ ๆ และกลุ่มกิจกรรมที่มีอยู่แล้ว โดยการสนทนากลุ่มย่อย รับประทานอาหารร่วมกัน นัดพบปะสังสรรค์เพื่อคุยเรื่องอนาคตของตนเองและอนาคตของจุฬาฯ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

2.3. กิจกรรมความร่วมมือเพื่อเปิดพื้นที่ความเป็นตัวตนของนิสิต

- การสนทนากลุ่ม ของกลุ่มกิจกรรมใหม่ ๆ เพื่อสร้างสรรค์โครงการกิจกรรม โดยตั้งต้นจากความสนใจของนิสิต เช่น โครงการเกี่ยวกับคตินิพนธ์และกวีนิพนธ์, โครงการว่าด้วยลูกชาวบ้านใหม่มหาวิทยาลัย เป็นต้น

- การสนทนากลุ่มต่าง ๆ ของกลุ่มกิจกรรมที่มีอยู่แล้ว เพื่อเตรียมตัวในการประสานกิจกรรมของกลุ่มตนเองเข้ากับเครือข่ายนิสิตอื่นๆ ในมหาวิทยาลัย

- การสนทนากลุ่มระหว่าง นิสิต อาจารย์ และผู้บริหาร เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและทิศทางเกี่ยวกับเครือข่ายกิจกรรมนิสิตกลุ่มต่าง ๆ ที่กำลังจะเกิดขึ้น

- การเสวนากลุ่มย่อย ครั้งที่ 1 เพื่อประสานเครือข่ายกิจกรรมที่แตกต่างหลากหลายของนิสิตกลุ่มต่าง ๆ ให้มีพื้นที่ขึ้นใหม่ในมหาวิทยาลัย รวมทั้งแถลงการณ์เปิดตัวโครงการวิจัย และเครือข่ายนิสิต

2.4. การจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อเป็นสื่อกลางในการประสานเครือข่ายความร่วมมือ และรับรู้ถึงความเคลื่อนไหวของกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ

2.5. การขยายเครือข่าย เช่น นิสิตจะนำประสบการณ์ที่ได้รับ สร้างกลุ่มเพื่อน้อง/ พี่นิสิต ให้เกิดกิจกรรมที่เอื้อให้เกิดจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

2.6. การจัดเวทีการแสดงความสามารถและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเปิดพื้นที่ตัวตนของนิสิต ในโอกาสทั่วไป เช่น กิจกรรมการวิจารณ์หนังสือ-ภาพยนตร์-ดนตรี เป็นต้น (กิจกรรมเหล่านี้ จะมีจัดขึ้นในวาระต่าง ๆ ตามความพร้อมของนิสิตในแต่ละกลุ่ม)

2.7. กิจกรรมความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ อุปสรรคปัญหา และหาแนวทางในการขับเคลื่อนให้มีพื้นที่ความเป็นตัวตนของนิสิตมากขึ้นต่อ ๆ ไป รวมทั้งพิจารณาประเด็นนี้ในสภาพการณ์ที่จะเกิดขึ้นภายหลังการออกนอกระบบของมหาวิทยาลัยด้วย

- การสนทนากลุ่ม ของนิสิตกลุ่มต่าง ๆ

- การสนทนากลุ่ม ระหว่างนิสิต-อาจารย์-ผู้บริหาร
- การเสวนากลุ่มย่อย ครั้งที่ 2 โดยมีนิสิตกลุ่มต่าง ๆ คณาจารย์ และผู้บริหาร เข้าร่วม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับตำแหน่งแห่งที่ของนิสิตภายหลังการออกนอกระบบของมหาวิทยาลัยในเดือนสิงหาคม รวมทั้งสร้างความเข้าใจร่วมกันในการสรรค์สร้างและสนับสนุนกิจกรรมของนิสิตต่อไป เพื่อสร้างเสริมให้นิสิตมีพื้นที่ความเป็นตัวตนมากขึ้น

2.8. การสนทนากลุ่ม คณะผู้วิจัยและกลุ่มนิสิตแกนนำ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลและเขียนรายงานระยะสุดท้าย

2.9. การสัมมนาใหญ่ เพื่อเปิดให้นิสิต อาจารย์ และผู้บริหารในมหาวิทยาลัย รวมทั้งบุคคลทั่วไป ได้วิพากษ์วิจารณ์ แลกเปลี่ยน และเสนอความคิดเห็นต่อร่างรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

6. สถานที่ทำการวิจัยหรือเก็บข้อมูล

6.1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6.2. สถานที่ที่เกี่ยวข้องตามแต่กรณีศึกษา เช่น แหล่งรวมตัวกันของนิสิตที่ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในร้านอาหารที่นิสิตใช้เป็นที่พักกันเพื่อพบปะสังสรรค์ ฯลฯ

7. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

พฤษภาคม - กันยายน 2545

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

8.1. เพื่อทราบถึงฐานความคิด ในการสร้างเงื่อนไขให้นิสิต มีส่วนร่วมในการสร้างสังคมยุคใหม่

8.2. สร้างความรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมวัยรุ่นไทยร่วมสมัย

8.3. เกิดเครือข่ายของกลุ่มนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เข้มแข็ง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

8.4. เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนกิจกรรมที่ยืดหยุ่น ซึ่งริเริ่มขึ้นจากกลุ่มองค์กรของนิสิตที่หลากหลาย

8.5. ฝ่ายบริหารของมหาวิทยาลัยตระหนักและสามารถเรียนรู้ในตัวตนความหลากหลายของนิสิตเพิ่มมากขึ้น

8.6. เกิดการสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่างๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฝ่ายบริหาร คณาจารย์ และนิสิต รวมทั้ง กับชุมชนรอบจุฬาฯ

8.7. นิสิตแกนนำที่เข้าร่วมการวิจัยสามารถนำประสบการณ์ที่ได้รับไปขยายผลในการพัฒนาสังคมให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

9. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

9.1. ได้ผลงานการวิจัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมนิสิตซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมวัยรุ่นในสังคมไทย

9.2. เพิ่มมิติทางสังคมและวัฒนธรรมให้กับการศึกษาเกี่ยวกับ ชีวิตและโครงสร้างการจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัย

9.3. มีกลุ่มที่เกิดขึ้นใหม่และเกิดการประสานเครือข่ายกับกลุ่มที่เกิดขึ้นแล้ว รวมประมาณ 8 กลุ่ม เช่น กลุ่มเสวนาอิสระ, กลุ่มปรัชญา คณะอักษรศาสตร์, กลุ่มสถาปัตย์, กลุ่มกีฬา, กลุ่มเสวนาคาเฟ่, กลุ่มปัญญา-ประดิษฐ์ ภาควิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

9.4. เกิดสื่อกลางการประสานเครือข่ายกิจกรรมของนิสิต

9.5. เกิดกลุ่มเสวนาอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 2

บททวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การศึกษาเบื้องต้น/การสำรวจวรรณกรรม

1.1 เอกสารเกี่ยวกับประเด็นการมีส่วนร่วม

3 ทศวรรษป่าชุมชน (พ.ศ. 2542) เป็นตัวอย่างหนังสือที่บอกเล่าถึงประวัติศาสตร์และพัฒนาการของขบวนการกอบกู้ผืนป่าและการต่อสู้เพื่อประกาศสิทธิของชุมชนท้องถิ่นล้านนาท่ามกลางความผันผวนของนโยบายรัฐ ภายใต้การรวมศูนย์อำนาจในการจัดการทรัพยากร กล่าวได้ว่า ชาวบ้านที่ดูแลจัดการป่ามานาน มาถึงช่วงที่รัฐมีนโยบายให้สัมปทานทำไม้ เป็นเวลานานถึง 3 ทศวรรษ มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นมากมายภายใต้บริบทการพัฒนาที่รัฐเป็นผู้กำหนด ประชาชนเสนอตัวเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรในรูปแบบ "ป่าชุมชน" ปัจจุบันแนวความคิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น ได้ถูกบัญญัติไว้แล้วในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน แต่ในความเป็นจริงขบวนการป่าชุมชนพบกับความลำบากยิ่งขึ้น ขณะที่การต่อรองระดับนโยบายติดขัด ขบวนการประชาชนกลับขยายตัวในแนวราบและแสดงศักยภาพตนเองอย่างเต็มที่ องค์ความรู้จากภาคประชาชนได้ถูกพัฒนาขึ้น เพื่อสื่อสารสร้างความเข้าใจต่อสาธารณะ บทสรุปทางยุทธศาสตร์ชี้ให้เห็นว่า จำเป็นอย่างยิ่งต้องมีการพัฒนากลไกในการเชื่อมโยงระดับชุมชนไปจนถึงระดับนโยบาย ภายใต้ภารกิจอันนี้กลายเป็นโจทย์สำคัญท้าทายประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ค้นคว้าหาคำตอบจากการปฏิบัติการจริง

กระบวนการเชิงสร้างสรรค์ : คินพลังสู่ชุมชน (พ.ศ. 2544) เป็นหนังสือที่เขียนขึ้นจากการวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการประชุมระดมสมองอย่างสร้างสรรค์ โดยความร่วมมือระหว่าง AusAID, กรมการพัฒนาชุมชน และสถาบันการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคม (Civinet) ซึ่งโครงการดำเนินการไป โดยมีการจัดเวทีระดมสมอง แบ่งเป็นเวทีการเตรียมการ, เวทีระดับภูมิภาค, เวทีระดมสมองของเจ้าหน้าที่กรมการพัฒนาชุมชน และเวทีการสังเคราะห์บทเรียน สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการประชุม ก็คือ การที่เราจะค้นหาคำตอบ หรือพยายามตีโจทย์ให้แตกได้นั้น เราไม่อาจทำได้ลำพัง หากแต่ต้องร่วมกันคิด และต้องคิดอยู่บนรากฐานของการคิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักนำการคิดแบบ Positive Thinking มาใช้ เพื่อให้บรรยากาศดีเกิดขึ้นในกระบวนการประชุม ตลอดทุกเวทีการประชุม ได้มีโอกาสรับรู้ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันตลอด จุดมุ่งหมายของกระบวนการนี้คือ เพื่อสื่อให้เห็นพลังที่ได้จากกระบวนการ พัฒนาการของการทำงาน และบทเรียนที่ได้จากการเรียนรู้ เพื่อนำพลังที่ได้แผ่ขยายไปสู่ผองเพื่อนในชุมชน

วิธีคิดเชิงซ้อนในการวิจัยชุมชน (พ.ศ. 2544) เป็นหนังสือที่รวบรวมบทความและข้อเขียนต่างๆของ อานันท์ กาญจนพันธุ์ ในหนังสือกล่าวถึงส่วนสำคัญในการทำความเข้าใจสังคม

เกี่ยวกับชุมชน โดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่นที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ภายใต้บริบทของการพัฒนาเข้าสู่ระบบทุนนิยมโลก ส่งผลให้สังคมในความเป็นจริงมีความสลับซับซ้อนมาก ผู้เขียนเสนอว่าหากต้องการทำความเข้าใจชุมชนท้องถิ่นในภาพความเคลื่อนไหว จำเป็นอย่างยิ่งต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิด ประการแรกต้องสลัดตัวเองออกจากกับดักสาขาวิชาที่มักยึดติดตายตัว แต่ต้องเปิดกว้างรับฟังมุมมองจากด้านชุมชนด้วย สุดท้ายคือต้องนำประสบการณ์ต่างๆมาประมวลรวมกันจากการวิจัยต่างๆ สังเคราะห์รวบยอดกัน เพื่อค้นหาแนวทาง มุมมอง และวิธีคิดขึ้นมา ซึ่งผู้เขียนเรียกว่า **วิธีคิดเชิงซ้อน**

1.2 เอกสารเกี่ยวกับประเด็นมหาวิทยาลัยและนิสิต

รื้อปรับระบบสถาบันอุดมศึกษา : กรณีศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พ.ศ. 2539) โดย ศ. นพ. จรัส สุวรรณเวลา ในหนังสือกล่าวถึงการรื้อปรับระบบว่าเป็นกไกอย่างหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงที่น่าจะใช้เพิ่มประสิทธิภาพการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ภาวะวิกฤตและการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเผชิญ จุฬายาจะจัดการอย่างไรกับอนาคตของสถาบัน สิ่งนั้นก็ขึ้นอยู่กับวิสัยทัศน์และการกระทำในปัจจุบัน ก่อนที่จะรื้อปรับระบบ สถาบันอุดมศึกษาต้องพิจารณาตัวเองก่อน ต้องรู้ว่าสถาบันมีพันธะอย่างไร เหตุใดจึงเกิดสถาบัน เหตุใดต้องมีสถาบันต่อไป การรื้อปรับสถาบันอุดมศึกษาถือว่าเป็นโอกาสในหลายด้าน คือ โอกาสในการปรับเปลี่ยนสถานภาพของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในส่วนของความสัมพันธ์กับรัฐ โอกาสในการระดมทุน โอกาสในการจัดระบบบุคลากรใหม่ โอกาสในการปรับระบบการศึกษา โอกาสในการปรับระบบบริหาร สำหรับจุฬายแล้วพอจะเห็นเป้าหมายของการดำเนินการตามสมควร เป้าหมายสูงสุดคงเป็น **การเพิ่มคุณภาพ**ของผลผลิตทั้งความรู้และคน โดยมีทิศทางหลักคือ การกระจายอำนาจ (Decentralization) การลดระเบียบกฎเกณฑ์ (Deregulation) สร้างความคล่องตัวในการจัดการ (Flexibility) สร้างระบบที่เชื่อถือได้ (Accountability) สุดท้ายคือผู้บริหารมีความสามารถและคุณธรรม

มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ (พ.ศ. 2543) เป็นหนังสือที่จัดโดยสภานิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวถึงเหตุผลและแนวคิดของการปรับสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐของจุฬายาว่า ตามหลักการพื้นฐานของอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยไม่ใช่หน่วยงานบริการสาธารณะเหมือนหน่วยงานอื่นๆ แต่เป็นสังคมราชการที่ต้องการอิสระ สร้างองค์ความรู้ และสร้างบัณฑิต และอีกประการระบบบังคับบัญชาแบบราชการก่อให้เกิดอุปสรรคกับมหาวิทยาลัยหลายด้าน ทั้งอัตราการจ้างที่ขึ้นอยู่กับภาวะวิกฤตเศรษฐกิจของรัฐบาล หรือการแทรกแซงและใช้อิทธิพลทางการเมือง สิ่งทีจุฬายาจะได้รับหลังจากเปลี่ยนสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐแล้ว ตามหัวใจของการปรับคือความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัยในการดำเนินงานในด้าน ความเป็นอิสระทางวิชาการ ความเป็นอิสระทางการเงิน และความเป็นอิสระในการบริหารงานบุคคล แต่คำถามทีเกิดคือ **ผลกระทบทีจะมีต่อนิสิตจะเป็นอย่างไร**

แผนแม่บทการปฏิรูประบบราชการ (พ.ศ. 2540 - พ.ศ. 2544) โดยสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ สำนักงาน ก.พ. เป็นแผนแม่บททีมุ่งสนองตอบต่อการแก้ปัญหา

หลักที่เป็นรากฐานแห่งสภาพปัญหาของระบบบริหารราชการแผ่นดินของไทย สภาพปัญหาหลักคือ ระบบราชการไทยใช้การรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลางเป็นหลักการพื้นฐานของปรัชญาในการปกครองประเทศ มาเป็นเวลากว่า 100 ปี แต่ยังไม่มีการแก้ไขให้สอดคล้องกับความเจริญของภาคเอกชน ความเจริญของประชาคมโลก และระบบประชาธิปไตยซึ่งทำให้เกิดสภาวะที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากปัญหาหลัก คือ บทบาทหน้าที่ของรัฐ เป็นลักษณะที่ดำเนินการโดยรัฐราชการ การเกิดวิกฤตการณ์แย่งชิงของความสัมพันธ์แห่งอำนาจและการแบ่งสรรอำนาจ ระหว่างรัฐกับชุมชน ประชาคมท้องถิ่น ผู้ประกอบการธุรกิจเอกชน กลุ่มหลากหลายในสังคม และองค์การพัฒนาเอกชน และการที่กลไกการบริหารต่างๆของรัฐมีปัญหา ยังไม่อาจปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยแผนแม่บทนี้มีเป้าหมายเพื่อ สร้างระบบการบริหารและการบริการของรัฐที่รวดเร็ว เสมอภาค เป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับแก่ประชาชนให้มากที่สุด เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีโอกาสและมาตรฐานการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น มีระเบียบวินัย และตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรม และส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้มีความสามารถแข่งขันได้ในระดับระหว่างประเทศ และเป็นผู้นำในระดับอาเซียน การปฏิรูประบบราชการที่กำลังจะเกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของนิสิตในมหาวิทยาลัยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาถึงกระบวนการตั้งรับต่อการปฏิรูปที่จะเกิดขึ้นอยู่นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในวาระนี้

การพัฒนายุทธศาสตร์อุดมศึกษา (พ.ศ. 2545) อันเป็นรายงานเบื้องต้น ของมูลนิธิส่งเสริมนโยบายศึกษา ที่เสนอต่อ ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ ภายใต้วัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในการปรึกษาหารือเกี่ยวกับโครงการ ที่จะนำไปสู่การดำเนินโครงการอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุผลว่า แม้แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาจะมีมาตลอด แต่เพียงนำวิธีการและเครื่องมือวิเคราะห์สถานการณ์ จุดแข็ง-จุดอ่อน วิกฤต โอกาส (SWOT Analysis) มาใช้ ซึ่งเป็นการปรับแผนพัฒนาตามการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ อันเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนไกลไกล มีการรวมตัวและแตกตัวอย่างรวดเร็ว จนก่อให้เกิดข้อถกเถียงในเชิงปรัชญาและแนวทางการในการจัดการศึกษาที่แบ่งขั้วอย่างชัดเจนระหว่างการจัดการศึกษาที่อาศัยแรงผลักดันความต้องการทางตลาดกับการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการทางสังคม จากการสำรวจวิจัยทัศนคติและแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย พบว่า ส่วนสำคัญที่ยังขาด คือ การเชื่อมโยงวิสัยทัศน์กับยุทธศาสตร์ เพราะฉะนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้เป็นยุทธศาสตร์

2. แนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แนวคิดหลัก 2 แนวคิดได้แก่ แนวคิดโลกาภิวัตน์กับการกลายเป็นคนชายขอบ และแนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

2.1 แนวคิดโลกาภิวัตน์

โลกาภิวัตน์ เป็นกระบวนการซึ่งโลกกำลังเปลี่ยนแปลงยุคสมัยจากเศรษฐกิจอุตสาหกรรมมาเป็นเศรษฐกิจหลังอุตสาหกรรม จากสังคมสมัยใหม่มาเป็นสังคมหลังสมัยใหม่ จากเทคโนโลยีอุตสาหกรรมมาเป็นเทคโนโลยีดิจิทัล พรหมแดนทางการเมืองของชาติลดความสำคัญลง พรหมแดนทางวัฒนธรรมของชาติพันธุ์หรือกลุ่มย่อยทวีความสำคัญขึ้น ปัจจัยหลักเหล่านี้ส่งเสริมกันและกัน ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงยุคสมัยของโลก ความคิด ศิลปวัฒนธรรม ทัศนคติ วิถีชีวิต แฟชั่นไลฟ์สไตล์ จิตวิทยาของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไป (ธีรยุทธ บุญมี, 2538)

ในกระบวนการโลกาภิวัตน์นี้มีกลไกสำคัญในการขับเคลื่อน นั่นคือ กลไกตลาดและเทคโนโลยีข่าวสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ผลกระทบที่มีต่อสังคมที่เกิดจากกลไกเหล่านี้มีขึ้นอย่างซับซ้อน หลายด้าน โลกาภิวัตน์ทำให้เกิด*ภาวะความไม่มั่นคงในรูปแบบใหม่ๆ (new in security)* (สุริชัย หวันแก้ว, 2544) เกิดช่องว่างระหว่างกลุ่มสังคม ช่องว่างระหว่างกลุ่มคนมากขึ้น โดยเฉพาะกลไกด้านการตลาดซึ่งประกอบด้วย 2 มิติที่ขัดแย้งกัน ได้แก่ *การบูรณาการ (Integration)* และ*การกีดกันหลักไส (exclusion)* (สุริชัย หวันแก้ว, 2544) ออกจากชุมชนแห่งตลาดโลก พลวัตแห่งการกีดกัน เรียกอีกอย่างว่า *กระบวนการทำให้เป็นคนชายขอบ (marginalization)* และหากพิจารณาในมุมมองใหม่ของการทำให้เป็นคนชายขอบ จะได้รับความเข้าใจในเชิงการตกเป็นฝ่ายถูกกระทำได้อย่างชัดเจน ในการศึกษาครั้งนี้สนใจการศึกษาในช่องว่างที่เกิดขึ้นระหว่างคนกลุ่มวัยรุ่น (นิสิต) กับคนในวัยที่อายุสูงกว่า (ผู้ใหญ่ในมหาวิทยาลัย) ระบบตลาดที่กระตุ้นให้ผู้ใหญ่ต้องการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของมหาวิทยาลัยให้สอดคล้องกับระบบเศรษฐกิจนั้น ในขณะที่เทคโนโลยีการสื่อสารต่างๆ ส่งผลให้วัยรุ่นมีการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย วัยรุ่นที่ไม่อยู่ในระบบของผู้ใหญ่ก็ต้องถูกเบียดขับให้หายไปอยู่ที่ชายขอบของสังคมไป เพื่อเรียกร้องสิทธิของความเป็นสมาชิกหนึ่งในสังคม วัยรุ่นจึงต้องลุกขึ้นมาแสดงอำนาจของตนเองในสังคม

2.2 แนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมซึ่งภาษาอังกฤษเรียกสั้นๆว่า PAR เป็นวิธีที่เน้นลักษณะทางการเมือง (Political aspects) ของการผลิตความรู้ ภารกิจของ PAR คือการปลูกให้คนตื่นตัวและมีความรู้ความสว่างในชีวิต PAR สนใจเกี่ยวกับการมีอำนาจและการไร้อำนาจ มุ่งเผชิญหน้ากับวิธีการที่พวกมีอำนาจในสังคมชอบนำมาใช้ และ ระเบียบวิธีวิทยาการวิจัยไม่สำคัญเท่ากับการปลดปล่อยคนให้หลุดพ้นจากการครอบงำของอำนาจเดิมในสังคม ลักษณะสำคัญประการที่สองของ PAR คือ การให้ความสำคัญกับสาระของประสบการณ์ชีวิตคน (Lived experience of

people) และความคิดที่ผ่านประสบการณ์จริงของคนแต่ละคนที่ได้เรียนรู้และสิ่งที่ตัวเองรู้สึก (Feel) ตนเองชอบ (Enjoy) และตนเองเข้าใจ (Understand) PAR ให้ความสำคัญของความรู้และประสบการณ์ส่วนบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งมักเป็นผู้ถูกกดขี่เสียเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นการวิจัยแบบ PAR จึงมีวัตถุประสงค์คือ (1) การผลิตความรู้และการกระทำที่มีประโยชน์โดยตรงต่อกลุ่มบุคคล และการกระทำทางสังคมและการเมือง (Socio-Political action) เป็นกลไกของกระบวนการศึกษา และ (2) การเสริมสร้างความเข้มแข็ง (Empowerment) ให้แก่คนโดยกระบวนการสร้างและการใช้ความรู้ของตนเองให้สามารถมองเห็นวิธีการ PAR จึงเป็นวิธีการกระตุ้นจิตสำนึกโดยอาศัยกระบวนการค้นคว้าและคิดทบทวนโดยตนเองโดยกลุ่ม (Collective self-inquiry and reflection) (Fals-Borda และ Rahman, 1991 อ้างใน กรรณิการ์ สุขเกษม และ สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2544) ลักษณะสำคัญประการที่สามของ PAR คือ การผูกพันอย่างแท้จริงของผู้วิจัย ผู้วิจัยให้คุณค่าและความสำคัญต่อกระบวนการร่วมมืออย่างแท้จริง สิ่งสำคัญของกระบวนการคือการสนทนา (Dialogue) เพราะจะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ศึกษาและผู้ศึกษา (Subject-object relationship) ตามวิธีการศึกษาแบบเดิมสลายตัวไปเป็นผู้ศึกษาและผู้ศึกษาด้วยกัน (Subject-subject relationship) จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่าประเด็นที่มีส่วนสำคัญต่อการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ คือ การสื่อสาร จากการศึกษาเรื่องหลักพื้นฐานของการสนทนาแบบประชาธิปไตย ภายใต้บริบทโครงการ leadership, organization and co-operation (LOM)¹ ได้ข้อสรุปว่า

- การสนทนามีพื้นฐานจากหลักการของการให้และการรับไม่ใช่การสื่อสารทางเดียว
- ควรพิจารณาประเด็นภายใต้การอภิปรายที่สามารถเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ
- การมีส่วนร่วมต้องอยู่ภายใต้พันธะของการช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างมีชีวิตชีวาในการสนทนานั้น ๆ
- ผู้มีส่วนร่วมทั้งหมดมีสถานภาพเท่าเทียมกันภายใต้บริบทของการสนทนา
- ประสบการณ์การทำงานเป็นจุดที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเมื่อมีส่วนร่วม
- ประสบการณ์บางอย่างของผู้มีส่วนร่วมเมื่อเข้าสู่การสนทนาต้องตรงเข้ากับประเด็นปัญหา
- จะต้องมีความเป็นไปได้ที่ผู้มีส่วนร่วมทั้งหมด มีความคืบหน้าในการทำความเข้าใจกับหัวข้อที่อภิปราย

¹ Gustavesen, B. (1992) *Dialogue and Development*. Assen:Van Gorcum. และ; Gustavsens, B. and Engelstad, P.H. (1986) 'The design of conferences and the evolving role of democratic dialogue in changing working life', *Human Relations*, 39 (2) : 101-16, อ้างใน Bjorn Gustavsens, 'Theory and Practice : the Mediating Discourse', ใน Reason, Peter and Hilary, Bradbury, *Hanbook of action research : participation inquiry and practice*, London : Sage, 2001, หน้า 18-19.

- การถกเถียงอภิปรายสามารถจัดออกได้หลังจากการพิจารณา(ว่าไม่มีพื้นฐานอยู่ภายใต้ขอบเขตของกิจกรรม)
- การถกเถียงอภิปรายทั้งหมดที่ถูกใส่เข้าไปในการสนทนานั้นต้องได้รับการนำเสนอโดยผู้เข้าร่วมการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมเอง
- ผู้เข้าร่วมทั้งหมดต้องยอมรับว่าผู้เข้าร่วมคนอื่น ๆ อาจมีข้อถกเถียงที่ดีกว่าตน
- ระหว่างประเด็นสามารถสร้างหัวข้อในการอภิปรายจากบทบาทการทำงานแบบทั่ว ๆ ไปของผู้เข้าร่วม – ไม่มีใครได้รับการยกเว้นจากการอภิปรายถกเถียงนี้
- การสนทนาสามารถสถานความไม่เห็นด้วยที่มีเพิ่มมากขึ้น
- การสนทนาควรมีการผลิตการอภิปรายถกเถียงอย่างต่อเนื่อง และนำเสนอเข้ากับแผนนโยบายเพื่อการปฏิบัติจริง

จากการศึกษาแนวคิด การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมข้างต้น คณะวิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมดังกล่าวกับกลุ่มนิสิตจุฬาลงกรณ์วิทยาลัยในการร่วมกันสรรค์สร้างกิจกรรมอันถือเป็นวัฒนธรรมและวิถีการดำเนินในสังคมมหาวิทยาลัยด้วยตัวของนิสิตเอง

บทที่ 3

กระบวนการดำเนินกิจกรรม

การดำเนินการโดยแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ

ก. ช่วงแรก ชั้นเตรียมโครงการ

ข. ช่วงที่สอง การเก็บรวบรวมข้อมูล และการปฏิบัติการ

แต่ละช่วงมีวิธีการดังต่อไปนี้

ก. ช่วงแรกชั้นเตรียมโครงการ

กิจกรรมต่าง ๆ มีการดำเนินต่อเนื่องมาจากงานวิจัย "จุฬากับสังคม : พลวัตในการเปลี่ยนแปลงและทางเลือกในอนาคต" ที่ได้เสร็จสิ้นไปเมื่อ พ.ศ. 2545 โดยเฉพาะในส่วนของนิสิตที่มีการดำเนินการต่อเนื่อง² และสืบเนื่องจากประเด็นการปฏิรูปมหาวิทยาลัยด้วยการมองสังคมอย่างเข้าใจเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญด้วยการมองอย่างเชื่อมโยงเพราะการปฏิรูปมหาวิทยาลัยในส่วนของนิสิตจึงไม่ใช่จะเริ่มจากการวางกฎเกณฑ์ กำหนดพฤติกรรมนิสิต³ แต่ควรเริ่มจากการทำความเข้าใจวัฒนธรรมความเป็นวัยรุ่นของนิสิต คณะวิจัยมีความคาดหวังว่า การเรียนรู้วัฒนธรรมของนิสิต จะเป็นคำตอบแห่งการเริ่มต้นไขประเด็นสู่การวางรากฐานการปฏิรูประบบมหาวิทยาลัย ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับประเด็นของการปฏิรูประบบราชการที่ไม่เพียงแต่เป็นการเปลี่ยนแปลงระบบระเบียบกฎหมาย หากต้องมีการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตและวัฒนธรรมด้วย ดังนั้นเมื่อมองย้อนไปที่การปฏิรูประบบมหาวิทยาลัย นิสิตก็เป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยที่มีการปรับเปลี่ยนตนเองตามระบบสังคม

¹ ดู รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์, *จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับสังคม : พลวัตในการปรับตัวเชิงสถาบันและทางเลือกในอนาคต*. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาการพัฒนาสังคม คณะรัฐศาสตร์ จุฬฯ, 2545.

² ดูเพิ่มเติมได้ใน *นิสิต : ผู้ถูกจับจ้องแต่มองไม่เห็น?*, กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาการพัฒนาสังคม คณะรัฐศาสตร์ จุฬฯ, 2545.

³ เกี่ยวกับเรื่องนี้ได้มีการพูดถึงปัญหากิจกรรมนิสิตที่ขาดบรรยากาศแห่งวัฒนธรรมประชาคม ใน สุริชัย หวันแก้ว, *จุฬากับสังคม : สรุปลังเคราะห์และข้อเสนอ*, ฉบับปรับปรุง พิมพ์ครั้งที่ 3, 26 กรกฎาคม 2545. ว่า "บรรยากาศมหาวิทยาลัยนอกเหนือจากการเรียนการสอนนั้น นิสิตหลายคนเห็นว่าไม่ค่อยมีชีวิตชีวาและกิจกรรมมีปัญหาการมีส่วนร่วมของนิสิต ทั้งนี้เพราะในด้านหนึ่งของกิจกรรมนอกหลักสูตรมักมีการดำเนินที่เน้นรูปแบบคล้ายราชการ..." หน้า 6.

ด้วยการเล็งเห็นถึงคุณประโยชน์ของการเข้าใจมิติการให้ความหมายความเป็นตัวตนของนิสิตซึ่งจะอย่างไรให้นิสิตสามารถแสดงศักยภาพภายในออกมาได้ จากกระบวนการถูกกดทับจากบริบทรายล้อมว่าไม่เอื้อให้ศักยภาพที่มีอยู่สามารถเผยแพร่ออกมา การตระหนักถึงคุณค่าของความคิดสร้างสรรค์ และเชื่อมั่นในศักยภาพของวัยรุ่น ต่อการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงตัวตนในยุคโลกาภิวัตน์ที่มีพลวัตซับซ้อนและรวดเร็วอย่างเท่าทันสภาวะสังคมโลก นอกจากนี้คณะผู้วิจัยยังเชื่อว่า มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพภายในตัวสามารถพัฒนาสิ่งที่มียู่ภายใน เพียงแต่ไม่มีพื้นที่ในการดำเนินโครงการหรือ กิจกรรมอันเอื้อต่อการเผยแพร่ของนิสิตเท่านั้นเอง

ดังนั้นในขั้นตอนของการวางแผนโครงการจึงมีการกระตุ้นกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การกำหนดแนวทางการดำเนินโครงการอันเอื้อต่อความหลากหลายของนิสิต ในกรณีศึกษานี้คณะผู้วิจัยได้กำหนดให้เลือกพื้นที่ดำเนินโครงการ คือ *จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย* ซึ่งเป็นการดำเนินการวิจัยต่อเนื่อง ทั้งนี้สถานการณ์ระหว่างจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอยู่ในขั้นตอนของการออกนอกระบบหรือไม่ออกนอกระบบ นั้นนิสิตจุฬายกถือได้ว่าเป็นผู้หนึ่งซึ่งมีส่วนได้ส่วนเสีย แต่กลับไม่ค่อยมีเสียงหรือพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็น เพราะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวหมายถึง สภาพนิเวศที่กำลังเปลี่ยนแปลง และนิสิตต้องมีการปรับตัวเพื่อพร้อมรับกับกระแสโลกาภิวัตน์ แต่การมีส่วนร่วมต่อมหาวิทยาลัยนั้นกลับปรากฏเพียงเจือจาง

- การประสานงานกับระดับผู้บริหารของมหาวิทยาลัย เช่น การนำเสนอความคิดเห็นของนิสิตต่อการประชุมรับฟังความคิดเห็น การร่วมประชุมกับผู้บริหารเกี่ยวกับประเด็นของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้การประสานงานดังกล่าวจะประสานกับผู้บริหารที่เห็นชอบ หรือให้ความสำคัญกับนิสิต อย่างน้อยรับฟังความคิดเห็น เป็นต้น

- การประสานงานใช้ทั้งวิธีอย่างเป็นทางการ เช่น การทำร่างหนังสือ การแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมคณะกรรมการรับฟังความคิดเห็น การเปิดเวทีสัมมนา การร่วมประชุมกับคณะผู้บริหาร การจัดสัมมนาของกลุ่มย่อยต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งสำคัญของการประสานงานกับกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะนิสิตใช้การร่วมประชุมอย่างไม่เป็นทางการ เช่น การนัดรับประทานอาหารร่วมกันในช่วงเย็น หรือหลังจากการเรียนการสอน การนัดประชุมร่วมกันอย่างไม่เป็นทางการในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน การนัดพบตามนอกสถานที่รอบมหาวิทยาลัยเช่น สยาม ต่าง ๆ เหล่านี้เป็นต้น

ข. ช่วงที่สอง การเก็บรวบรวมข้อมูลและการปฏิบัติการ แบ่งเป็นลำดับได้ดังต่อไปนี้

1. การสร้างความสัมพันธ์กับสมาชิกภายในชุมชน
2. ภาพรวมการดำเนินงานกิจกรรมกับนิสิต
 - 2.1 เตรียมนิสิตเป็นนักวิจัย
 - 2.2 การเก็บข้อมูลระยะแรก
 - 2.3 การพัฒนานักวิจัย
 - 2.4 การเก็บข้อมูลระยะที่สอง
 - 2.5 เปิดพื้นที่ในการสร้างกิจกรรมร่วมกันของนิสิต
3. รายละเอียดการดำเนินงานกิจกรรมกับนิสิต

แต่ละกิจกรรมมีกระบวนการและผลที่เกิดขึ้นดังต่อไปนี้

1. การสร้างความสัมพันธ์กับนิสิตในมหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อสร้างความสัมพันธ์กับนิสิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แนะนำนักวิจัยและชี้แจงโครงการ
- 2) เพื่อหาแนวร่วมนิสิตเพิ่มขึ้นตามประเด็นที่ศึกษา

กลุ่มเป้าหมาย

นิสิตที่เป็นแกนนำตามธรรมชาติ นิสิตจากกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ

วิธีการ

เนื่องจากโครงการนี้มีนักวิจัยเป็นนิสิตในพื้นที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมีผู้ช่วยนักวิจัยซึ่งเป็นนิสิตจบการศึกษาและกำลังศึกษาชั้นปริญญาตรีและโทในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์กับนิสิตในมหาวิทยาลัยจึงเป็นขั้นตอนที่สามารถกระทำได้ไม่ยากนัก จากอารมณ์ความคิดนิสิตครั้งงาน “เสวนาคาเฟ่” ภายใต้โครงการวิจัย “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กับสังคม : พลวัตในการปรับตัวเชิงสถาบันและทางเลือกในอนาคต” ได้เปิดโอกาสให้นิสิตจุฬฯ ที่มีความสนใจต่อประเด็นปัญหาชีวิตอุดมศึกษา ให้สามารถแสดงออกมาได้อย่างอิสระ และในช่วง

ท้ายของโครงการวิจัยนั่นเอง ทำให้นิสิตที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อนได้มีการติดต่อและร่วมคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมา แต่ก็ไม่ง่ายในการดำเนินกระบวนการทำกิจกรรม เนื่องจากความซับซ้อนของบริบทในการดำเนินขั้นตอน การต่อเนื่องจากกิจกรรมที่ผ่านมา และการพยายามสร้างความเข้าใจต่อผู้ช่วยนักวิจัย และนักวิจัย

ทั้งนี้นักวิจัยทั้งหมดมีพื้นที่ในการทำงานอยู่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การติดต่อประสานงานจึงประสานกับนิสิตที่เคยทำวิจัยกันก่อนหน้าอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ พยายามให้ได้รับการร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมจากผู้บริหารและอาจารย์ ที่เห็นชอบกับนิสิตกลุ่มนี้ ตามเวทีหรือการประชุมต่าง ๆ ที่อนุญาตให้นิสิตมีส่วนร่วม นิสิตเองมีการพยายามชี้แจงและเสนอความต้องการของตนเกี่ยวกับโครงสร้างระบบการบริหารจัดการ ทั้งปัญหาในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ปัญหาของการไม่มีพื้นที่ในการดำเนินกิจกรรม โดยคณะวิจัยมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) แกนนำนิสิต/นิสิต ที่คณะผู้วิจัยได้เข้าไปประสานงานและชี้แจงการดำเนินงานโครงการ มีความเข้าใจโครงการ
- 2) ได้ทราบทัศนคติ และความต้องการของนิสิตกลุ่มต่าง ๆ ที่ได้รับผลจากโครงสร้างการบริหารจัดการภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและกระบวนการโลกาภิวัตน์
- 3) ได้พบกับนิสิตกลุ่มต่าง ๆ ที่มีหลากหลายมากขึ้น
- 4) นิสิตมีโอกาสนำเสนอปัญหาและความต้องการของตนด้วยวิธีการต่าง ๆ

2. ภาพรวมการดำเนินกิจกรรมกับนิสิต

2.1 เตรียมนิสิตเป็นนักวิจัย

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้คณะผู้วิจัยเข้าใจในโครงการวิจัยและกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
- 2) เพื่อให้คณะผู้วิจัยมีเครื่องมือ เทคนิคและวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3) เพื่อให้คณะผู้วิจัยมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวคำถาม กำหนดกลุ่มเป้าหมายและวางแผนการดำเนินงาน

กลุ่มเป้าหมาย

นักวิจัยในโครงการทุกคน

วิธีการ

- 1) นัดประชุมคณะนักวิจัยอย่างน้อยอาทิตย์ละ 1 ครั้ง
- 2) ขั้นตอนของการวิจัยมีการอ่านเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการวิจัย เช่นอ่านคู่มือการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเพื่อให้ได้ทฤษฎีและข้อสรุปร่วมกัน แนวคิด เครื่องมือ และเทคนิคที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การเตรียมตัวทำงานภาคสนาม การสังเกต การสัมภาษณ์ การจัดสนทนากลุ่ม การรวบรวมข้อมูลโดยการจัดเสวนา มีการจัดประชุม จัดบันทึกรายละเอียดจากการประชุม การเขียนหนังสือแสดงความคิดเห็นต่อผู้บริหาร และนัดประชุมอย่างไม่เป็นทางการ
- 3) จัดให้มีการพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ จัดเวทีการสัมมนา เพื่อเปิดตัวโครงการ นานิสิตเก่า นิสิตปัจจุบันที่ทำงานกรมบอกเล่าถึงปัญหาและอุปสรรครวมทั้งความหมายของการดำเนินกิจกรรม จากนั้นมีการและเปลี่ยน เปิดตัวโครงการของ นิสิตกลุ่มสยามเด็กเล่นแต่ละกลุ่ม
- 4) นักวิจัยมีการร่วมกันกำหนดแนวคำถาม ยุทธศาสตร์ ร่วมกันวางแผนการดำเนินกิจกรรม ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) นิสิตมีการตั้งคำถามเกี่ยวกับงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและพยายามทำความเข้าใจเบื้องต้นในการดำเนินโครงการร่วมกัน ซึ่งต้องอาศัยระยะเวลาเนื่องจากต้องมีการอธิบายให้ชัดเจนถึงกิจกรรมต่าง ๆ ว่า นิสิตได้เป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง เพียงแต่ผู้ช่วยนักวิจัยเป็นผู้สนับสนุน คอยกระตุ้นและเอื้อให้การทำกิจกรรมมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น
- 2) ทำให้นิสิตลดความวิตกกังวล/ความกลัว เกี่ยวกับคำว่าวิจัย เกิดความมั่นใจเพิ่มขึ้นในการวิจัย โดยอาศัยการอธิบายและประโยชน์ที่จะได้รับ ซึ่งโครงการนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ผลักดันให้นิสิตได้แสดงศักยภาพออกมา และเพื่อให้การดำเนินกิจกรรมสะดวกมากขึ้น ผลที่ได้ นั้นจึงเสมือนเป็นการต่อยอดจากการดำเนินการของนิสิตเองอยู่ก่อนแล้ว ทั้งนี้เพื่อเพิ่มความชัดเจนและร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ ทิศทางกิจกรรมของนิสิตในอนาคต รวมถึงการเป็นผู้กระทำการแทนการเป็นผู้ถูกกระทำ หรือเป็นแค่เพียงผู้รับนโยบายที่กำหนดให้เลือกไว้เรียบร้อยแล้ว
- 3) ได้คำถามปัญหาของการวิจัยจากกลุ่มเป้าหมายหลัก ที่นักวิจัยจะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเสนอให้แกนนำนิสิตเป็นฝ่ายตั้งรับในเชิงรุก

2.2 การเก็บข้อมูลระยะแรก

นักวิจัยทุกคนร่วมกันทำงานในทุกขั้นตอน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันทั้งนี้เพื่อการดำเนินงานให้เกิดผลสูงสุด จึงมีการแบ่งหน้าที่ได้สองส่วน ส่วนแรกคือ ส่วนของผู้ประสานงานกับนิสิตมีหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของนิสิตที่ได้รับผลจากโครงสร้างของมหาวิทยาลัย และจากโลกาภิวัตน์ ส่วนที่สองคือ การดำเนินกิจกรรมเพื่อเปิดพื้นที่ให้นิสิตที่มีถิ่นในมหาวิทยาลัยโดยไม่ตัดสินตามเกณฑ์ของโครงสร้างกิจกรรมอันแข็งตัว ทั้งนี้การประสานงานกับกลุ่มของนิสิตจำเป็นจะต้องมีการดำเนินการเป็นคู่ขนาน และพยายามให้เกิดการมีส่วนร่วมทุก ๆ ขั้นตอนให้มากที่สุด

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาปัญหาการปรับตัวสำหรับการดำเนินกิจกรรมอิสระ พร้อมทั้งศึกษาความสัมพันธ์และบทบาทของนิสิตในมหาวิทยาลัยได้รับผลกระทบจากโครงสร้างการบริหารกิจกรรมนิสิต หลักสูตรการเรียนการสอน โดยเน้นที่ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาของนิสิตเอง
- 2) เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหา และเปิดพื้นที่ทั้งทางด้านกายภาพและพื้นที่ทางสังคมในการดำเนินกิจกรรม

กลุ่มเป้าหมาย

นิสิต

วิธีการ

- 1) มีผู้ช่วยนักวิจัยเป็นผู้รับผิดชอบหลัก รวมทั้งมีนักวิจัยที่เป็นนิสิตร่วมด้วย
- 2) นักวิจัยเป็นผู้กำหนดกิจกรรม กำหนดเป้าหมายของการดำเนินกิจกรรม
- 3) ในการเก็บข้อมูลของแต่ละกลุ่มนักวิจัยมีการดำเนินกิจกรรมที่ตนเองสนใจในภาพรวม มีการเรียนรู้ของแต่ละกิจกรรมร่วมกัน โดยการเชื่อมโยงจากการติดต่อประสานตามสถานที่ต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อนต่อเพื่อน ซึ่งแบ่งตามแต่ละกิจกรรมที่ตนเองสนใจโดยไม่เลือกว่าจะต้องมีพื้นฐานตามคณะหรือภาควิชา ทั้งนี้เป้าหมายขึ้นอยู่กับความคิดสร้างสรรค์ของนิสิตเอง
- 4) นักวิจัยร่วมกันในการวางแผนในแต่ละช่วงเวลา เพื่อให้เกิดการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยศึกษาความต้องการของตนเอง และร่วมกันสร้างวิธีการในการแสดงออกกิจกรรม ตามวิธีการของตน จากนั้นคณะวิจัยร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์พร้อมหาแนวทางการแก้ปัญหาและการร่วมกันวางแผนการเก็บข้อมูลและการดำเนินกิจกรรมขั้นต่อไป

- 5) นักวิจัยใช้เวลาหลังเลิกเรียนและวันหยุด พบปะกับผู้ช่วยวิจัยตามสถานที่ต่าง ๆ ที่นิสิตชอบสังสรรค์ พูดคุยในการประชุม แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิด และสร้างความสัมพันธ์ร่วมกัน รวมทั้งร่วมกันหาแนวทางในการแก้ปัญหา วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน

การเก็บข้อมูลระยะแรก นักวิจัยใช้เครื่องมือดังต่อไปนี้

1) การสัมภาษณ์

แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ ถูกตั้งจากการมองเห็นประเด็นปัญหาร่วมกันโดยพยายามมุ่งไปที่ปัญหาความต้องการของนิสิตที่ไม่ได้รับการตอบสนอง เพื่อการสืบค้นถึงการแสดงออกของความคับข้องใจว่าจะมีแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างไรจึงจะให้นิสิตมีความสุขในรั้วมหาวิทยาลัย การไม่มีพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นสร้างสรรค์ หรือพื้นที่ในการดำเนินกิจกรรมภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ความรู้สึกอึดอัดหรือความรู้สึกคับข้องใจต่อการบริหารจัดการในมหาวิทยาลัย โดยประเด็นการพูดคุยที่เกี่ยวกับการวิพากษ์สภาพการเรียนการสอน หลักสูตร และโครงสร้างของการดำเนินกิจกรรมที่ไม่เอื้อต่อความหลากหลายของนิสิตที่มีสภาพทางสังคมเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าเดิม

2) การสังเกต

นักวิจัยใช้วิธีการสังเกต ความรู้สึก อารมณ์ ความกระตือรือร้นในการประชุม สนทนา และบรรยากาศในระหว่างการสัมภาษณ์

3) การสนทนากลุ่ม

เมื่อนักวิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายของแต่ละคนแล้ว จะมีการเรียกประชุมกลุ่มทั้งอย่างเป็นทางการ ผ่านเวทีการสัมมนา และการประชุมอย่างไม่เป็นทางการ ร่วมกันวิเคราะห์และสรุปข้อมูลบางประเด็นและร่วมกันหาแนวทางการแก้ไข้ปัญหา

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) เกิดความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันระหว่างนักวิจัยและผู้ช่วยวิจัย
- 2) อาจารย์ ผู้บริหารได้รับทราบความรู้สึกนึกคิด ได้มุมมองใหม่ว่า นิสิตนั้นมีความหลากหลายมากกว่าการมองเป็นเนื้อเดียวกัน
- 3) นิสิตในยุคปัจจุบันมีการเสนอประเด็นและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับอาจารย์และผู้บริหาร
- 4) นักวิจัยมีประสบการณ์การเรียนรู้การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม

2.3 การพัฒนานักวิจัย

วัตถุประสงค์

เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ปัญหา และอุปสรรค แนวทางการแก้ไข ปรับยุทธวิธีให้เหมาะสมและวางแผนการดำเนินงานขั้นต่อไป

กลุ่มเป้าหมาย

นักวิจัยในโครงการ

วิธีการ

- 1) นัดประชุมทุกอาทิตย์ อย่างน้อยอาทิตย์ละครั้ง
- 2) นำเสนอความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรค บทเรียนที่ได้รับ ร่วมหาแนวทางการแก้ปัญหา ปรับยุทธวิธี ค้นหายุทธศาสตร์ ตั้งเป้าหมายร่วม และวางแผนในการดำเนินงานขั้นต่อไป
- 3) นอกจากการประชุมร่วมกันแล้วยังมีการสนทนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับนักวิจัยแต่ละคนอย่างต่อเนื่อง

2.4 การเก็บข้อมูลระยะที่สอง

เมื่อมีการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ได้มีโครงการร่วมกันกับนิสิตกลุ่มต่าง ๆ ที่มีความตระหนักถึงปัญหาร่วมกัน โดยหลายคนผ่านกระบวนการทำงานร่วมกันมาก่อน ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อตรวจสอบและหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาของนิสิต และสภาพแวดล้อม ที่นิสิตมีความรู้สึกว่าได้รับผลกระทบ
- 2) เพื่อหาแนวทางสำหรับการพัฒนากิจกรรมให้เอื้อต่อความหลากหลาย

วิธีการ

จัดกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

- 1) จัดเสวนาเปิดโครงการ
- 2) เสวนากลุ่มย่อย
- 3) ประชุมวิเคราะห์ร่วมกัน
- 4) ดำเนินกิจกรรมร่วมกัน
- 5) กลุ่มเป้าหมายและนักวิจัยร่วมกันสรุป
- 6) ในการดำเนินกิจกรรมดังกล่าวมีการประกาศหาแนวร่วมมากขึ้น

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) นิสิตรับรู้ว่ามีพื้นที่สำหรับการทำกิจกรรม ที่ต่างจากโครงสร้างของมหาวิทยาลัย และระบบกิจกรรมนิสิตในปัจจุบัน
- 2) นิสิตมีการรวมกลุ่มสร้างสรรค์กิจกรรม และพยายามแสดงออก

2.5 เปิดพื้นที่ในการสร้างกิจกรรมร่วมกันของนิสิตวัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้ นิสิตมีพื้นที่ในการทำกิจกรรมร่วมกัน
- 2) เพื่อให้ นิสิตมีการแสดงศักยภาพของตนเองออกมา
- 3) เพื่อให้ นิสิต/อาจารย์เกิดความตระหนักร่วมกันของการค้นหาสาเหตุของปัญหา และการวิพากษ์ โดยผ่านเวทีการเสวนา

กลุ่มเป้าหมาย

นิสิตที่ต้องการทำกิจกรรมอิสระ โดยกลุ่มเป้าหมายหลายคนเคยผ่านเสวนาคาเฟ่มาแล้ว

วิธีการ

ประสานงานกับนิสิตที่เกี่ยวข้อง

- 1) เอื้อให้เกิดการจัดเวทีตามแต่ละกิจกรรมที่นิสิตต้องการ
- 2) กลุ่มนิสิตมีการนำเสนอข้อมูลที่ได้รับผลกระทบจากโครงสร้างของมหาวิทยาลัย
- 3) กลุ่มนิสิตร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาโดยหาสาเหตุและผลกระทบจากโครงการการบริหารของมหาวิทยาลัย
- 4) กลุ่มนิสิตร่วมกันวิเคราะห์และอภิปรายสิ่งที่เกิดขึ้น ถึงความเหมือนและความต่างของข้อมูลที่กลุ่มเป้าหมายร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) เกิดกิจกรรมตามความต้องการที่หลากหลาย และเอื้อให้เกิดศักยภาพของนิสิต
- 2) อาจารย์ และผู้บริการเกิดความเข้าใจและรับทราบตัวตนของนิสิต ผ่านพื้นที่ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ
- 3) ได้แนวทางการสร้างเสริมและพัฒนาศักยภาพที่ร่วมกันแก้ไขปัญหาของนิสิตที่ได้รับผลกระทบจากโครงสร้างการบริหารจัดการของมหาวิทยาลัย และโครงสร้างกิจกรรมแบบองค์กรราชการ

3. รายละเอียดการดำเนินกิจกรรมกับนิสิต

การดำเนินกิจกรรมกับนิสิตมีทั้งหมด 21 กิจกรรม ดังต่อไปนี้

3.1 ประชุมนิสิตครั้งที่ 1 : เรื่อง “เราจะทำอะไรกันดีในปีนี้”

วันเสาร์ที่ 27 เมษายน 2545 เวลา 14.00–18.00 น.

ณ ห้องประชุม 10 ชั้น 3 อาคารเกษมอุทยานิน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น และหาข้อมูลเพิ่มเติม เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินกิจกรรมในมหาวิทยาลัย
- 2) เพื่อหาแนวทางในการวางรูปแบบกิจกรรมที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้และเล่นอย่างสนุกสนาน

กลุ่มเป้าหมาย

นิสิตที่ต้องการทำกิจกรรม

วิธีการ

- 1) แนะนำตัวเองซึ่งกันและกัน
- 2) กิจกรรมการเสวนาเสนอแนะความต้องการ กระตุ้นให้แสดงออกถึงทัศนคติ ความรู้สึกและความต้องการอยากทำกิจกรรม

ผลที่เกิดขึ้น

ได้มีการสรุปประเด็นการประชุมเป็นดังนี้

- 1) เรามานั่งคุยกันทำไม

กิจกรรมนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เป็นอยู่คุ้นชินอยู่กับการสืบทอดจารีตเดิม ๆ ของ “กิจกรรมรุ่นพี่” หรือที่หลายคนรู้จักในนามของ “กิจกรรม routine” / “กิจกรรมตามประเพณี” โดยตัวของมันเองแล้ว กิจกรรม routine มิได้มีคุณค่าทางบวกหรือลบ ไปในทางใดทางหนึ่งอย่างสุดขั้ว เพราะคงไม่มีการสืบทอดจารีตของกิจกรรมรุ่นพี่ใดๆ ที่จะมีลักษณะเหมือนเดิมทุกประการ เมื่อเวลาผ่านไป คนย่อมเปลี่ยนไป น้องใหม่ๆ ก็ปรับเติมเสริมแต่งกิจกรรม routine ไปตามเงื่อนไขปัจจัยใหม่ๆ ที่กำกับการทำกิจกรรมตามประเพณีเหล่านี้เป็นธรรมดา

แม้กระนั้นก็ตาม กิจกรรม routine เหล่านี้กลับดึงดูดดึงสารพัดทรัพยากรเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของมันอย่างมากมาย งบประมาณไม่น้อยถูกอุทิศเพื่อผลิตกิจกรรมอลังการงานสร้างเหล่านี้ ที่สำคัญไม่น้อยไปกว่านี้คือ “เวลา” ซึ่งสุดแสนจะมีค่า เวลาที่เราเหลื่อมมาจากการเรียนในชั้นเรียนได้ถูกแบ่งไปให้แก่การสืบทอดจารีตเดิมๆ ของ “กิจกรรมรุ่นพี่” อย่างมหาศาล ข้อพึงพิจารณา ณ ขณะนี้มี 2 ประเด็น ได้แก่

(1) กิจกรรมประเพณีไม่ใช่ไม่ดี แต่กิจกรรมดีๆ ไม่ได้มีเฉพาะกิจกรรมประเพณี และดังนั้น

(2) เราจึงมานั่งคุยกันเพื่อบริหาร “ความคิดอิสระ” ของเราให้ครึกครื้นตื่นเต้นแปรพักสภาพภายในหัวสมองและหัวใจของเราให้ออกมาเป็นพลังทางปัญญารวมหมู่ ส่งเสริมการเรียน (นอกห้อง) ให้สนุกเล่น (ในวงคุย) ให้มีความรู้ และมุ่งสู่นาคคดที่สดใส หมายความว่าที่เรามานั่งคุยกันนี้ก็เพื่อระดมความคิดเกี่ยวกับการสรรสร้างกิจกรรมสร้างสรรค์ใหม่ๆ (นอกเหนือไปจากกิจกรรมประเพณีดีๆ บางอัน) ให้เกิดขึ้นในชีวิตของเรา ซึ่งในขณะเดียวกัน ก็ถือเป็นการปลุกฟื้นคืนชีวิตให้กับมหาวิทยาลัยของเราที่ต้องได้ดอบกับการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของสิ่งท้าทายใหม่ๆ ด้วย

2) ข้อคิดเบื้องต้นจากการแลกเปลี่ยน

การศึกษาของเราควรกระตุ้นเตือนให้เราครึกครื้นตื่นเต้นไปกับการค้นหา/สร้างคุณค่าของชีวิตตนเอง เราควรช่วยกันเพาะปลูกสังคมที่อุดมไปด้วยความสุขจากการเรียนรู้ร่วมกัน ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวเรากับคนอื่น/สิ่งอื่น มีความเป็นตัวของตัวเอง พร้อมกับเชื่อมโยงได้ว่า การกระทำของเราส่งผลอย่างไรกับสิ่งที่ใหญ่กว่า ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม

3) คำโครงความคิดว่าด้วยข้อเสนอโครงการสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ๆ

มีผู้แสดงความสนใจในการสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ๆ หลายอย่าง ดังมีคำโครงความคิดเพื่อการอภิปรายเพิ่มเติมต่อไปนี้

3.1 โครงการว่าด้วย คีต'กวีนิพนธ์

เราจะพบว่ากลุ่มวัยรุ่นนิสิตนักศึกษาที่มีแนวทางการฟังเพลงบางแนวที่ดูเหมือนจะเป็นลักษณะเด่นของวัย และผู้คนกลุ่มวัยอื่นอาจไม่ฟังมากนัก เช่น การฟังเพลงของวง “พรุ” และ “โมเดิร์นด็อก” คำถามมีอยู่ว่า แนวทางการฟังเพลงเช่นนี้บอกอะไรเกี่ยวกับผู้ฟังแก่เราบ้าง เราจะกล่าวว่าเพลงเหล่านี้เป็น “เพลงเพื่อชีวิต” ของหนุ่มสาวนิสิตนักศึกษาในปัจจุบันได้หรือเปล่า แล้วมันเหมือนหรือต่างจากเพลงเพื่อชีวิตแบบที่รู้จักกันโดยทั่วไปหรือไม่ อย่างไร เพลงอย่างของ “พรุ-ด็อก” บอกเล่าเรื่องราวของสังคมยุคใหม่ ? สะท้อน

ความอึดอัดคับข้องใจของเหล่าผู้ฟังเข้าใจคนจ๊าบที่สุดแสนจะถูกกดทับจาก “ระเบียบสังคม” ที่มีคนหวังดีมาจัดให้หรือเปล่า ?

ในส่วนของกวีนิพนธ์นั้น คำถามมีอยู่ว่า แนวทางการเสพสร้างตามแบบฉบับอย่างของ อังคาร กัลยาณพงศ์, เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ ยังครึกครื้นอยู่ในลมหายใจของคนรุ่นใหม่อยู่ละหรือ ? แนวทาง “กวีนิพนธ์” (?) แบบใหม่ๆ เช่น Short Message ในโทรศัพท์มือถือ , การ forward mail ที่ละหลายสิบหลายร้อยฉบับ ทำทายหรือไม่อย่างไรกับแนวทางการเสพสร้างกวีนิพนธ์แบบ “จะไม่ไปแม้แต่พระนิพพาน จะวนว้ายวัฏสังสารหลากหลาย แปรค่าแท้ตาราจักรมากมาย ไว้เป็นบทกวีแต่จักรวาล” ของ อังคาร , “เธอต้องเขียนชีวิตจากชีวิต นฤมิตถ้อยคำด้วยสัมผัส สัมผัสใจสู่ใจให้แจ่มชัด ไม่จำกัดกวีไว้แต่ในคำ” ของ เนาวรัตน์ เราจะได้อตอบหรือไม่ อย่งไรกับการทำทาย (?) นี้

3.2 โครงการว่าด้วย Everyday life สมัยใหม่ เช่น Starcraft , Counter Strike

โครงการในส่วนนี้แวดล้อมอยู่กับการพยายามเข้าใจความหมายของกิจกรรมนำเสนอในชีวิตประจำวันของนิสิตจำนวนไม่น้อยที่คนบางกลุ่มมักจะประเมินคุณค่าอย่างง่ายกว่า ดี - เลว , ถูก - ผิด, เหมาะ - ไม่เหมาะ เช่น การรวมกลุ่มกันไปเล่นเกม Starcraft , Counter Strike , การจับกลุ่มกันแม้ที่นานาสัพเพพระที่นิสิตได้ประสบพบผ่านในชีวิตอุดมศึกษาของ ตนเอง กล่าวอีกนัยหนึ่ง คำโครงการความคิดในส่วนนี้ มุ่งไปยังการทดลองมองหาสาระในสิ่งที่หลายคนเชื่อว่าไม่มีสาระ

3.3 โครงการว่าด้วย “ลูกชาวบ้าน” ในมหาวิทยาลัย : ความสัมพันธ์อันซับซ้อนของชนบทกับเมือง

โครงการในส่วนนี้เกี่ยวข้องกับการพบว่า มหาวิทยาลัยใหญ่ ๆ เก่า ๆ และมีชื่อเสียงมาก ๆ เช่น จุฬาย สามารถดึงดูดดึงเอานักเรียนมัธยมปลาย หัวกะทิจากชนบทเข้ามาเป็นนิสิตจุฬายได้ติดต่อกันมาเป็นเวลานาน ไม่ว่านักเรียนเหล่านี้จะสอบเข้าจุฬายตามระบบปกติ หรือเข้ามาด้วยโครงการพิเศษต่าง ๆ ประเด็นสำคัญก็คือจุฬายมีทำที่อย่างไรกับนิสิตเหล่านี้ การให้สตาด์ค่าหน่วยกิต หรือยกเว้นค่าเล่าเรียนหมายถึง การให้ “โอกาสทางการศึกษา” ละหรือ ? ถ้าเช่นนั้น เมื่อนิสิตที่เป็น “ลูกชาวบ้าน” ทั้งหลายสำเร็จการศึกษาแล้วก็ น่าจะใช้ “โอกาสทางการศึกษา” ที่ตนได้รับมาให้สัมพันธ์กับ “ต้นทุน” ที่สู้อุดสำหรับลงไปใช้ไหม ? ที่ผ่านมามีบัณฑิตที่มีพื้นเพมาจากชนบทเหล่านี้ใช้ชีวิตของตนได้ “คุ้มทุน” หรือยัง ? หรือ “ขาดทุน” หรือ “กำไร” ? “ต้นทุน” ที่ลงไปมีแต่เงินตราที่นับได้เท่านั้นหรือ หรือผนวกรวมถึงต้นทุนทางสังคมวัฒนธรรมที่เป็นรากฐานการเติบโตของบัณฑิต “ลูกชาวบ้าน” เหล่านี้ด้วย ? บัณฑิตเหล่านี้ควรกลับไป “ชดใช้” อะไร/อย่างไร/หรือไม่ ให้กับชนบทที่เป็นบ้านเกิดของตนเอง

คำถามเหล่านี้เป็นคำถามของใคร ? ใครเป็นเจ้าของปัญหาเหล่านี้ กันแน่ ? “ลูกชาวเมือง” ในจุฬายเกี่ยวข้องกัปัญหาเหล่านี้ด้วยหรือเปล่า ? “ความเป็นจุฬาย” มีพื้นที่

ให้กับกลุ่มนิสิตที่มีภูมิหลังแตกต่างกันแค่ไหน อย่างไร อนาคตของชาติดังกล่าว (มีสิทธิ ?) เลือกยื่นตรงไหนของพื้นที่ที่เรียกว่า “ ความเป็นจุฬาฯ ”

3.4 โครงการว่าด้วย “ การบริโภคที่ยั่งยืน ” ?

บริษัทขายสินค้าต่างๆเร่งรื้อให้นิสิตนักศึกษาในปัจจุบันเร้าร้อนที่จะบริโภคสินค้าอยู่ตลอดเวลา จนอาจกล่าวได้ว่า การบริโภคกลายเป็นเครื่องมือที่นิสิตใช้สร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่มเป็นอย่างมาก เช่น เมื่อว่างจากการเรียนก็ชวนกันไปช้อปปิ้ง, ดูหนัง ในขณะที่เดียวกัน การบริโภคก็เป็นเครื่องมือที่นิสิตใช้ในการสร้างความแปลกแยกจากคนอื่น เช่น เมื่อใช้กระเป๋าหิ้วนี้แล้วก็รู้สึกกว่าตัวเอง “ เหนือ ” กว่าคนอื่น คำถามมีอยู่ว่าเราจำเป็นต้องถามใหม่ว่า ความหมายของ “ ชีวิตที่ดี ” ของนิสิตจุฬาฯ ผู้อยู่ท่ามกลาง (และเป็นส่วนหนึ่ง ?) ของกระแสการบริโภคที่เชี่ยวกรากเช่นนี้ คืออะไร , เราจำเป็นต้องถามใหม่ว่า “ ชีวิตที่ดี ” ของนิสิตจุฬาฯสัมพันธ์กับ “ สังคมไทยที่ดี ” , “ สังคมโลกที่ดี ” หรือไม่ อย่างไร เราจำเป็นต้องถามใหม่ว่าการบริโภคอย่างมากมายมหาศาลของมนุษย์ก่อให้เกิดผลต่อธรรมชาติ หรือไม่ อย่างไร

4) ก้าวต่อไป

เค้าโครงความคิดเกี่ยวกับข้อเสนอโครงการสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ๆ ดังที่กล่าวมา ถือว่าเป็นเค้าโครงในระดับเบื้องต้นเท่านั้น และนั่นย่อมาหมายความว่าเราคงต้องการการอภิปรายร่วมกันต่อไปอีกมาก การอภิปรายนี้ น่าจะครอบคลุมทั้งในทางกว้าง ได้แก่ การเสนอให้มีการสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ๆในหมวดหมู่อื่น และในทางลึกหมายความว่าถึง การครุ่นคิดพิจารณาถึงถึงความเหมาะสมของแนวทางความคิด/การปฏิบัติ/รูปแบบ/ความเป็นไปได้ ของโครงการกิจกรรมทั้งที่ได้มีการทดลองเสนอเค้าโครงความคิดมาแล้ว (ดังที่ได้สรุปมาในเอกสารนี้) และที่จะมีการเสนอใหม่

3.2 ประชุมนิสิตครั้งที่ 2 : ระดมความคิดเห็นเสนอโครงการ

วันอังคาร ที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2545

ณ ห้องประชุม 10 ดึกเกษมอุทยานิน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อประสานงานกับอาจารย์ และเปิดพื้นที่ร่วมกันในมหาวิทยาลัย
- 2) เพื่อระดมความคิดเห็นเสนอโครงการในครั้งต่อไป จากมุมมองของนิสิต
- 3) เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้น และหาแนวทางในการแก้ไขต่อไป

กลุ่มเป้าหมาย

- 1) นิสิตจากคณะ ภาควิชาต่าง ๆ
- 2) อาจารย์

วิธีการ

- 1) ประสานงานกับอาจารย์ให้เข้าร่วมประชุมรับฟังนักศึกษา
- 2) จัดสัมมนาอย่างไม่เป็นทางการ โดยประสานผ่านไปยังเพื่อนกลุ่มนิสิต
- 3) กลุ่มเป้าหมายร่วมกันแสดงความคิดเห็นต่อบทบาทของนิสิตที่มีต่อมหาวิทยาลัย

เรื่องย่อ จากที่ประชุม

1) กระบวนการทางความคิดเรื่องมหาวิทยาลัยยังไม่มีความคิดหน้าเท่าที่ควร ทศนคติของผู้บริหารของจุฬาฯ ก็ยังไม่กระตือรือร้น ในขณะที่สถาบันราชภัฏที่กำลังจะเป็นมหาวิทยาลัย ตรงจุดนี้เราพบว่า งบประมาณของจุฬาฯ กำลังถูกทำลาย ประเด็นคำถามก็คือเราจะมุ่งไปทางไหน เราควรเห็นความหลากหลายที่จะเกิดขึ้นในมหาวิทยาลัยซึ่งมันไม่ใช่เรื่องของมหาวิทยาลัยเพียงอย่างเดียว สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเรื่องของนิสิตด้วยเช่นกัน ฉะนั้นแล้วควรมาช่วยกันด้วยความสุขและรักที่จะทำกิจกรรมร่วมกัน

2) ในฐานะนิสิตเองนั้นมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับกระบวนการเปิดพื้นที่ และมีสิทธิมากน้อยแค่ไหน อย่างไรก็ตามเนื่องจากจุฬาฯ ให้ทางเลือกนิสิตเพียงไม่กี่ทาง รวมทั้งทางเลือกที่ให้นิสิตเลือกนั้น คือสิ่งที่ได้กำหนดมาแล้วทั้งสิ้น ฉะนั้นเราต้องผลักดันให้จุฬาฯ ค้นพบตัวเอง ซึ่งจะเป็นพลังที่น่าสนใจมาก

3) จุฬาฯ ถูกวิพากษ์ว่าเป็นสถานดับวิญญูณณ์ เนื่องด้วยระบบที่ไม่เอื้ออำนวย มหาวิทยาลัยไม่ได้ช่วยให้นิสิตมีชีวิตชีวา อีกทั้งยังทำให้ความใฝ่รู้ของนิสิตหายไปอีก ส่งผลให้กิจกรรมในปัจจุบันมีปัญหา มาก กิจกรรมที่นิสิตจะเข้าร่วมกันตรงนี้จะทำให้นิสิตค้นพบวิธีใหม่ ๆ ซึ่งปัจจุบันกำลังมีความสนใจเรื่องการขยายความคิด เรื่องข้ามสาขา ถ้านิสิตคิดให้ชัดขึ้นจะเป็นต้นแบบที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ก่อให้เกิดเวที กิจกรรมใหม่ ๆ ขึ้นมา ซึ่งต้องมาคุยกันว่านิสิตจะดำเนินการเอง

ผลที่เกิดขึ้น

นิสิตมีการเสนอโครงการ กิจกรรม

- 1) โครงการ ศึกษามหาวิทยาลัยออกนอกระบบ

เนื่องด้วยปัจจุบันยังไม่มีปฏิริยาดอบสนองจากบุคลากรในจุฬาฯ เรื่องมหาวิทยาลัยออกนอกระบบเท่าไรนัก ทั้ง ๆ ที่เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนิสิตและมีผลต่อไปถึงรุ่นน้อง ๆ จึงเกิดคำถามขึ้นว่านิสิตมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้แค่ไหน อย่างไร นิสิตเองน่าจะมีส่วนที่ชัดเจนและเปิดเวทีให้นิสิตมากกว่าการมาพูดคุยกัน และนำที่จะจัดการศึกษาทำให้คนสามารถ

มองเห็นเรื่องราวการออกนอกกรอบให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมากขึ้น ทำอย่างไรให้นิสิตรู้ว่าเรื่องนี้มันมากกว่าค่าเทอม เพราะมีผลกระทบกับหลายๆ ส่วน ทั้งในด้านนโยบาย การบริหาร

2) โครงการ กิจกรรมนิสิต

ในโครงการนี้มีความต้องการนำโครงการที่นิสิตแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มสนใจ แล้วนำข้อมูลความรู้มาแลกเปลี่ยนเชื่อมโยงเข้าหากันได้ เรียกได้ว่าเป็นการรวบรวมความสนใจของนิสิต

3) โครงการศูนย์กิจกรรมใหม่

เนื่องจากต้องการเห็นกิจกรรมใหม่ๆ เกิดขึ้นได้ง่ายกว่าที่เป็นอยู่ โดยกิจกรรมเหล่านี้สามารถเชื่อมโยงกันได้ เป็นเสมือนการบูรณาการกิจกรรม เราจะแสดงบทบาทเหมือนเป็นศูนย์อำนวยความสะดวกกิจกรรม โดยกิจกรรมหรือชมรมเหล่านี้ น่าจะเปิดพื้นที่ให้สมาชิกเข้าร่วมได้อย่างไม่จำกัดสิทธิ์ เพราะเนื่องด้วยบางชมรมในขณะนี้ การสมัครเข้าเป็นสมาชิกยังเป็นเรื่องยากอยู่เลย

ข้อเสนอของนิสิต

ในการทำกิจกรรมของนิสิตในครั้งนี้ได้เสนอความต้องการ ดังนี้

- 1) อยากทำอะไรที่ประชาคมจุฬาฯ มีความสนใจมากกว่าเฉพาะกลุ่มของตนและอยากให้เห็นมาสนใจสังคมมากขึ้น
- 2) เราต้องการเพาะปลูกสังคมที่อุดมไปด้วยความสุข ร่วมสร้างสังคมแห่งความสุข โดยเป็นการเรียนรู้ร่วมกันด้วยความคิดอิสระ
- 3) ต้องการเรียกความมีชีวิตชีวาของนิสิตกลับคืนมา โดยทำให้นิสิตรับรู้ว่าจะสามารถแสดงกิจกรรมร่วมกันได้ในพื้นที่ของมหาวิทยาลัยแห่งนี้
- 4) เนื่องด้วยวัยรุ่นถูกผู้ใหญ่มองอย่างเป็นวัตถุมาโดยตลอด แต่ในความเป็นจริงวัยรุ่นก็มีความรู้สึกนึกคิด มีพลังในการสร้างสรรค์เชิงบวก

ทั้งนี้มีคำถามที่เกิดขึ้นคือ นิสิตจะมียุทธศาสตร์และบทบาทอย่างไรในการทำกิจกรรมเหล่านี้ ซึ่งมีข้อเสนอเกี่ยวกับกระบวนการต่าง ๆ ดังนี้คือ

- 1) ดำเนินการโครงการทั้งหมดเลย
- 2) ทำเป็นกลุ่ม แล้วแบ่งย่อยตามความสนใจของแต่ละบุคคล
- 3) มีศูนย์อำนวยความสะดวกกลางที่จัดตั้งโดยนิสิตเพื่อตอบสนองความต้องการอย่างฉับพลัน โดยเป็นกลุ่มที่คอยโอบอุ้มกลุ่มอื่นๆ และคอยจัดการ ช่วยเหลือ เหนี่ยวนำให้นิสิตกลุ่มอื่น ๆ สนใจ

- 4) นิสิตจะเป็นฝ่ายรุก มีกิจกรรมบูรณาการแบบรวมศาสตร์ โดยให้นิสิตทำเองแต่ไม่ทั้งหมด ทั้งนี้สนับสนุนกลุ่มอิสระกลุ่มอื่น ๆ ด้วย
- 5) ทำอย่างไรจึงจะทำให้เกิดกิจกรรมที่นิสิตอยากทำ และต้องทำกิจกรรมเป็นตัวอย่างด้วย
- 6) มีเวทีเสวนา โดยเป็นการแสวงหาคำตอบและซักชวนให้นิสิตอื่น ๆ มาถกประเด็นร่วมกัน
- 7) ให้นิสิตสร้างโครงการขึ้นเอง จากนั้นหาเครือข่ายและแนวร่วม โดยแต่ละคนที่สนใจโครงการแบบใดก็ให้หาสมาชิกมาเพิ่มในกิจกรรมของตน
- 8) จากหนังสือพันธกิจ⁴ ให้นิสิตรับรู้ว่าจะมีกลุ่ม กิจกรรมอะไรเกิดขึ้นบ้าง แต่นิสิตยังไม่ได้เคลื่อนไหวและสร้างกระแสความเคลื่อนไหวเลย ฉะนั้นนิสิตจึงน่าที่จะเสนอและผลักดันตรงนี้

3.3 ประชุมนิสิตครั้งที่ 3 : วิเริ่มสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ ปีการศึกษา 2545

วันอังคาร ที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 2545

ณ ห้องประชุม ศูนย์ศึกษาการพัฒนาสังคม ดิเกษมอุทยานิน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อกระตุ้นให้นิสิตตระหนักถึงความสำคัญของพลังความคิดสร้างสรรค์
- 2) เพื่อให้นิสิตทราบว่า กิจกรรมที่สร้างนั้นมีผลต่อตัวตนในการเปิดพื้นที่ของนิสิตในมหาวิทยาลัย

กลุ่มเป้าหมาย

นิสิต

วิธีการ

- 1) นิสิตมีการแนะนำตัวซึ่งกันและกัน
- 2) เปิดประเด็นที่เป็นปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน แต่ละกลุ่มมีการแนะนำตัว นำเสนอปัญหาของแต่ละคนบนกระดาน

⁴ หนังสือนี้ได้พิมพ์ออกมามีชื่อว่า "พันธกิจ : ก้าวสู่มหาวิทยาลัยในกำกับของสังคม : ความหวัง... ความฝัน" ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 , 2545. และ "พันธกิจ : ก้าวสู่มหาวิทยาลัยในกำกับของสังคม : เควัง" ปีที่ 1 ฉบับที่ 2, 2545.

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) มีการรวบรวมความคิดและกลั่นกรองมาเป็นกิจกรรม ทั้งหมด 12 กิจกรรมด้วยกัน แต่ทั้งนี้เรายังต้องการความชัดเจนและรายละเอียดต่อไปอีกด้วย กิจกรรมดังกล่าวมีดังนี้คือ
 - คีต-กวีนิพนธ์
 - Counter Strike
 - ลูกเมือง-ชนบท
 - บริโภคยั่งยืน-นิสิต
 - มหาวิทยาลัยออกนอกระบบ
 - การวิจัย “คิดอย่างไรกับจุฬายาชากร”
 - จัดทำวารสารนิสิต
 - เครือข่ายนิสิต ป.ตรี + ป.โท
 - Creative Sensing Group – Reading, Watching, Listening
 - การเรียนทางเลือก
 - มหาวิทยาลัยกับชุมชนรายรอบ
 - การแพทย์ทางเลือก
- 2) นิสิตเกิดแรงกระตุ้นในการสร้างสรรค์กิจกรรม วิเคราะห์ปัญหาของโครงสร้างกิจกรรม นิสิต และหากระบวนการในการดำเนินกิจกรรมของนิสิตเอง

3.4 ประชุมนิสิตครั้งที่ 4 : ระดมความคิดสร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ปีการศึกษา 2545

วันที่ 4 มิถุนายน 2545

ณ ห้องประชุม ศูนย์ศึกษาการพัฒนาสังคม ดึกเกษมอุทยานิน คณะรัฐศาสตร์ จุฬายาชา

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อค้นหาความชัดเจนในการดำเนินกิจกรรมต่อเนื่อง
- 2) เพื่อสร้างความสัมพันธ์ร่วมกัน ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ

กลุ่มเป้าหมาย

นิสิตจากหลายคณะ และภาคต่าง ๆ

วิธีการ

- 1) นิสิตทุกคนมีการแนะนำตัวซึ่งกันและกัน
- 2) การให้ความรู้ และการตระหนักเรื่องความสำคัญของกิจกรรม ความคิดสร้างสรรค์

เรื่องย่อจากการประชุม

จากการประชุมในครั้งที่ 5 นี้ ผู้วิจัยพยายามสร้างความชัดเจนของโครงการและ กิจกรรม กับสมาชิกในที่ประชุม โดยได้กำหนดที่มาที่ไปของโครงการ มีรายละเอียดดังนี้

1. โครงการที่ 1 Creative Sensing Group

จากความเป็นมา เรื่องการทำความเข้าใจกับพลังความงามในเนื้อหาสาระของบทเพลง บทกวี ภาพยนต์ หนังสือ บทความในยุคปัจจุบัน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้เราสามารถเข้าใจสังคมได้หรือไม่อย่างไร อีกทั้งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้สะท้อนวิกฤติของสังคมได้อย่างไร จึงกำหนดให้มีรูปแบบคร่าว ๆ 3 ประเภทคือ การ Reading, Watching และ Listening กิจกรรม/โครงการครั้งแรกนั้น ได้ข้อตกลงร่วมกันว่าเป็นในรูปแบบสองทำเลย โดยจะเริ่มจากการ Watching และวิจารณ์ภาพยนตร์ เรื่อง “คนเลี้ยงช้าง” เมื่อดูเสร็จแล้วน่าจะร่วมกันค้นหาว่ามีมุมมองอะไรบ้างที่สามารถจะหยิบยกพูดคุยกันได้ ประเด็นอะไรที่สะท้อนภาพสังคม และเราได้อะไรจากการดูหนังในครั้งนี้ ได้ตกลงวัน เวลาในวันจันทร์ ที่ 10 มิถุนายน 2545 เวลา 17.00-19.00 น. ณ ห้องบัณฑิต 1 ตึก 3 คณะรัฐศาสตร์ หลังจากนั้น ก็จะเริ่มสนทนา ถกประเด็น

2. โครงการที่ 2 วัฒนธรรมวัยรุ่นร่วมสมัย

จากความสนใจในส่วนของวัฒนธรรมสาธารณะของวัยรุ่น เช่นหนังสือ การ์ตูน, เกมส์ Counter Strike⁵, การ Forward mail⁶ เป็นต้น จึงเป็นที่มาของความคิดว่าสิ่งเหล่านี้มีความเป็นมา-ต้นแบบอย่างไร มีเนื้อหาสาระอย่างไร ทำไมคนจึงให้ความสนใจและโยยหาสิ่งเหล่านี้ ตัวอย่างเช่น หนังสือการ์ตูนได้สะท้อนอะไรบางอย่างจากสังคมได้หรือไม่ เพราะเหตุใดเด็กจึงสนใจอ่านมากกว่าตำราเรียน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นปรากฏการณ์ร่วมสมัย จึงพยายามให้ความสนใจมิติของปัญหา และร่วมมองปรากฏการณ์อย่างเข้าใจ เพื่อแก้ไขให้ถูกจุดเพราะปัจจุบัน คนรุ่นก่อนๆ จะเป็นผู้กำหนดว่าอะไรคือสิ่งที่เรียกว่าเป็นปัญหา และมุ่งหน้าแก้ไขด้วยกรอบคิดจากมุมมองของตนเอง แต่ประเด็นคำถามคือการแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ได้เข้าใจในความเป็นเด็ก ความเป็นวัยรุ่นหรือไม่ ทั้งนี้การเปิดพื้นที่เพื่อความเข้าใจร่วมกันในมิติของวัยรุ่นนั้น จึงควรตระหนักถึงการทำความเข้าใจตัวตนของเด็กในบริบทสังคมปัจจุบัน จะนำมาสู่การเปิดพื้นที่เพื่อสร้างความเข้าใจระหว่างผู้ใหญ่และเด็ก ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงและบีบช่องว่างระหว่างวัยให้แคบลงด้วยนั่นเอง

โครงการนี้จะเน้นการวิพากษ์ การจัดกิจกรรมเปิดเวทีสาธารณะให้เด็กที่นิยมการเล่นเกมส์ computer ผู้ที่มีความสนใจในหนังสือการ์ตูน รักการ Forward

⁵ ลักษณะของเกมส์ชนิดนี้เป็นเกมส์คอมพิวเตอร์การต่อสู้ทางทหารที่สามารถเชื่อมโยงผู้เล่นได้หลายคน โดยมีความคล้ายจริง

⁶ มีคำที่กลุ่มวัยรุ่นชอบส่งให้กัน ซึ่งปรากฏการณ์นี้มาพร้อม ๆ กับเทคโนโลยีการสื่อสารแบบมือถือรุ่นที่สามารถส่งข้อความให้กันได้

e-mail เข้ามาร่วมวงเสวนากับผู้ที่ไม่เล่นและไม่เข้าใจในกิจกรรมเหล่านี้ได้มาร่วม แลกเปลี่ยนความคิด ทักนะ ประสพการณ์ระหว่างกัน

3. โครงการที่ 3 การแพทย์ทางเลือก

จุดประสงค์หลักของโครงการนี้คือ ต้องการมองประเด็นทางสังคมในเรื่อง การแพทย์แผนไทย ซึ่งปัจจุบันเราพบว่าได้เกิดการรักษาสุขภาพขึ้นมาหลายแขนง เช่นการฝังเข็ม การกดจุดชีวิต การฝึกโยคะ เป็นต้นประเด็นคำถามคือ ทำไมการแพทย์แผนปัจจุบันจึงไม่ได้รับการตอบรับเช่นสมัยอดีต การแพทย์ทางเลือก มีข้อดีข้อด้อยอย่างไรบ้าง ทำไมจึงเกิดขึ้นมาจำนวนมาก ในปฏิบัติการแรก ของโครงการนี้ แกนนำกลุ่มและเพื่อนๆ ได้คิดริเริ่มขึ้นมา ซึ่งจะมีรูปแบบกิจกรรม เป็นการเปิดเวทีสาธารณะในหัวข้อ “เหลียวหน้า แลหลัง การแพทย์แผนไทย”

4. โครงการที่ 4 เวที D-bate

เป็นเรื่องราวของการรื้อระเบียบสังคมขึ้นมาถกกัน และจะเป็นในรูปของการเสวนาต่อเนื่อง เพื่อพัฒนากลุ่มให้เข้มแข็ง และประกาศตัวในงานจุฬาย วิชาการ

5. โครงการที่ 5 กลุ่มกิจกรรมเครือข่ายนักศึกษา ป.โท Soc-Anth

ในโครงการนี้เกิดจากการรวมตัวของกลุ่มนิสิตปริญญาโทสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ ทั้งปัจจุบันและที่จบการศึกษาแล้ว โดยมีความต้องการที่จะแสวงหาความรู้ใหม่ๆ นอกชั้นเรียน เพื่อฝึกฝนทักษะและพัฒนาศักยภาพของตนเองในด้านการคิด การพูด โดยจะมีกิจกรรมในรูปของการเสวนา เชิญวิทยากรผู้มีความรู้และประสบการณ์มาช่วยจุดประกายความรู้ มีการประสานเครือข่ายระหว่างนักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาอื่นๆ ในมหาวิทยาลัย และได้มีโครงการออกวารสารและจดหมายข่าวระหว่างเครือข่ายนักศึกษาปริญญาโท สังคมวิทยาและมานุษยวิทยาระหว่างมหาวิทยาลัยอื่นๆ ทั่วประเทศไทย

นอกจากนี้ยังได้ริเริ่มโครงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตปริญญาตรีและนิสิตปริญญาโท ในจุฬาย เข้าด้วยกัน เราพบว่าปัจจุบันการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยมุ่งแต่ผลิตคนเข้าสู่ตลาดแรงงาน ฝึกทักษะคนให้ชำนาญเฉพาะด้าน ในระดับปริญญาตรีนักศึกษาที่เรียนในห้องเดียวกันแทบจะไม่รู้จักกันเลย ยิ่งถ้าเป็นนอกห้องเรียนจึงเป็นเรื่องยากมาก จึงไม่ต้องกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างปริญญาตรีกับปริญญาโทเลยเพราะโคจรมาพบกันได้ยากยิ่ง ได้เกิดการแยกความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตปริญญาตรีและโทอย่างชัดเจน ตรงจุดนี้ทางกลุ่มจึงมีความต้องการ ที่จะรวมกลุ่มนิสิตในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางวิชาการ เรียกได้ว่าเป็นการเอื้อความรู้ทางวิชาการและเพื่อเป็น

การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ชีวิต อีกทั้งเป็นสร้างมิตร สร้างเครือข่าย ร่วมทุกข์ ร่วมสุขกันอีกด้วย การเชื่อมโยงดังกล่าวนี้จะทำในลักษณะเชื่อมโยงทั้งห้องที่คณะเดียวกันและต่างคณะ

6. โครงการที่ 6 โครงการสร้าง web site

เพื่อให้เป็นสื่อประสานกลางในการติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกันในกลุ่มนิสิตที่มาร่วมกิจกรรม นำเสนอบทความเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆที่น่าสนใจ

7. โครงการที่ 7 โครงการวารสารนิสิต

เพื่อเป็นศูนย์ข้อมูลให้คนที่มีความต้องการทำกิจกรรมเข้ามาทำงานร่วมกัน สามารถบอกนิสิตที่สนใจในกิจกรรมว่าเขาสามารถทำกิจกรรมได้อย่างไร โดยจัดทำเป็นหนังสือ/วารสาร ให้นิสิตเห็น ซึ่งโครงการวารสารนิสิตจะเป็นสื่อกลางของข้อมูลข่าวสารของกลุ่มต่าง ๆ และนอกจากนี้ยังได้นำเอาบทความ การวิจารณ์หนังสือ-ภาพยนตร์ ผลงานในกิจกรรมต่างๆ ที่ทางกลุ่มกลางได้ทำไปแล้วกำลังทำอยู่ และกำลังจะทำต่อไปมาตีพิมพ์ประชาสัมพันธ์ให้เหล่านิสิตได้รับรู้อีกด้วย เรียกว่าเป็นสื่อที่เชื่อมได้ทั้งคนในกลุ่มและคนนอกกลุ่มมาร่วมกันตรงนี้นั่นเอง

โดยในจุดยืนของวารสาร จะเป็นการแสดงความเคลื่อนไหวของกลุ่มต่อสาธารณะ สื่อความเป็นตัวตนที่ไม่ซ้ำแบบใคร เพื่อไม่ให้เกิดการเปรียบเทียบหรือแบ่งแยก ซึ่งถ้าได้รับการตอบรับจากผู้สนใจก็จะนำมาซึ่งการขยับเขยื้อน ขยับขยายกลุ่มต่อไป

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) นิสิตได้มีโอกาสคิดโครงการร่วมกัน ในการสร้างกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ
- 2) นิสิตเกิดความมั่นใจในตนเองว่า มหาวิทยาลัย เป็นสถานที่แห่งการเรียนรู้
- 3) นิสิตได้แนวทางในการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

3.5 การวิจารณ์ภาพยนตร์เรื่อง “คนเลี้ยงช้าง”

วันจันทร์ ที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2545

ณ ห้องบัณฑิต 1 คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อกระตุ้นให้นิสิตที่สนใจกิจกรรมเดียวกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน
- 2) เพื่อให้เกิดความสามารถในการวิเคราะห์ สิ่งที่ได้เห็นและได้เรียนรู้ ร่วมกันหา ความหมายของสื่อที่ถ่ายทอด ณ มิติของวัยรุ่นและเยาวชน

กลุ่มเป้าหมาย

นิสิต

วิธีการ

- 1) จัดห้องสำหรับการดูหนัง และเวทีวิจารณ์
- 2) ชี้แจงจุดประสงค์ของการทำกิจกรรม
- 3) กลุ่มเป้าหมายร่วมกันวิเคราะห์ นำเสนอความคิดเห็นที่ได้รับจากการชมหนัง

เรื่องย่อ

ชัย เจ้าหน้าที่ป่าไม้ เล่าให้น้องๆ รุ่นหลังฟังถึง ความเป็นมาของป่าไม้ในเขตพื้นที่ที่เขาและน้องๆ กำลังนั่งล้อมกองไฟอยู่ว่า ป่าในเขตนี้ไม่มีคนกล้ามาตัดเพราะมีความหลังในอดีตคือ บุญส่งเป็นคนเลี้ยงช้าง ในหมู่บ้านนี้ชาวบ้านมีอาชีพรับจ้างตัดไม้ ช้างเป็นสัตว์เลี้ยงและแรงงานที่สำคัญของชาวบ้าน แดงอ่อน เป็นช่างปลายที่มีความรู้สึก มีชีวิตจิตใจไม่ต่างจากมนุษย์ของบุญส่ง ด้วยภาวะความยากจน หนี้สินของบุญส่งที่ถูกบีบรัดจากเสี่ยสก เก้าแก้วค้าไม้ผิดกฎหมาย ได้บีบให้เขาต้องเข้าป่าไปพร้อมกับแดงอ่อนเพื่อลากไม้ผิดกฎหมายเหล่านี้

เจ้าหน้าที่ป่าไม้ตรงเงิน ที่ชื่อว่า คำรณ ซึ่งเป็นหนี้บุญคุณแดงอ่อนและบุญส่ง ในครั้งที่เขาถูกลอบยิงจากเสี่ยสก คำรณ ได้เข้าไปตามบุญส่งในป่า แต่ได้ถูกจำสุมซึ่งเป็นคนของเสี่ยสกยิงตามคาที่ และบุญส่งก็ถูกยิงด้วยเช่นกันแต่ไม่ถึงตาย แดงอ่อน ช้างผู้ภักดีต่อเจ้าของได้มาตามเมียของบุญส่งให้มารับร่างกายอันบอบช้ำของเขาซึ่งอยู่กลางป่าไปรักษาในคืนนั้นเองจำสุมรู้ว่าบุญส่งยังไม่ตายจึงได้ตามมาจนถึงบ้าน แดงอ่อนได้ช่วยชีวิตของบุญส่งและครอบครัวไว้ แต่ก็ถูกกระสุนปืนอย่างสาหัสและนำเวทนายิ่งนัก แดงอ่อนโกรธมากและตามฆ่าจำสุมซึ่งหนีไปในป่า สุดท้ายร่างของจำสุมก็ถูกกระที่บคาเท้าของแดงอ่อน เป็นการรับกรรมที่ได้ก่อไว้นั้นเอง บุญส่งและครอบครัวได้อพยพจากหมู่บ้าน แดงอ่อนหนีเข้าป่าและไม่เคยมีใครเห็นตัวมันอีกเลย เสี่ยสกยังลอยนวลเหนือกฎหมายอยู่

ผลที่เกิดขึ้น

หลังจากจากการดูหนังกันแล้วทุกคนต่างมีความรู้สึก สะเทือนใจเล็กน้อยถึงปานกลาง จากนั้นจึงเริ่มวงถกประเด็น และตั้งคำถามว่า คุณแล้วรู้สึกอย่างไร ? ประเด็นที่ได้คือ

1. มีความรู้สึกสะเทือนใจตรงข้างถูกยิง
2. ทำไมคนเลวอย่างเสียไม่ตาย
3. เหมือนตำราเรียนสมัยประถม
4. เหมือนหนังสือสารคดี

● วิจารณ์โครงสร้างของเรื่อง

มีแนวโน้มการเขียนเรื่องนี้เป็นมุมมองจากรัฐ โดยเนื้อในเรื่องนี้เป็นโครงเรื่องที่สามารพบเห็นได้ในตำราเรียนสมัยประถม-มัธยม เพราะมีรูปแบบของตัวละครแบบสูตรสามารถเดาได้กล่าวคือมีพระเอก-ผู้ร้าย, มีนายทุนผูกขาด-มีชาวบ้านที่ถูกกดขี่ไม่สามารถกำหนดชะตาชีวิตของตนเองได้, มีข้าราชการตรงเงิน-ตำรวจรับส่วย, มีเทคโนโลยี-ธรรมชาติ, มีความโหดร้าย-ความอ่อนโยน, ความเลว-ความดี, ปากท้องของชาวบ้าน-การเลือกตัดสินใจทำในสิ่งผิดกฎหมาย

มีประเด็นของความขัดแย้งที่ทำให้เป็นจุดที่สามารถถกประเด็นกันได้ และมีเรื่องราวที่ยังไม่สรุปตอนจบของเรื่องว่าตัวละครบางตัวจะดำเนินชีวิตไปอย่างไร หากจุดจบยากว่าเรื่องราวจะเป็นอย่างไรต่อไป ก็ทำให้มองได้ว่าตรงนี้มันก็เป็นเสน่ห์ของเรื่องด้วยเช่นกัน

● วิจารณ์เนื้อหาสาระที่ได้

ในเรื่องนี้เสมือนจะเสนอว่าคนอยู่ร่วมกับป่าไม่ได้ มีการให้ความหมายของการอนุรักษ์ป่าคือการที่แยกคนกับป่าออกจากกัน เพราะสุดท้ายข้างก็กลับเข้าป่าธรรมชาติของมัน และตัวละครเอกก็จบลงด้วยการอพยพออกจากหมู่บ้าน ไม่ได้ทำอาชีพตัดไม้อีกต่อไป ที่มีแนวคิดเช่นนี้ก็อาจเป็นเพราะในสมัยก่อน ประมาณ 20 ปีที่แล้ว ระบบคิดเรื่องการอนุรักษ์คงเป็นเช่นนั้น เพราะความคิดที่มองแบบหยุดนิ่ง แต่เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ด้วยตัวเร่งที่เราต้องย้อนมองในเชิงประวัติศาสตร์ว่ามีความเป็นมาอย่างไร ซึ่งตัวเร่งที่สำคัญก็คืออุตสาหกรรมป่าไม้ การให้สัมปทาน เทคโนโลยี เครื่องจักรกลต่างๆ ทำให้การตัดไม้สามารถตัดได้เร็วยิ่งขึ้น ส่งผลต่อ ป่าไม้ที่ลดลงอย่างน่าใจหาย จึงเป็นจุดผกผันแห่งความคิดเรื่องการอนุรักษ์อีกครั้งว่า ความหมายของความคิดเรื่องการอนุรักษ์คืออะไร ใครเป็นคนกำหนด และคนอยู่ร่วมกับป่าได้หรือไม่ดังเป็นแนวคิดที่ยุคปัจจุบันนิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย

คิดอย่างไรกับบทสรุปจบที่ว่า “ข้างคือจิตวิญญาณของป่า” ผู้แต่งพยายามจะนำข้างเป็นตัวแทนของธรรมชาติ/ป่า จึงเกิดคำถามว่าทำไมข้างต้องเป็นตัวแทนของป่า

ทำไมชาวบ้านต้องรับจ้างตัดไม้ผิดกฎหมาย ในหนังสือนี้สะท้อนให้เห็นว่าชาวบ้านมีทางเลือกน้อยในการกำหนดชะตาชีวิตของตนเอง ความจน หนี้สินและช้างซึ่งเป็นภาระ ทำให้เขาต้องหาทางออกด้วยการทำผิดกฎหมาย ซึ่งในความเป็นจริงก็เรียกได้ว่าความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่น้อยนิดของชาวบ้านทำให้ไม่มีอำนาจต่อรองได้เลย ทำให้ภาพความเป็นจริงถูกผลิตซ้ำเช่นนี้เรื่อย ๆ นั่นเอง

• ประเด็นความคิดต่อเนื่อง

- 1) เกิดคำถามขึ้นว่าคนจะอยู่ร่วมกับป่าและช้างได้หรือไม่อย่างไร
- 2) จากการถกประเด็นนี้ได้ความว่า ปัจจุบันมีปัญหามากกว่าจะหาทางออกให้ช้างได้อย่างไร ช้างป่าที่จะไม่มีป่าอยู่รวมถึงช้างที่เข้ามาหากินในเมือง เนื่องจากบทบาทของช้างในอดีตนั้นมีการเปลี่ยนแปลงมาตลอด ตั้งแต่การออกรบมาสู่การทำงานลากซุงในป่า และปัจจุบันทางออกของช้างจะไปอยู่ไหน ซึ่งเราก็อาจจะพบว่าช้างถูกนำมาเป็นเครื่องมือเพื่อหากินในเมือง ในปัญหาตรงนี้จะแก้ได้ตรงจุดใด มีผู้เสนอว่า การจะแก้ปัญหาคือต้องมีย้อนไปถึงภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ว่าปัจจัยใดเป็นตัวเร่งให้เกิดปัญหา ซึ่งพบว่าเครื่องจักรได้เข้ามาแทนที่แรงงานของช้างทำให้ช้างถูกลดบทบาทลง และปัจจุบันช้างไม่สามารถทำงานลากซุงได้เช่นเดิม จากจุดเปลี่ยนของยุคสมัยที่มีปัจจัยซับซ้อนต่าง ๆ เหล่านี้ ทางออกของปัญหาจึงเป็นเรื่องที่ต้องขบคิดกันต่อไป ว่าช้างจะอยู่ได้อย่างไรในบริบทสังคมปัจจุบัน
- 3) นิยามของการทำลายป่า อะไรคือการบุกรุก อะไรคือการทำลายป่า นิยามนี้ถูกกำหนดโดยใคร ทั้งนี้ชาวบ้านมักจะถูกมองว่าเป็นผู้ทำลายป่าเสมอ ทั้ง ๆ ที่เป็นการตัดไม้เพื่อมาสร้างบ้านของตนเอง และเพื่อความมั่นคงในชีวิต แต่เมื่อบริษัทนายทุนเอกชนได้สัมปทานป่าไม้ กลับมองว่าเป็นสิ่งถูกกฎหมาย ในความจริงตรงนี้จึงต้องมองใหม่ว่ามิติของการนิยามว่าการทำลายป่าไม้ เป็นมุมมองของใครกันแน่
- 4) ช้างถูกให้นิยามและมีมิติการให้ความหมายอย่างไร ทำไมคนไทยต้องให้ความสำคัญกับช้างมาก มันต่างจากสัตว์อื่นอย่างไร ช้างในความหมายในวงเสวนาถกประเด็นกันก็คือเป็นสัตว์ชนิดหนึ่งซึ่งถูกยกขึ้นมาเป็นสัญลักษณ์หนึ่งของไทยที่มีความหมายยิ่งใหญ่มาก ซึ่งเมื่อเกิดกรณีช้างเข้ามาหากินในเมืองจึงเกิดความสงสัยว่าทำไมช้างตกยากถึงเพียงนี้ ต้องเร่งช่วยกันแก้ปัญหาแล้ว แต่ก็มีผู้เห็นอีกทางหนึ่งว่าคนเมืองบางคนก็ไม่สงสัยว่าช้างและมองว่าช้างมาสร้างปัญหา ทำให้เกิดการจรรยาบรรณติดขัด เพราะมองเพียงว่าตนเองไม่เกี่ยวข้องกับช้าง ไม่ต้องมีสำนึกในการรับผิดชอบ และบางคนก็มองว่าการเข้าเมืองมาหากินของช้างและความชังนี้เป็นอาชีพหนึ่งในสังคมไทยไปแล้ว มีถึงขนาดการซื้อช้างเพื่อมาหากินในเมือง โดยไม่ได้เป็นความชังตกยากจริงๆ จนถึงขั้นมองไปว่าช้างเข้าเมืองมาขอทาน มีการใช้ช้างเป็นเครื่องมือ

5) ในการพูดคุยของเรานี้เราต้องการอะไรกันแน่ มันมีประเด็นที่กว้างมาก ลดปัญหาข้าง ไม่อยากให้ความข้างดกงาน หรือไม่อยากให้ป่าถูกทำลาย เมื่อเรามองประเด็นไหนแล้วก็จับจุดแล้วถกกันในประเด็นนั้นจึงจะดีกว่า

6) ในปัญหาเรื่องข้าง มันเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างของสังคมที่เน้นเทคโนโลยี ซึ่งมาปะทะกับโครงสร้างของป่า ธรรมชาติ การมองเรื่องข้างนี้สามารถมองได้ว่าเป็นปัญหาโครงสร้างทางสังคมที่เป็นตัวกระทำให้ข้าง ป่า และธรรมชาติต้องเป็นฝ่ายถูกกระทำเท่านั้น เป็นโครงสร้างที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ฝ่ายที่มีทุน มีอำนาจและเป็นความชอบธรรมอย่างไม่ต้องสงสัย

7) ในเรื่องนี้ไม่อาจมองได้ว่ามนุษย์หรือธรรมชาติเป็นฝ่ายแพ้ชนะ เนื่องด้วยวัฏจักรของวิกฤติปัญหาป่ามันยังไกลมาก เรายังไม่รู้จุดจบและปัญหาก็กังเกิดไม่ชัด แต่จุดจบแห่งชีวิตก็คือทั้งคนและธรรมชาติจะต้องรับชะตากรรมร่วมกัน

3.6 นักวิจัยร่วมฟัง ระเบียบวิธีวิจัยแบบ PAR

วันพฤหัสบดี 20 มิถุนายน 2545

ณ ห้องประชุมจุมภฏ - พันธุ์ทิพย์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ให้นักวิจัยเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการ

กลุ่มเป้าหมาย

นักวิจัย

วิธีการ

- 1) ร่วมเข้าฟังการสัมมนา
- 2) นักวิจัยร่วมกันวิเคราะห์กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการและนำมาปรับใช้กับการวิจัยที่กำลังดำเนินการอยู่

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) เกิดความรู้ความเข้าใจระเบียบวิธีการวิจัยแบบ PAR
- 2) เกิดการคิดวิเคราะห์อย่างมีระบบและสามารถนำมาปรับใช้กับการวิจัย
- 3) ได้แนวทาง กระบวนการในการทำงานวิจัย

3.7 การประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับกลุ่มกิจกรรมย่อยในเครือข่ายสยามเด็กเล่น

วันศุกร์ ที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2545

ห้องประชุม 2 อาคารจุลจักรพงษ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้คณะนักวิจัยแถลงโครงการวิจัย “ยูวชนจุฬาฯ” อย่างเป็นทางการ
- 2) เพื่อสรุปความคืบหน้าเกี่ยวกับแนวความคิดของกลุ่มย่อยกลุ่มต่าง ๆ
- 3) เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิดและร่วมอภิปรายกิจกรรมของแต่ละกลุ่ม
- 4) เพื่อหาแนวร่วมนิสิตที่สนใจเพื่อขยายเครือข่ายกลุ่มกิจกรรมย่อยเพิ่มขึ้น
- 5) เพื่อปรึกษาหารือเวทีการเปิดตัวกลุ่มนิสิตแกนนำ

กลุ่มเป้าหมาย

นิสิตกลุ่มแกนนำ และนิสิตกลุ่มอื่น ๆ ที่สนใจ

วิธีการ

- 1) นิสิตกลุ่มแกนนำแต่ละกลุ่ม สรุปความคืบหน้าของกิจกรรมให้ที่ประชุมรับทราบ
- 2) ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิดและประเด็นที่น่าสนใจดำเนินการต่อไปของแต่ละกลุ่ม
- 3) คณะนักวิจัยแถลงเรื่องโครงการวิจัย “ยูวชนจุฬาฯ” ให้นิสิตกลุ่มแกนนำได้รับทราบถึงที่มาที่ไป กระบวนการวิจัย ฯลฯ
- 4) ปรึกษาหารือในเรื่องเวทีการเปิดตัวกลุ่มนิสิตแกนนำและโครงการวิจัยฯต่อสาธารณะ

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) เกิดกลุ่มกิจกรรมย่อย ๆ โดยมีนิสิตที่มีส่วนรับผิดชอบในแต่ละกลุ่มได้อธิบายให้ที่ประชุมฟัง และได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ดังนี้

ก) กลุ่มกิจกรรมสุขภาพทางเลือก

นิสิตคณะแพทยศาสตร์ 1 คน และนิสิตคณะเภสัชศาสตร์ 1 คน เป็นผู้รับผิดชอบหลัก แนวคิดของกลุ่มกิจกรรมนี้คือ เกิดคำถามที่เกิดขึ้นในใจว่า “ทำไมปัจจุบันการแพทย์ทางเลือกจึงเกิดขึ้น” เช่น โยคะ ผังเข็ม สมุนไพร ชีวจิต เป็นต้น ในการแพทย์เหล่านี้มีข้อดี ข้อด้อยอย่างไร และเกิดคำถามว่าการแพทย์แผนปัจจุบันมีข้อด้อยอย่างไรจึงไม่สามารถเป็นที่พึ่งของผู้ป่วยได้ ในกลุ่มกิจกรรมนี้จึงอยากที่จะเป็นแนวทางในการหาจุดสมดุลย์ให้ชีวิตของคนในสังคมได้ และอยากให้ทุกฝ่ายเปิดใจกว้างในการมองทางเลือกในการรักษาสุขภาพของตน

ข) กลุ่มกิจกรรมวิพากษ์การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์

ผู้รับผิดชอบหลักเป็น นิสิตคณะทันตแพทยศาสตร์และนิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ ความเป็นมาของกลุ่มกิจกรรมนี้เกิดจากความรู้สึกที่ว่า การเรียนในปัจจุบันไม่ค่อยมีวิชาเลือกนอกคณะ วิชาเรียนที่คณะเป็นเหมือนการถูกบีบให้เรียนไปทางเดียว สังคมนี้สร้างคนให้รู้เฉพาะด้าน ทำให้ไม่เปิดใจให้นิสิตได้เรียนข้ามสาขาบ้าง และเมื่อเวลาเรียนจบไปแล้วอยากทำงานนอกจากความรู้ที่เรียนมาได้หรือไม่ นิสิตน่าจะทำการปฏิบัติพัฒนาใช้มุมมองวิชาความรู้อื่นๆ มาใช้ในชีวิตได้ด้วย นิสิตน่าจะประยุกต์วิชาความรู้ในด้านต่างๆ มาใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ใช้วิชาจิตวิทยาและวิทยาศาสตร์ผสมผสานกันเพื่อประยุกต์ใช้กับห้องเรียน

ค) กลุ่มกิจกรรมคีตกวีนิพนธ์

โดยมีผู้รับผิดชอบหลักเป็น นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ 1 คน, นิสิตคณะวิทยาศาสตร์ 1 คน, นิสิตคณะนิเทศศาสตร์ 1 คน แนวความคิดของกลุ่มกิจกรรมนี้คือศิลปะเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต เราจะสร้างวัฒนธรรมการวิพากษ์วิจารณ์ศิลปะหรือสุนทรีย์กระทำออกมาในรูปแบบต่างๆ คือ อ่าน (Reading), ฟัง (Listening), เขียน (Writing) และมองดู (Watching) เมื่ออ่าน, ฟัง เรื่องที่น่าสนใจแล้ว จึงร่วมกันแล้วก็มาคิด แลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกันว่าได้อะไรจากสิ่งนี้ เพื่อให้ความคิดมันพัฒนา เมื่อฟัง ดู วิพากษ์ และเขียนใหม่ มีการสร้างสรรค์งานเป็นของตนเอง ทั้งหมดนี้สามารถสรุปเป็นขั้นตอนคร่าว ๆ ได้คือจะเอากลุ่มมาเสพ สร้าง เสวนาด้วยกัน แล้วจัดพิมพ์รวมความคิดเป็นวารสาร เป็นรูปเล่ม

- 2) นอกจากกลุ่มกิจกรรม 3 กลุ่มข้างต้นแล้ว การประชุมครั้งนี้ นับเป็นโอกาสที่ได้มีนักศึกษาญี่ปุ่น ซึ่งมาเรียนต่อที่จุฬายาในระดับปริญญาเอกได้เข้าร่วมด้วย เมื่อถามถึงว่าอยากจัดกิจกรรมอะไรเกี่ยวกับนิสิตต่างชาติหรือไม่ ก็ได้รับคำตอบว่าอยากจัดให้เกิดการรวมกลุ่มนักศึกษาญี่ปุ่นที่มาเรียนในมหาวิทยาลัยไทย
- 3) การอธิบายเรื่องโครงการวิจัย “ยุวชนจุฬาฯ” ให้กลุ่มนิสิตแกนนำได้เข้าใจนั้น นิสิตกลุ่มแกนนำมีความห่วงเกรงต่อคำว่า “การวิจัย” และไม่เข้าใจต่อวิถีวิทยาของการวิจัยเชิงปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม แต่หลังจากอธิบายถึงลักษณะและวิธีการทำการวิจัยให้ฟังแล้ว นิสิตกลุ่มแกนนำก็มีความเข้าใจมากขึ้น และกังวลต่อคำว่า “การวิจัย” น้อยลง
- 4) งานเวทีเปิดตัวกลุ่มกิจกรรมนิสิตเหล่านี้ ได้ข้อตกลงร่วมกันว่าจะจัดขึ้นประมาณวันที่ 8 หรือ 9 กรกฎาคม 2545 ในเวลา 16.00-21.00 น. (สาเหตุที่จัดเวลาเย็นเนื่องจากเหมาะสมกับเงื่อนไขด้านการเรียนในช่วงกลางวันของนิสิต) โดยได้มีการถกเถียงกันถึงเนื้อหาในงานว่าจะเป็นการโฆษณาตัวเองและการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชนด้วย นอกจากนี้ ก็ปรึกษาคำหรือถึงประเด็นที่จะเสวนา และมีนิสิตเสนอหัวข้อหลายหัวข้อ เช่น

กระแสทางเลือกของชีวิตนิสิต เป็นต้น นอกจากนี้ นิสิตบางคนเห็นว่านอกจากเป็นการเปิดตัว “สยามเด็กเล่น” ต่อนิสิตและประชาคมในจุฬายแล้ว ควรจะจัดเพื่อให้สังคมข้างนอกได้รับรู้และเห็นพลังความคิดสร้างสรรค์ของนิสิตอีกด้วย และจะเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย วิทยากร อาจารย์ นักวิจัย นิสิต

3.8 ประชุมนิสิต : หาหรือเพื่อขยายเครือข่าย

วันที่ 12 มิถุนายน 2545

ณ ตึกเกษมอุทยานิน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาย

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อหาแนวทางในการขยายเครือข่ายกลุ่มกิจกรรมนิสิต
- 2) เพื่อวางรูปแบบกิจกรรมที่จะสร้างสรรค์ร่วมกัน

กลุ่มเป้าหมาย

นิสิตจากคณะต่างๆ

วิธีการ

- 1) คณะวิจัยแจ้งวัตถุประสงค์การประชุมให้กลุ่มแกนนำนิสิตทราบ
- 2) ที่ประชุมร่วมกันคิดและเสนอกิจกรรมโครงการต่างๆในมหาวิทยาลัยที่จะสามารถมาร่วมกันทำกิจกรรมร่วมกันหรืออาจจะเชื่อมโยงที่กิจกรรมที่สัมพันธ์กัน
- 3) กลุ่มแกนนำร่วมกันระดมความคิดเห็นเสนอกิจกรรมในการทำให้คนทั่วไปในมหาวิทยาลัยรู้จักกลุ่มแกนนำ

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) ที่ประชุมเสนอกิจกรรมต่างๆในมหาวิทยาลัยที่จะสามารถขยายเครือข่ายไปร่วมกิจกรรมกันได้ ทั้งกลุ่มที่มีอยู่แล้ว ได้แก่ กลุ่มนิสิตปริญญาโทสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา และกลุ่มที่นำเสนอว่าจะร่วมกันสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ ได้แก่ กลุ่มศิลปะกับดนตรี, กลุ่มสุขภาพทางเลือก, กลุ่มการเรียนรู้ทางเลือก, กลุ่มวิทยานิพนธ์ วารสาร, กลุ่มป้าชุมชน
- 2) ได้โครงร่างของงานที่จะจัดเพื่อเปิดตัวกลุ่ม และหาจุดร่วมจากนิสิตทั่วไปในมหาวิทยาลัยในการเข้ามาร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์และร่วมกิจกรรม ได้แก่
- 3) การจัดงานสัมมนา เพื่อเปิดตัวกลุ่ม และบอกเล่าให้สาธารณะรู้จักกลุ่ม
- 4) การจัดทำเว็บไซต์ของกลุ่ม เพื่อให้เป็นที่รู้จักต่อสาธารณะผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

3.9 ร่วมกันคิด “ชื่อ” กลุ่มนิสิต

วันจันทร์ที่ 24 มิถุนายน 2545

ณ ตึกเกษมอุทานานิน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อสร้างตัวตนของกลุ่มในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
- 2) เพื่อให้ นิสิตกลุ่มแกนนำเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของกลุ่มจริง ๆ

กลุ่มเป้าหมาย

นิสิตกลุ่มแกนนำ

วิธีการ

- 1) ประชุมร่วมกันถกเถียงชื่อกลุ่มนิสิต โดยให้ผู้เข้าร่วมประชุมแต่ละคนเสนอชื่อ พร้อมทั้งอธิบายความหมาย และเหตุผลที่เสนอชื่อนั้น ๆ

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) นิสิตได้เสนอชื่อกลุ่มขึ้นมาหลายชื่อ ซึ่งได้แก่ เครือข่ายเพื่อการศึกษาแนวใหม่, ห้องน้ำ⁷, ห้องน้ำไม่ปิดประตู, ลานหน้าโรงเรียน, ระเบียบห้องเรียน, สนามเด็กเล่น⁸, สยามสกูล (siam school)⁹, สยามสวรรค์, กระดานดำทำเอง, ModernAct (มาจาก Modern Activists คือกลุ่มนักกิจกรรมสมัยใหม่)

⁷ ชื่อนี้ นิสิตผู้เสนอ ตั้งชื่อนี้ด้วยความรู้สึกที่ “ห้องน้ำ” เป็นที่ระบายความคิดเห็นต่าง ๆ ได้อย่างอิสระเสรี

⁸ ชื่อนี้ นิสิตผู้เสนอ (อีกคนหนึ่ง) ให้ความเห็นว่า สนามเด็กเล่น เป็นพื้นที่ที่ให้เด็ก ๆ ได้มาแสดงความคิดเห็นอิสระ ความคิดสร้างสรรค์ และสร้างสรรค์กิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีชีวิตชีวา แต่ภายหลังชื่อนี้ตกไป เนื่องจากเป็นชื่อคอลัมน์หนึ่งในนิตยสารชื่อว่า “A Day” ไปแล้ว

⁹ ชื่อ “สยามสกูล” นั้น เป็นการล้อกับกลุ่มแฟรงค์เฟิร์ตสกูล (Frankfurt school) เป็นสำนักความคิดหนึ่งในเมืองแฟรงค์เฟิร์ต ประเทศเยอรมัน เจ้าของทฤษฎีวิพากษ์ (Critical Theory) เป็นกลุ่มที่มีชื่อเสียงมากกลุ่มหนึ่งในหมู่นักวิชาการสาขาสังคมศาสตร์

3.10 ร่วมหาข้อสรุปของชื่อกลุ่มที่เหมาะสม

วันพุธที่ 3 กรกฎาคม 2545

ณ ดิวกษมอุทยานิน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันของสมาชิกกลุ่มแกนนำ
- 2) เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีร่วมกัน

กลุ่มเป้าหมาย

นิสิต

วิธีการ

ร่วมกันหาชื่อที่เหมาะสม เป็นที่ยอมรับของทุกคนในกลุ่ม และสามารถสื่อความหมายได้ตามที่สมาชิกในกลุ่มต้องการได้ดีที่สุด

ผลที่เกิดขึ้น

สุดท้ายจึงได้ชื่อกลุ่มนิสิตว่า “สยามเด็กเล่น” โดยชื่อนี้มีความหมายดังนี้ “สยาม” เป็นคำที่มี 2 นัย นัยแรกคือคำเรียกประเทศไทยในสมัยก่อน และนัยที่สองคือ “สยามสแควร์” ซึ่งเป็นแหล่งแสดงเสรีภาพของวัยรุ่น, “เด็ก” คือ กลุ่มนิสิตและเยาวชนคนรุ่นใหม่, ส่วนคำว่า “เล่น” นั้น ในความหมายขั้นต้น คือการกระทำเพื่อความสนุก ไร้ใจ แต่ในขณะเดียวกัน คำว่า “เล่น” ก็มีความหมายอื่น เช่น “เล่น” ที่ไม่ได้แปลว่าเล่น แต่หมายถึงอะไรที่ทำได้จริง ๆ เช่น เล่นการเมือง, หรือการทำอะไรอย่างหมกหมุ่น. กล่าวโดยสรุป “สยาม” คือพื้นที่, มี “เด็ก” เป็นผู้กระทำ, กริยาคือ “เล่น” ซึ่งหมายความว่า เด็กจะเป็นผู้กระทำแล้วจะไม่ใช้ผู้ใหญ่ (ซึ่งมักจะชอบวางกรอบให้เด็กทำอย่างนั้นอย่างนี้ โดยที่การกระทำนี้มีสยามเป็นพื้นที่ที่อิสระเสรีให้ “เด็ก” ได้แลกเปลี่ยนกับโลกภายนอกอย่างเข้มข้น)

3.11 การเตรียมงานเปิดตัวที่เสวนากระตุ้นและหาแนวร่วม

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อเตรียมการดำเนินงานเปิดตัวที่เสวนากระตุ้นและหาแนวร่วม
- 2) เพื่อส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของนิสิตกลุ่มแกนนำในการดำเนินงานทุกขั้นตอน

กลุ่มเป้าหมาย

นิสิตกลุ่มแกนนำ

วิธีการ

- 1) นักวิจัยร่วมกับกลุ่มนิสิตแกนนำประชุมกันเพื่อกำหนดแนวทาง องค์ประกอบ ลำดับ กำหนดการเสวนา รูปแบบ และบรรยากาศ ของงานเสวนา (วันอังคารที่ 18 และวันพฤหัสบดีที่ 20 มิถุนายน 2545)
- 2) ร่วมกันคิดชื่องานเสวนา (วันพฤหัสบดีที่ 20 มิถุนายน 2545)
- 3) ดำเนินการประชาสัมพันธ์งานเสวนา ผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งโปสเตอร์, ส่งโทรสารไปให้สื่อมวลชน, หรือตามกระดานข่าวต่าง ๆ ในอินเทอร์เน็ต, และออกจดหมายเชิญอาจารย์ผู้บริหาร ฯลฯ
- 4) ร่วมกันออกแบบโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์งานเสวนา¹⁰
- 5) ระดมกลุ่มนิสิตเพื่อช่วยกันแปะโปสเตอร์โฆษณาทั่วจุฬาฯ (วันเสาร์ที่ 29 มิถุนายน 2545)
- 6) แบ่งภาระหน้าที่กับกลุ่มนิสิตในการดำเนินการติดต่อประสานงานกับวิทยากรต่าง ๆ ให้มาเป็นวิทยากรของงาน, การติดต่อสถานที่, ออกจดหมายเชิญผู้เข้าร่วมเสวนาต่าง ๆ ทั้งที่เป็นนิสิตในจุฬาฯ ต่างมหาวิทยาลัย อาจารย์ และผู้บริหาร (วันพุธที่ 3 กรกฎาคม 2545)
- 7) ร่วมกับนิสิตจัดทำเอกสารแนะนำเครือข่ายสยามเด็กเล่น (ตั้งเอกสารประกอบในภาคผนวก)

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) นิสิตได้ตั้งคำถามเกี่ยวกับงานเสวนาต่าง ๆ อย่างกระตือรือร้น เช่น จะเชิญใครเป็นวิทยากรบ้าง ภาพรวมของวิทยากรแต่ละคนจะส่งผลกระทบต่อบรรยากาศงานอย่างไร ผู้ดำเนินรายการควรเป็นใคร ลำดับของงานจะเป็นอย่างไร จะมีกิจกรรมอะไรบ้างนอกเหนือจากวงเสวนาหรือไม่ เป็นต้น
- 2) ในส่วนชื่องานเสวนา มีการเสนอชื่อกันมาจำนวนหนึ่ง ได้แก่ กิจกรรมนิสิตบนย่างก้าวที่หยุดนิ่ง : เจียบเหงาเปล่าใจอยู่มหา'ลัยไม่มีอะไรทำ, กิจกรรมนิสิตบนย่างก้าวที่หยุดนิ่ง : เรียนมหา'ลัยไม่มีอะไรทำ, และในที่สุดได้ชื่อ "ก้าวกระโดด : จากกิจกรรมจำเจ สู่อะไรที่สร้างสรรค์" ซึ่งหมายถึงอาการก้าวกระโดดทางความคิดและแนวคิดในการ

¹⁰ โปสเตอร์ประชาสัมพันธ์งานเสวนานี้ ได้มีการออกความเห็นกันว่าควรมีโปสเตอร์ชุดหนึ่งออกแปะตามสถานที่ต่าง ๆ ในจุฬาฯ ก่อน มีวัตถุประสงค์คือการโฆษณากลุ่มเครือข่าย "สยามเด็กเล่น" โดยเน้นการแปะโปสเตอร์จำนวนมาก ราว ๆ 800 ใบ และลักษณะของโปสเตอร์เน้นให้ผู้คนแปลกใจว่า "สยามเด็กเล่น (มัน) คืออะไร (กันวะ) เดินไปที่ไหน (ในจุฬาฯ) ก็เห็น เต็มไปหมดเลย" โดยใช้คำพูดในโปสเตอร์แบบต่าง ๆ เช่น ฟุตบอลโลกจบแล้ว มาเล่นกันต่อเถอะ, ห้องเชียร์ปิดแล้ว มาเล่นกันต่อเถอะ, หากู้คิดยังไม่ได้ มาเล่นกันเถอะ ฯลฯ

ทำกิจกรรม จากลักษณะและรูปแบบการทำกิจกรรมที่ติดกรอบทางความคิด ติดขัดกับระบบกิจกรรมซึ่งคล้ายกับระบบราชการเข้าไปทุกที ไปสู่วรรยากาศการทำกิจกรรมที่อิสระและสร้างสรรค์ เอื้อให้นิสิตได้กล้าคิดกล้าทำ แสดงพลังและศักยภาพอันนอกกรอบในตัวของนิสิตออกมาให้สังคมสาธารณะได้เป็นที่ประจักษ์

- 3) ในส่วนวิทยากรนั้น ได้ข้อสรุปว่า องค์ประกอบของวิทยากรน่าจะมี อาจารย์ 1 คน, นิสิตเก่าซึ่งเป็นที่รู้จักกัน 1 คน และมีนิสิตปัจจุบัน 2 คน รวมทั้งมีวิทยากรที่เป็นนิสิตอีก 1 คน ในที่นี้จะเห็นว่าเวทีจะประกอบด้วยผู้ใหญ่ 2 คน นิสิต 3 คน ซึ่งเป็นภาพสะท้อนที่ต้องการให้เวทีนี้เป็นเวทีของนิสิตจริง ๆ มีนิสิตเป็นผู้ดำเนินรายการซึ่งก็คือเป็นผู้ควบคุมเวทีนั่นเอง นอกจากนี้ยังมีผู้เสนอด้วยว่าในองค์ประกอบในเวทีนั้น ควร มีนิสิตเพศหญิงอยู่ด้วย เพื่อไม่ให้ความคิดต่าง ๆ ถูกชักจูงด้วยความคิดแบบเพศชายมากเกินไป
- 4) ส่วนของวิทยากรที่เป็นอาจารย์ มีการถกเถียงถึงแนวความคิดและลักษณะของอาจารย์ที่จะเชิญมาเป็นวิทยากร ว่าต้องเป็นอาจารย์ที่เห็นความสำคัญในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ แรงบันดาลใจ การกล้าแสดงออก เป็นตัวของตัวเอง และ การกล้าคิดแตกต่าง ของนิสิตด้วย ซึ่งมีการเสนอชื่ออาจารย์มาหลายชื่อ จากหลากหลายคณะวิชา (ทั้งนี้เนื่องจากนิสิตกลุ่มแกนนำเป็นนิสิตที่มาจากหลากหลายคณะ) ทั้งอาจารย์จากคณะนิเทศศาสตร์, คณะวิทยาศาสตร์, คณะเภสัชศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์ ฯลฯ หลังจากการถกเถียงถึงความเหมาะสมและได้ดำเนินการติดต่อประสานงานกับอาจารย์ทั้งหลายแล้ว ในที่สุดก็ได้ รศ.สุริชัย หวันแก้ว เป็นวิทยากรฝ่ายอาจารย์
- 5) ส่วนของวิทยากรที่เป็นนิสิตเก่า มีผู้ได้รับการเสนอชื่อหลายคน อาทิเช่น ประภาส ชลศรานนท์, ศุ บุญเลี้ยง, ประวิทย์ ปายคล้อย, บีม D2B เป็นต้น ในที่สุดหลังจากถกเถียงกันระดับหนึ่งถึงลักษณะแนวความคิดและความเหมาะสมของแต่ละคนที่เสนอมาแล้ว ก็ได้คุณ คมสัน นันทจิต ซึ่งเป็นนิสิตเก่าคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และเป็นนักเขียน ศิลปิน อีกทั้งเป็นที่รู้จักกันในนามสมาชิกกลุ่ม “ร้อยแปดมงกุฎ” จากรายการตีสิบ มาเป็นวิทยากรฝ่ายนิสิตเก่า
- 6) หลังจากการระดมกันแปะโปสเตอร์ กลุ่มนิสิตเกิดความเหน็ดเหนื่อยค่อนข้างมาก มีบางคนขอตัวกลับบ้าน เพราะตึกแล้ว เหลือนิสิตบางคนอยู่ จึงมีการร่วมกันรับประทานอาหารกันที่สยามสแควร์ พร้อมกับปรารภกันเรื่องความเหน็ดเหนื่อยที่ได้รับ ณ จุดนี้ จัดได้ว่าเป็นอีกจุดหนึ่งที่ทำให้นักวิจัยและกลุ่มแกนนำนิสิตเกิดความสนิทสนม มีน้ำหนึ่งใจเดียวกันมากขึ้น เนื่องจากได้ทำงาน เหน็ดเหนื่อยและลำบากร่วมกัน
- 7) ในระหว่างการจัดทำเอกสารแนะนำเครือข่ายสยามเด็กเล่นนั้น นิสิตกลุ่มเสพศิลป์สร้างสรรค์ได้แต่งเนื้อเพลงแร็ปและได้ร่วมกับนิสิตกลุ่มอื่นและกลุ่มนักวิจัยทำการซ้อมร้องเพลงแร็ปพร้อมกับใส่จังหวะจะโคน เนื้อร้องเพลงแร็ปนับได้ว่าสะท้อนความคิดของ

นิสิตกลุ่มเสพศิลป์สร้างสรรค์ในเรื่องคุณค่าศิลปะแบบต่าง ๆ ต่อคุณค่าและแรงบันดาลใจแห่งความเป็นมนุษย์ที่มีอยู่ในตัวเยาวชนได้อย่างชัดเจน ดังนี้

“เราดูหนังฟังเพลงเราอ่านหนังสือ	เสพศิลป์ตะพึดตะพือก็เพื่ออะไร
บางคนเขาบอกว่าเพื่อความสุขใจ	หรือเอามันเข้าไว้เราก็ไม่ว่ากัน
แต่หลายคนเขาบอกมันไม่ได้มีแค่นี้	ศิลปะมันมีคุณค่ามากกว่านั้น
มันเป็นกระจกสะท้อนอะไรสารพัน	มันคือสิ่งสร้างสรรค์ค่าความเป็นคน
มาถึงวรรณคดีไม่ต้องมีอะไรมาก	ก็หวังแค่อยากให้คุณร่วมกันสักคน
มาร่วมสร้างเสพศิลป์กันให้อลวน	เสริมคนให้เต็มคน เสริมจิตให้เต็มใจ”

3.12 จัดทำเว็บไซต์ของกลุ่มนิสิต

วันจันทร์ที่ 24 มิถุนายน 2545

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้ นิสิตกลุ่มแกนนำ ได้มีพื้นที่การประชาสัมพันธ์ แสดงความเป็นตัวตน และความเคลื่อนไหวของกลุ่มนิสิต

กลุ่มเป้าหมาย

นิสิต อาจารย์ ผู้บริหาร และผู้สนใจทั่วไป

วิธีการ

- 1) ประชุมร่วมกันคิด “ชื่อที่อยู่” เว็บไซต์ (URL) และที่อยู่อีเมลล์ (email-address) ของกลุ่มนิสิต
- 2) หาผู้รับผิดชอบและเว็บมาสเตอร์เพื่อดำเนินการจัดสร้างและดูแลเว็บไซต์

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) ได้ชื่อที่อยู่ของเว็บไซต์เป็น “www.geocities.com/siamdeklen”, และที่อยู่อีเมลล์คือ siamdeklen@yahoo.com
- 2) ได้มีความเห็นร่วมกันว่าในเว็บไซต์นี้ ควรให้มีการตั้งกระทู้ได้ด้วย เพื่อให้ นิสิตและผู้สนใจทั่วไปได้สามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนกันและกันได้ อีกทั้งยังเป็นการเปิดพื้นที่การเสวนาแบบเสมือนจริงขึ้นมาในโลกอินเทอร์เน็ตอีกด้วย (ภาพตัวอย่างกระดานเสวนาโปรตุเกสในภาคผนวก)
- 3) หนึ่งในนิสิตกลุ่มแกนนำรับอาสาเป็น web master โดยจะออกแบบลักษณะหน้าตาของเว็บไซต์ แล้วนำมาปรึกษาความเห็นชอบในที่ประชุมกลุ่มอีกครั้งหนึ่งต่อไป โดยมี

การกำหนดกันว่าควรดำเนินการให้ทันสามารถเผยแพร่เว็บไซต์ได้ก่อนวันงานเวทีเสวนา “ก้าวกระโดด : จากกิจกรรมจำเจ สู่อะไรที่สร้างสรรค์”

- 4) ได้เว็บไซต์ประชาสัมพันธ์กลุ่มเครือข่ายสยามเด็กเล่น (ภาพตัวอย่างเว็บไซต์ โปรดดูในภาคผนวก)

3.13 เปิดเวทีเสวนาระดับและหาแนวร่วมนิสิต อาจารย์ และผู้บริหาร (เวทีเสวนา “ก้าวกระโดด : จากกิจกรรมจำเจ สู่อะไรที่สร้างสรรค์”)

วันอังคารที่ 9 กรกฎาคม 2545 เวลา 16.30-19.30 น.

ณ ห้องประชุมมาลัยหุระนันท์ ตึกเกษมอุทยานิน ชั้น 1 คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการทำกิจกรรมที่ผ่านมาทั้งทางด้านระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ และพฤติกรรมวัยรุ่นของนิสิตในยุคปัจจุบัน
- 2) เพื่อเสนอแนวความคิดในการเปิดพื้นที่ให้กิจกรรมใหม่ ๆ สร้างสรรค์ ทำท่าย ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมมหาวิทยาลัยว่ามีการปรับตัว เปลี่ยนแปลงอย่างไร
- 3) เพื่อเป็นเวทีสาธารณะให้กับนิสิต และผู้ที่สนใจเข้าร่วม ทั้งยังเสริมสร้างศักยภาพของนิสิตในการสร้างสังคมยุคใหม่ได้เรียนรู้และเข้าใจตนเอง
- 4) เพื่อเป็นการแถลงการเปิดตัวโครงการวิจัยและเครือข่ายนิสิต

กลุ่มเป้าหมาย

นิสิตปัจจุบัน นิสิตเก่า อาจารย์ ผู้บริหาร สื่อมวลชน และผู้สนใจทั่วไป

วิธีการ

- 1) การเปิดตัวหนังสือรวมบทความ “นิสิต : ผู้ถูกจับจ้อง แต่มองไม่เห็น” โดยมีนิสิต 2 คน ซึ่งเป็นผู้ร่วมเขียนบทความฉบับนี้และเป็นสมาชิกกลุ่มนิสิตแกนนำ ขึ้นเวทีเป็นผู้อธิบายแนะนำแต่ละส่วนของหนังสือ นอกจากนี้ ยังมีการเปิดให้ผู้สนใจทั่วไปได้ลงทะเบียนจองหนังสือในคราวที่ได้มีการจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มออกมาเรียบร้อยแล้วอีกด้วย
- 2) ในงานเสวนาได้เชิญนิสิต 2 คน, นิสิตเก่า 1 คน, อาจารย์ 1 คน มาเป็นวิทยากรนำการเสวนา และมีนิสิตเป็นผู้ดำเนินรายการ โดยเน้นบรรยากาศการเสวนาแบบสบาย ๆ และรูปแบบการคุยเป็นแบบการซักถามโดยผู้ดำเนินรายการ และมีพิธีกรสนาม (เดินอยู่ในพื้นที่ผู้ชม) คอยส่งไมค์ชวนผู้ร่วมเสวนาให้แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ
- 3) ในช่วงท้าย ได้มีการแถลงการณ์แนะนำกลุ่มเครือข่าย “สยามเด็กเล่น” และโครงการวิจัยนี้ โดยให้นิสิตในแต่ละกลุ่มย่อย (ได้แก่ กลุ่มการแพทย์ทางเลือก, กลุ่มการเรียนรู้

ทางเลือก, กลุ่มเสพศิลป์สร้างสรรค์) ขึ้นเวที แนะนำความเป็นมา ความตั้งใจ และสิ่งที่
จะทำ ของแต่ละกลุ่มย่อย

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) วิทยากรและนิสิตผู้เข้าร่วมเสวนาได้ร่วมกันวิเคราะห์ประเด็นปัญหาของการทำกิจกรรมที่ผ่านมา ในประเด็นในประเด็นปัญหาความชอบและไร้ชีวิตชีวาของกิจกรรมนอกหลักสูตรในมหาวิทยาลัยและทางออก
- 2) ในจำนวนผู้เข้าร่วมเสวนาทั้งหลาย ได้มีเพื่อนนิสิตต่างมหาวิทยาลัยผู้หนึ่งซึ่งมีความบกพร่องเกี่ยวกับประสาทตา กล่าวคือประสาทตาเสื่อมตอนเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทำให้มองภาพต่าง ๆ อย่างพร่ามัวมาก จนแทบจะเรียกได้ว่ามองอะไรไม่เห็นทีเดียว เพื่อนนิสิตคนนี้ได้ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดความฝัน ในช่วงก่อนและหลังจากประสบเหตุการณ์นี้ ซึ่งทำให้ในเวทีได้เกิดบรรยากาศการคุยกันถึงเรื่องความฝัน การกล้าคิดกล้าทำตามความฝัน และการเป็นตัวของตัวเองขึ้น
- 3) นอกจากนี้ ยังนับเป็นโอกาสดีที่พ่อของนิสิตวิทยากรคนหนึ่ง ได้มีโอกาสมาร่วมแลกเปลี่ยนการทำกิจกรรม ความเป็นตัวของตัวเอง และการแสวงหาความฝันของนิสิต โดยเล่าประสบการณ์ความรู้สึกของคนเป็นพ่อ เมื่อพบพานเหตุการณ์ที่ลูกของตนเองคิดอะไรแปลก ๆ ไปจากคนอื่นว่าพ่อรู้สึกอย่างไร ให้เวทีเสวนาได้รับฟัง ซึ่งนับว่าทำให้เยาวชนและผู้ใหญ่ได้เข้าใจความคิดความรู้สึกของกันและกันได้มากขึ้นในระดับหนึ่ง
- 4) นิสิตกลุ่มแกนนำมีความรู้สึกร่วมกับการเป็นกลุ่มเครือข่ายสยามเด็กเล่นเพิ่มขึ้นอีกสังเกตได้จากการถกเถียงและพรับปรนเรื่องความเป็นไป คนเข้าร่วม อุปสรรคปัญหาของงานเสวนาในภายหลัง
- 5) ในการแนะนำความเป็นกลุ่มกิจกรรมย่อยนั้น ก่อนเริ่มการแนะนำของกลุ่มเสพศิลป์สร้างสรรค์ สมาชิกกลุ่มนั้นคนหนึ่ง (ซึ่งได้เตรียมเพลงแร็ปมา) ได้ชวนนิสิตผู้เข้าร่วมเสวนาร้องรับลูกคู่กับการร้องเพลงแร็ปของตนเป็นที่สนุกสนานและได้บรรยากาศความเป็นกันเอง สบาย ๆ ตามสไตล์นิสิตเพิ่มขึ้นอีกมาก
- 6) มีนิสิต อาจารย์ ผู้บริหาร และสื่อมวลชน เข้าร่วมการเสวนาจำนวนหนึ่ง และนอกจากจะมีนิสิตและอาจารย์ในจุฬาฯ เข้าร่วมแล้ว ยังมีอาจารย์และนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญเข้าร่วมการเสวนาด้วยอีกจำนวนหนึ่ง
- 7) เครือข่าย “สยามเด็กเล่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” เป็นที่รู้จักในระดับมหาวิทยาลัย โดยได้มีการลงข่าวการเสวนา “ก้าวกระโดดฯ” ในวารสารจุฬาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นวารสารรายสัปดาห์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จุฬาสัมพันธ์ ปีที่ 45 ฉบับที่ 15 วันจันทร์ที่ 9 กันยายน หน้า 9, โปรดดูภาคผนวก), และเป็นที่รู้จักในระดับสาธารณะ โดยเป็นข่าว

อยู่ในคอลัมน์ “แคมป์ส-คนรุ่นใหม่” ของหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ฉบับวันศุกร์ที่ 2 สิงหาคม 2545 (หน้า 19 โปรดดูภาคผนวก) นอกจากนี้ “สยามเด็กเล่น” ยังเป็นที่รู้จักมากขึ้นในหมู่นิสิตจุฬายาที่ทำงาน สังเกตได้จากการได้พูดคุยกับนิสิตคนอื่น เมื่อกล่าวถึง “สยามเด็กเล่น” จะมีคนรู้จักมากขึ้น (ทั้งนี้ น่าจะเกี่ยวกับโปสเตอร์ที่ระดมกันแปะทั่วจุฬายา)

3.14 การประเมินสรุป สัมมนา “ก้าวกระโดดฯ”

วันจันทร์ที่ 15 กรกฎาคม 2545

ณ ดิกเกษมอุทยานิน คณะรัฐศาสตร์ จุฬายา

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อประเมินผลการสัมมนา “ก้าวกระโดดฯ”
- 2) เพื่อนำผลที่ได้จากการสัมมนาปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่อง และนำจุดเด่นไปใช้ในการสัมมนาครั้งต่อไป
- 3) เพื่อเสนอแนะสิ่งที่กลุ่มต้องทำต่อจากการสัมมนา

กลุ่มเป้าหมาย

นิสิตแกนนำในกลุ่ม “เครือข่ายสยามเด็กเล่น”

วิธีการ

- 1) กลุ่มแกนนำรวมกลุ่มเพื่อสรุปข้อคิดเห็นจากการสัมมนาฯ
- 2) เสนอรูปแบบใหม่ๆ ในการขยายเครือข่าย

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) นิสิตมีการสรุปผลที่ได้จากการสัมมนา และร่วมกันหาจุดเด่นด้วยได้ดังนี้
 - 1.1 จุดเด่นของการสัมมนา
 - มีการประชาสัมพันธ์งานได้ในวงกว้าง เกิดความสนใจแก่ผู้พบเห็น และทำให้คนรู้จักกลุ่มต่าง ๆ ที่กำลังดำเนินกิจกรรม
 - เนื้อหาและหัวข้อที่ใช้ในการสัมมนาได้รับการตอบรับ วิทยากรมีประสบการณ์ในการสัมมนาสามารถมองเห็นได้อย่างทั่วถึง
 - 1.2 ข้อดีของการสัมมนา
 - ทำเลที่ตั้งในการสัมมนาไม่ค่อยดีจึงดูให้คนมาร่วมงาน เนื่องจากไม่ได้อยู่ศูนย์กลางของมหาวิทยาลัย
- 2) ได้ข้อเสนอนแนะใหม่สำหรับการจัดงานครั้งต่อไป คือ

- ควรหาห้องจัดงานที่นิสิตทั่วไปรู้จัก
 - ควรเพิ่มรายละเอียดในโปสเตอร์ที่ประกาศ
 - เวลาที่ใช้จัดเป็นเวลาเย็นเกินไป ซึ่งนิสิตหญิงอาจไม่สามารถเข้าร่วมได้
- 3) เกิดแนวคิดของยุทธศาสตร์ใหม่ในการขยายเครือข่าย เช่น ควรไปเปิดตัวที่สยาม แสควร์บ้าง หรือควรทำกิจกรรมที่นิสิตทั่วไปสามารถร่วมขณะที่ไปเปิดตัวด้วยได้

3.15 การเสวนาโต๊ะกลม “ทิศทางการปฏิรูปมหาวิทยาลัยอย่างมีส่วนร่วมจาก นิสิตนักศึกษา”

วันอังคารที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2545

ณ ห้องประชุมเกษม อุทยานิน อาคารเกษมอุทยานิน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อขยายเครือข่ายนิสิตศึกษาระหว่างมหาวิทยาลัย
- 2) เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้รับรู้ความคิดความรู้สึกร่วมกันของนิสิตนักศึกษาในแต่ละมหาวิทยาลัย

กลุ่มเป้าหมาย

ตัวแทนนิสิตนักศึกษาในแต่ละมหาวิทยาลัย

วิธีการ

- 1) นัดประชุมกับนิสิตศึกษามหาวิทยาลัยอื่นๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อมหาวิทยาลัยและประเด็นมหาวิทยาลัยนอกระบบของแต่ละมหาวิทยาลัย เพื่อเตรียมการจัดเสวนาอย่างเป็นทางการ
- 2) จัดเวทีเสวนาโต๊ะกลมเพื่อถกเถียงแลกเปลี่ยนกันในเรื่องมหาวิทยาลัยจากมุมมองของนิสิตนักศึกษา

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) นิสิตในที่ประชุมเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันระหว่างนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และได้รับฟังสถานการณ์ของแต่ละมหาวิทยาลัย ซึ่งมหาวิทยาลัยรามคำแหงนั้น มีกระแสการถกเถียงเกี่ยวกับการปรับสถานภาพของมหาวิทยาลัยถูกลบด้วยกระแสการเลือกตั้งอธิการบดี ซึ่งก็มีนักศึกษาหลายกลุ่มหลายองค์กรให้ความสนใจติดตาม รวมทั้งมีการเรียกร้องสิทธิต่างๆ มีการตั้งกลุ่มศึกษาประเด็นเกี่ยวกับการ

ปฏิรูปมหาวิทยาลัยกันมากมาย ส่วนกระแสการถกเถียงที่มีอยู่ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์คือประเด็นเรื่อง การจะย้ายหรือไม่ย้ายมหาวิทยาลัยไปอยู่ที่รังสิต

- 2) ตัวแทนจากสถาบันราชภัฏสวนดุสิตและมหาวิทยาลัยรังสิตนั้น กล่าวว่ามี การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพกิจกรรมนักศึกษาซึ่งมีเสียงว่านิสิตมีส่วนร่วมน้อยมากในการคิดริเริ่มการสร้างสรรกิจกรรมจากความต้องการของนักศึกษาเอง โดยส่วนใหญ่จะเป็นอาจารย์คิดโครงการกิจกรรมขึ้นมา แล้วให้นักศึกษาเป็นผู้ดำเนินงาน
- 3) ส่วนทางจุฬานั้น สถานการณ์เกี่ยวกับการออกนอกระบบแบบที่เป็นทางการ กล่าวคือในแง่กฎหมายหรือในเชิงระบบกฎเกณฑ์นั้น ได้มีการแลกเปลี่ยนว่าค่อนข้างเจียบ มีแต่ความเคลื่อนไหวในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของนิสิต เพื่อแสดงพลังเสียงและพลังความคิดจินตนาการในฐานะที่เป็นนิสิตที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยเป็นแบบใด ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่โครงการวิจัย “จุฬากับสังคม” ซึ่งนิสิตออกมาทำกิจกรรมกันในนาม “เสวนาคาเฟ่” และต่อเนื่องด้วยโครงการวิจัย “ยุวชนจุฬาฯ” ในนาม “เครือข่ายสยามเด็กเล่น” ซึ่งประเด็นที่นิสิตจุฬาฯให้ความสนใจก็คือเรื่อง การมีส่วนร่วมของนิสิตในการปฏิรูปมหาวิทยาลัย และเรื่อง การแสดงความเป็นตัวของตัวเองของนิสิตในการมีส่วนร่วมสร้างสรรค์จรรโลงสังคมและมหาวิทยาลัยผ่านกิจกรรมต่าง ๆ
- 4) ประเด็นที่ถกเถียงแลกเปลี่ยนกันนั้น มีความคาบเกี่ยวกับเรื่อง การออกนอกระบบของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่ง ดังนั้นที่ประชุมจึงได้มีการแลกเปลี่ยนเกี่ยวกับจุดยืนของนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งต่อเรื่องนี้ว่าเป็นอย่างไร ซึ่งก็มีทั้งประเด็นความเห็นที่ตรงกันและส่วนที่เห็นไม่ตรงกันซึ่งอาจเป็นผลมาจากบริบทที่แตกต่างกันไปในแต่ละสถาบัน นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์นั้นสนใจประเด็นในเรื่อง การต่อต้านการออกนอกระบบอย่างชัดเจน แต่เมื่อถกเถียงกันต่อไป ก็พบว่าสิ่งที่ต้องการคือไม่ต้องการให้มหาวิทยาลัยออกนอกระบบ ในขณะเดียวกันก็ไม่พึงพอใจในสภาพการณ์ของท่าทีการมองนิสิตนักศึกษาแบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน กล่าวคือ สภาพการเรียนการสอน และระบบกิจกรรมในปัจจุบันนั้นไม่เอื้อต่อการแสดงศักยภาพและการเจริญเติบโตของนิสิตนักศึกษาเท่าที่ควร
- 5) ดังนั้น จึงมีทั้งมหาวิทยาลัยที่เน้นในเรื่องไม่ต้องการให้มหาวิทยาลัยออกนอกระบบ ในขณะเดียวกัน มหาวิทยาลัยที่เป็นอยู่แบบเดิมก็ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้เอื้อต่อการแสดงศักยภาพของนิสิตนักศึกษาให้มากขึ้นด้วย และมีนิสิตจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่อง การที่มหาวิทยาลัยจะออกนอกระบบหรือไม่ แต่สนใจให้ความสำคัญกับเรื่องสภาพการณ์และเงื่อนไขต่าง ๆ ที่จะเอื้อให้นิสิตได้ออกมาแสดงพลังจินตนาการความคิดสร้างสรรค์และความเป็นตัวของตัวเองในการร่วมสร้างประโยชน์ให้แก่สังคม

- 6) ในที่ประชุมจึงมีจุดยืนร่วมกันของนิสิตนักศึกษาในแต่ละมหาวิทยาลัยอย่างหนึ่งคือ มหาวิทยาลัยจะปรับเปลี่ยนหรือปฏิรูปไปในทิศทางในก็ตาม ต้องมีนิสิตนักศึกษาในการมีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนด้วย ส่วนในเรื่องว่าจะมีส่วนร่วมในเรื่องอะไร และในรูปแบบใดนั้น ยังคงเป็นคำถามที่ต้องถกเถียงแลกเปลี่ยนกันต่อไปโดยให้สอดคล้องกับบริบทแวดล้อมของแต่ละมหาวิทยาลัยอีกด้วย

3.16 ประชุมเตรียมงานเสวนา การวิจารณ์หนังสือเรื่อง “เอกลักษณ์ของชาติกับการจัดระเบียบสังคม”

วันศุกร์ที่ 30 สิงหาคม 2545 ณ ร้าน Dunkin Donut สยามสแควร์ กรุงเทพฯ

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อประสานงานกับกลุ่มนิสิตแกนนำ ในการกำหนดประเด็นคำถามหลักเพื่อใช้เป็นประเด็นหลักที่ใช้ในการวิจารณ์หนังสือ และสร้างความเชื่อมโยงกับนิสิต
- 2) เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีร่วมกันของนิสิต ในการหาจุดรวมร่วมกันในการทำ กิจกรรม
- 3) เพื่อชักชวนหน้าที่ และเสนอประเด็นในการวิจารณ์หนังสือ

กลุ่มเป้าหมาย

แกนนำนิสิตกลุ่ม “เครือข่ายสยามเด็กเล่น”

วิธีการ

- 1) นัดประชุมกลุ่มแกนนำไปร่วมกันที่สยามสแควร์
- 2) ตั้งเป้าหมายของการอ่าน เพื่อร่วมกันหาประเด็นในการแสดงความคิดเห็น ความรู้สึกเกี่ยวกับหนังสือเล่มนี้
- 3) ร่วมกันกำหนดบทบาทและหน้าที่ของนิสิตแต่ละคนตามความถนัด ความสนใจและพื้นฐานความสามารถของคนแต่ละคน
- 4) มอบหมายให้สมาชิกทำการบ้านเพิ่มเติมถึงสิ่งที่จะใส่ในงานเสวนา
- 5) ตัดประกาศประชาสัมพันธ์งานเสวนาตามคณะต่างๆทั่วมหาวิทยาลัย

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) สมาชิกกลุ่ม “เครือข่ายสยามเด็กเล่น” แบ่งกันไปติดโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์งานเสวนาวิจารณ์หนังสือ “เปิดฟลอร์ล้อหนังสือ ลุงปู่”

- 2) ได้ชื่องานที่จะใช้ในการจัดเสวนาการวิจารณ์หนังสือ คือ **เปิดฟลอร์ลือหนังสือ “ลุงปู้”** เป็นการตั้งชื่อเรื่องที่ต้องการแสดงให้เห็นตัวตนของคนที่มาตั้งคำถาม และร่วมแสดงความคิดเห็นว่าเป็นคนในรุ่นที่สามารถเป็นหลานของคนที่ยื่นหนังสือได้ และหาแนวร่วมผู้ที่จะมาในงานว่าเป็นคนในรุ่น วัยรุ่น ที่คนเขียนหนังสือได้กล่าวอ้างถึง
- 3) มีเค้าโครงของการเสวนาวิจารณ์หนังสือที่ชัดเจนขึ้น คือ สมาชิกหนึ่งคนจะเป็นแกนหลักในการนำการวิจารณ์ คือ
 - สรุปสาระของหนังสือโดยรวมทั้งหมดก่อน
 - ยกประเด็นเด่นๆที่นำมาคุยกันเพื่อเรียกเสียงประสาน ระดมความเห็นจากผู้เข้าร่วมเสวนาอื่นๆ
- 4) ได้ประเด็นเด่นที่จะใช้วิจารณ์หนังสือ คือ
 - วิจารณ์ตัวบท คือ เนื้อหาที่นำเสนอ เหตุผลของเนื้อหาที่นำมาเสนอมีหลักการอย่างไร
 - วิจารณ์คนอ่าน คือ อ่านแล้วมีความคิดเห็นต่อเรื่องทีอ่านอย่างไร เขาเสนอมองแบบไหน

3.17 รวมกลุ่มชักชวนการวิจารณ์หนังสือ “เอกลักษณ์ของชาติกับการจัดระเบียบสังคม”

วันศุกร์ที่ 30 สิงหาคม 2545 ณ สยามสแควร์ กรุงเทพฯ

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างความมั่นใจในความพร้อมของการจัดงานเสวนา

กลุ่มเป้าหมาย

แกนนำนิสิตกลุ่ม “เครือข่ายสยามเด็กเล่น”

วิธีการ

สมาชิกกลุ่ม “เครือข่ายสยามเด็กเล่น” มารวมกลุ่มกันที่ห้องประชุมอันเป็นศูนย์รวมของการดำเนินกิจกรรมตลอดช่วงเวลาที่ผ่านมา เพื่อชักชวนการวิจารณ์หนังสือ

ผลที่ได้

เกิดการรวมกลุ่มอีกครั้งในเรื่องที่จะเตรียมความพร้อมของการเสวนาวิจารณ์หนังสือ “เอกลักษณ์ของชาติกับการจัดระเบียบสังคม” วันนี้สมาชิกเริ่มแสดงความคิดเห็นมากขึ้น เนื่องจากต่างคนก็ต่างได้กลับไปศึกษาข้อมูลกันมาอีกครั้งกันแล้ว ความใกล้ชิดสนิทสนมทำให้สมาชิกเปิดใจที่จะรับฟังความคิดเห็นของกันและกันมากขึ้น

ผลพลอยได้ที่ไม่ได้กำหนดมาก่อนในวันนี้คือ สมาชิกได้ความคิดว่า เมื่อจบงานเสวนาวิจารณ์หนังสือแล้ว ควรวางแผนการทำกิจกรรมลำดับต่อไปเลย (ตั้งคำอธิบายการเตรียมงาน “แลदनบนบรรทัด 5 เส้น” อันเป็นกิจกรรมของกลุ่มเสพศิลป์สร้างสรรค์อีกเหมือนกัน)

3.18 การเสวนาวิจารณ์หนังสือ “เปิดฟลอร์ลือหนังสือ...ลุงปู่”

วันอังคารที่ 4 กันยายน 2545

ณ ห้องประชุม 12 อาคารเกษม อุทยานิน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อกระตุ้นให้นิสิตได้แสดงความคิดเห็นต่อสถานการณ์ต่างที่กำลังเผชิญอยู่
- 2) เพื่อให้นิสิตเกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมของการดำรงชีวิต จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
- 3) เพื่อให้เกิดการเผยแพร่สร้างความเป็นตัวตนจากการแสดงความคิดเห็น

กลุ่มเป้าหมาย

นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิธีการ

- 1) ตัวแทนแกนนำกลุ่ม “เครือข่ายสยามเด็กเล่น” รับลงทะเบียนผู้เข้าร่วมเสวนาวิจารณ์หนังสือ
- 2) ตัวแทนแกนนำกลุ่ม “เครือข่ายสยามเด็กเล่น” กล่าวเปิดการเสวนา พร้อมเริ่มดำเนินรายการ โดยลำดับคือ แนะนำให้นิสิตผู้เข้าร่วมรู้จักหนังสือโดยสังเขป พร้อมตั้งเป็นผู้เริ่มต้นการตั้งประเด็นที่จะวิจารณ์เป็นแนวทางให้คนอื่น ๆ ได้แลกเปลี่ยนกันต่อไป
- 3) เวทีเป็นของผู้เข้าร่วมการเสวนาทุกคนในการร่วมกันแลกเปลี่ยนมุมมอง
- 4) ตัวแทนแกนนำกลุ่ม “เครือข่ายสยามเด็กเล่น” กล่าวปิดการเสวนา พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์งานที่จะดำเนินต่อไป
- 5) สมาชิกกลุ่ม “เครือข่ายสยามเด็กเล่น” สรุป และประเมินการเสวนาโดยสังเขป

ผลที่เกิดขึ้น

1. มีเวทีเสวนาวิจารณ์หนังสือ “เอกลักษณ์ของชาติกับการจัดระเบียบสังคม” เขียนโดย ร.ต.อ. ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ โดยใช้ชื่องาน ว่า “เปิดฟลอร์ลือหนังสือ ...ลุงปู่” กล่าวสรุปการเสวนาได้ดังนี้

งานเสวนาเริ่มขึ้นเวลา 17.00 น. ได้รับการตอบรับจากนิสิตจากคณะต่างๆ ใน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยประมาณ 100 คน รวมทั้งมีผู้สนใจท่านอื่นๆที่ไม่ใช่ นิสิต เช่น จาก องค์การพัฒนาภาคเอกชน สื่อมวลชนมาร่วมงานด้วย โดยเริ่มต้นตามวิธีการที่กำหนดไว้ด้วยการสรุปนำเนื้อหาหนังสือว่า “เอกลักษณ์ของชาติกับการจัดระเบียบสังคม” เป็นหนังสือที่ได้จากการถอดเทปการกล่าวปาฐกถาพิเศษของรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย ร.ต.อ. ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ ในที่ประชุมที่สมาคมส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติได้จัดขึ้นให้ผู้เข้าร่วมประชุมกว่า 500 คนจาก ผู้แทนสถานีดำรวจ สถาบันการศึกษา องค์การเอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ และสื่อมวลชนในที่ประชุมฟัง โดยสรุปของเนื้อหาได้ใส่ 2 แนวคิดหลัก คือ

- 1) แนวคิดเอกลักษณ์ของชาติ
- 2) แนวคิดการจัดระเบียบสังคม

ผู้เขียน นิยามว่าไทย มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น เฉพาะตัว เอกลักษณ์ของชาติไทยที่ทำให้ไทยดำรงคงอยู่มาจนถึงทุกวันนี้เป็นสิ่งที่ควรสืบทอด โดยในหนังสือยกตัวอย่างเอกลักษณ์ที่เป็นการปฏิบัติหน้าที่ของผู้เฝ้าบ้าน และบางประการที่อยากให้เด็กวัยรุ่นไทยนำเป็นแบบอย่าง เช่น ความซื่อสัตย์ ความรักชาติ เคารพในหน้าที่ ผู้เขียนต้องการให้การดำรงชีวิตในสังคมที่วุ่นวายซับซ้อนในสมัยปัจจุบันมีความเป็นระเบียบ สงบ จึงได้เสนอนโยบายการจัดระเบียบสังคม โดยเน้นที่กำหนดการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นต่อการไปเที่ยวสถานบริการกลางคืน เช่น เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี ห้ามเข้าสถานบริการ การกำหนดเขตโซนนิ่งของสถานบริการ รวมทั้งพยายามสร้างสำนึกของคนในชาติให้ยึดกับระเบียบที่ได้กำหนดขึ้น

หลังจากเล่าเรื่องโดยสังเขปแล้ว ผู้ดำเนินรายการก็เปิดเวทีให้นิสิตและผู้เข้าเสวนาทุกคนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น วิจารณ์ เสนอมุมมองของแต่ละคน ความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมเสวนามีทั้งที่สนับสนุนแนวคิดการออกนโยบายของรัฐมนตรีมหาดไทย ที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบาย และมีทั้งการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมจากนโยบายต่าง เช่น

- **สนับสนุนการจัดระเบียบสังคม**

- การจัดระเบียบเป็นเหมือนผู้ใหญ่คอยดูแล เหมือนพ่อ แม่ ดูแลลูก เนื่องจากเด็กวัยรุ่นไทยยังไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ ยังไม่โตเป็นผู้ใหญ่พอ ผู้ใหญ่จัดอย่างนี้ก็ดีแล้ว
- เป็นประโยชน์กับวัยรุ่น ทำให้ปลอดภัย เพราะบางครั้งวัยรุ่นก็ยังไม่เข้าใจไม่ได้
- ก่อนที่จะออกนโยบาย ควรคิดเรื่องการให้เกียรติวัยรุ่น การจัดระเบียบสังคมที่อ้างว่ามาจากเอกลักษณ์ของชาติเป็นสิ่งที่น่ากลัวต่ออนาคตของชาติมาก

● **ไม่เห็นด้วยกับนโยบายการจัดระเบียบสังคม**

- กฎที่ห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี ห้ามเข้าสถานบริการ นั้นไม่สอดคล้องกับอายุ 18 ปีแล้วสามารถเลือกตั้งได้ ถ้าเช่นนั้นจะกำหนดให้ช่วงอายุใด เป็นเด็ก หรือ ผู้ใหญ่
- แนวคิดชาตินิยม ที่ใช้ความรู้ของผู้นำในการครอบงำคนอื่น ๆ ในสังคมที่มีความแตกต่างหลากหลาย ทั้งยังมีความไม่เหมาะสมในสถานการณ์ปัจจุบัน
- การจัดระเบียบสังคมที่เอาประวัติศาสตร์ความเป็นชาติมาสร้างความขลัง ซึ่งหมายถึง การจัดระเบียบสังคมเป็นการออกระเบียบแบบการแก้ปัญหาปลายเหตุ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

- ถ้าไม่ให้ไปใช้เวลาว่างในสถานบริการแบบนี้ก็ควรจัดพื้นที่ที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อวัยรุ่นให้มากกว่านี้ เช่น ร้านนม สนามกีฬา
 - เกิดการตั้งคำถามว่า ที่กล่าวว่าสังคมไทยในอุดมคติ สิ่งที่ดี คือ เอกลักษณ์ของชาติ ในความเป็นจริงแล้วมันดีจริงหรือเปล่า
 - การจัดระเบียบสังคมเป็นการหวังดีของผู้ใหญ่ที่อยากเป็นบ้านเมืองเรียบร้อย แต่วัยรุ่นถูกกดทับ ถูกกระทำ
 - การจัดระเบียบสังคมแบบนี้กระทบต่อวัยรุ่นจำนวนมากมาย ไม่มีสิทธิได้พูดอะไรเลย ไม่คนที่ใช้สิทธิอยู่เป็นคนจากเพียงหน่วยงานเดียว
 - เห็นด้วยว่ามีประโยชน์แต่ควรฟังความคิดเห็นจากหลายๆฝ่าย
 - น่าคิดว่า นโยบายที่ออกมาจะช่วยแก้ปัญหา หากทางออกให้วัยรุ่นได้แค่ไหน อย่างไร (เช่น บางเสียงของวัยรุ่นที่ว่า เมื่อสถานบริการปิดเวลาเร็วขึ้นก็เป็นโอกาสที่ยาวนานขึ้นสำหรับนักเที่ยวกลางคืนที่จะไปไหนๆกันต่อก่อนสว่าง ... โดยปล่อยให้คิดกันไปเองว่าจะไปไหน ไปกับใคร ไปทำอะไร)
2. มีผลพลอยได้จากการจัดเสวนา คือ
 - เกิดการเชื่อมโยงความรู้ จากพื้นฐานความคิดที่หลากหลาย จากคนต่างสาขาวิชา
 - นิสิตเกิดพลังร่วมในการคิดริเริ่มที่จะร่วมกันในการระดมศักยภาพความคิดเห็นลักษณะนี้ต่อเรื่องที่แตกต่างกันออกไปอีก
 3. เครือข่ายเป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไปมากขึ้น ทั้งจากการมาสัมภาษณ์ของนิสิตสมาชิกวารสาร Voice echo (วารสารที่ออกเป็นประจำในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) และจากการสัมภาษณ์ของสื่อมวลชนที่มาทำข่าวในงาน
 4. เกิดการต่อยอดประเด็นการวิจารณ์หนังสือในครั้งต่อไป โดยผู้เข้าร่วมการเสวนาเสนอชื่อหนังสือหรือบทความที่อยากให้มีการจัดเสวนาวิจารณ์กันอีกในครั้งต่อไป คือ
 - “ความน่าจะเป็น” เขียนโดย ปราบดา หุยน

- “พรมแดนแห่งความรู้” เขียนโดย วีระ สมบูรณ์
 - “คอร์ปชั่น” เขียนโดย ผาสุก พงษ์ไพจิตร
 - “โลกกว้าง-จิตแคบ” เขียนโดย สุริชัย หวันแก้ว
 - “ฉันจึงมาหาความหมาย” เขียนโดย วิทยากร เชียงกุล
5. ความสำนึกร่วมของความเป็นเจ้าของกลุ่ม ของแกนมีความเหนียวแน่นมากขึ้น ผลมาจากความสำเร็จที่ได้รับจากการจัดงานเป็นกำลังใจให้อยากสานฝันต่อไป

3.19 เตรียมงานเสวนา “แลदनบพรรทัด 5 เส้น”

วันที่ 9 กันยายน 2545

วัตถุประสงค์

- 1) เตรียมความพร้อมของการจัดเสวนา
- 2) กำหนดบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในการจัดงานเสวนา

กลุ่มเป้าหมาย

แกนนำกลุ่ม “เครือข่ายสยามเด็กเล่น”

วิธีการ

- 1) สมาชิกกลุ่ม “เครือข่ายสยามเด็กเล่น” มาประชุมร่วมกันที่ห้องประชุมกลุ่ม
- 2) สรรหาวิทยากรและผู้ดำเนินรายการ และผู้รับผิดชอบหน้าที่ต่างๆ
- 3) แบ่งหน้าที่ตามตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) เกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทศนคติ รสนิยม ความคิด และความรู้สึก ว่าแต่ละคนนั้นต่างมีความหลากหลาย แต่ความหลากหลายนั้นสามารถเรียนรู้ได้ และไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง
- 2) นิสิตรู้จักตัวตนของตนเอง และมีส่วนร่วมกับนิสิตคนอื่น ๆ

3.20 งานเสวนา “แลตหนบรทัด 5 เส้น”

วันอังคาร ที่ 10 กันยายน 2545

ณ ห้องประชุม 12 อาคารเกษม อุทยานิน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อสร้างความเข้าใจในความเป็นตัวตนของคนผ่านวัฒนธรรมดนตรี
- 2) เพื่อตระหนักถึงความเป็นจริงในบริบทสังคมที่มีความเชื่อมโยงต่อการใช้ชีวิตของวัยรุ่นอย่างไร

กลุ่มเป้าหมาย

- 1) นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2) กลุ่มคนทั่วไปที่สนใจดนตรีทุกประเภท

วิธีการ

- 1) สมาชิกกลุ่ม “เครือข่ายสยามเด็กเล่น” รับลงทะเบียนผู้เข้าร่วมเสวนา
- 2) ผู้ดำเนินรายการเริ่มดำเนินรายการเสวนา
- 3) สมาชิกกลุ่ม “เครือข่ายสยามเด็กเล่น” สรุป ประเมินการเสวนา

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) เกิดการตระหนักร่วมกันว่า ไม่ใช่วัยรุ่นทั้งหมดจะฟังเพลงตามกระแส เพลงตลาด แต่ฟังเพราะชอบ นั้นเป็นรูปแบบของดนตรีที่เลือกแล้ว อย่างเพลงอินดี้ เป็นการสะท้อนให้เห็นการคิดเห็นของวัยรุ่นในยุคนี้จริงๆ
- 2) เกิดความต่อสังคม สะท้อนความคิดจากมุมมองของคนแต่งเพลงต่อคนในเพลงที่ถูกกล่าวถึง คนที่ฟังเพลงรู้สึกมีส่วนร่วม เหมือนได้ปลดปล่อยความรู้สึก คนที่ฟังเพลงลูกทุ่งก็สะท้อนให้เห็นว่า เนื้อเพลงมีความสอดคล้องตามยุคสมัยของสังคม เช่น นิสิตผู้ร่วมสัมมนาคนหนึ่งกล่าวว่า “ในความจริงคนเป็นคนมาจากชนบท ความเป็นเพลงลูกทุ่งโดยพื้นฐานของมันแล้ว พื้นเพของคนที่ทำเพลงลูกทุ่งจริงๆโดยเฉพาะเพลงสมัยก่อนจะสะท้อนชีวิตของชาวชนบท แต่ในปัจจุบันนี้เพลงลูกทุ่งเริ่มกล่าวถึงชีวิตในเมืองของหญิงชนบทที่เข้ามาหางานทำในเมือง” ซึ่งลักษณะของเพลงเมื่อเวลาเปลี่ยนไป เพลงก็มีการเปลี่ยนแปลงด้วย
- 3) วัยรุ่นที่ฟังเพลงลูกทุ่งกล่าวว่าเพลงลูกทุ่งทำให้รู้สึกนึกถึงบ้านเกิด ทำให้รู้สึกอบอุ่นชีวิตในเมืองที่แปลกแยกสามารถผ่อนคลายได้ด้วยบรรยากาศของเพลงลูกทุ่ง
- 4) ส่วนวัยรุ่นที่ฟังเพลงคลาสสิก นั้นบอกว่า เพลงบรรเลง ที่ไม่ได้ยินแม้แต่เนื้อร้อง เป็นจุดกำเนิดของจินตนาการ เราสามารถนึกถึงอะไรก็ได้ในเวลาที่เปิดเพลงฟัง การฟัง

เพลงคลาสสิกต้องอยู่ในบรรยากาศที่เรียบง่ายจริง ๆ ถึงจะเข้าถึงความเป็นคลาสสิก การฟังเพลงคลาสสิกช่วยสร้างสมาธิ เหมาะกับอารมณ์ที่ต้องการใช้ความคิด นอกจากนี้ เนื่องจากเวลาเรียนหนังสือบางที่ต้องคิดคำนวณ สามารถคิดอะไรได้อย่างมีประสิทธิภาพหลังจากฟังเพลงคลาสสิก

- 5) ประเด็นของการฟังเพลงที่ไม่เหมือนกับคนอื่นแล้วเป็นคนชายชობนั้น วัยรุ่นเหล่านี้กล่าวไปทางเดียวกันว่า ยอมรับที่ว่าพวกตนฟังเพลงที่คนส่วนน้อยฟังกัน ถ้าจะนับกันที่ปริมาณพวกตนก็ต้องอยู่ชายชอบ แต่ในเมื่อวัยรุ่นทุกคนมีสิทธิเสรีภาพที่จะฟังเพลงอะไรก็ได้ที่ตนชื่นชอบ ก็ไม่จำเป็นว่าจะต้องเหมือนใคร และจะต้องให้ใครเหมือน การเข้าสังคมกับคนที่ไม่ได้ฟังเพลงเหมือนกับพวกตนก็ไม่มีปัญหา ทุกคนต้องรู้จักปรับตัว แม้ดนตรีจะต่างกัน แต่สิ่งที่ดนตรีแต่ละประเภทมีเหมือนกันคือ ความสุนทรีย์ ภาษาของดนตรีทำให้คนฟังดนตรีมีภาษาเดียวกัน

บทสรุปจากการเสวนา

- มีการแลกเปลี่ยนเพลงในแบบต่าง ๆ ทั้งเพลงอินดี้ เพลงลูกทุ่ง เพลงคลาสสิก ได้มีโอกาสรู้จักรูปแบบและเนื้อหาของเพลงที่วัยรุ่นเหล่านี้ฟัง ทำให้มองเห็นภาพสะท้อนของคนที่สร้าง และคนที่ฟังแต่ละประเภทนั้นๆออกมา
- เวทีแสดงตัวตนของของวัยรุ่นในด้านต่างๆที่วัยรุ่นเป็น ช่วยให้วัยรุ่นมีพลังในการแสดงอำนาจเหนือพื้นที่ทางสังคมที่ตนก็เป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกสังคมด้วย
- วัยรุ่นทุกคนมีสิทธิเสรีภาพที่จะเลือกทำอะไรก็ได้ด้วยจินตนาการของวัยรุ่น อันเกิดจากการเรียนรู้จากบริบททางสังคม

3.21 ประชมนิสิต : ทำอะไรในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ บทบาทนิสิตในเวทีการปฏิรูปมหาวิทยาลัย

วันศุกร์ ที่ 13 กันยายน 2545

ณ ร้าน Dunkin Donut และ ร้าน Mister Donut สยามสแควร์

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อร่วมกับนิสิต ในการกำหนดกิจกรรมเพื่อจัดทำโครงการจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2) เพื่อกระตุ้นให้นิสิตเกิดกระบวนการสร้างสรรค์กิจกรรม

กลุ่มเป้าหมาย

นิสิต

วิธีการ

ระดมความคิดเห็นร่วมกันกับนิสิต เสนอวิธีการทำกิจกรรม

ผลที่เกิดขึ้น

- 1) นิสิตมีการตั้งคำถามเกี่ยวกับพื้นที่ในการทำกิจกรรมว่าสามารถกระทำได้มากน้อยเพียงใด
- 2) มีการร่วมกันแสดงความคิดเห็นกับกิจกรรมที่จะเอื้อต่อความหลากหลายของนิสิต
- 3) เป็นการสร้างความมั่นใจและเกิดภาพการทำกิจกรรมอย่างเป็นรูปร่างมากขึ้น
- 4) รับทราบทัศนคติ และความรู้สึกนึกคิดของนิสิตต่อกิจกรรมจุฬารักษาวิชาการ
- 5) มีการถกเถียงกันโดยนิสิตทั้งสามกลุ่มในทั้งสามหัวข้อ ซึ่งได้แก่ สุนทรียภาพ, การเรียนทางเลือก, และสุขภาพทางเลือกว่าจะประมวลทั้ง 3 หัวข้อนี้เพื่อนำเสนอเป็นกิจกรรมในงานจุฬารักษาวิชาการได้อย่างไร โดยเมื่อถกเถียงกันไประดับหนึ่งแล้ว ประเด็นเรื่องสุขภาพทางเลือกเป็นที่สนใจกันอย่างยิ่งในประเด็นเรื่องความเป็นวิทยาศาสตร์กับการดูแลสุขภาพ และในหลังจากการประชุมแล้ว มีนิสิตคนหนึ่งซึ่งสนใจเรื่องนี้อย่างยิ่ง จึงได้เขียนความเรียงเกี่ยวกับเรื่องนี้เพื่อใช้เปิดประเด็นถกเถียงกันต่อไป ดังนี้

วิทยสุขจิต

นาย ชงชัย (นามสมมติ)

จากการพูดคุยผ่านการถกเถียงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของกลุ่มนิสิตหลายคณะดังกล่าว ในเรื่องของการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ทั้งทางด้านสุนทรียะ ด้านการศึกษาเล่าเรียนที่หลากหลายสาขา รวมถึงสุขภาพที่สมบูรณ์ สิ่งดังกล่าวล้วนเป็นส่วนประกอบสำคัญในการดำเนินชีวิตให้ยู่รอดต่อไปในสังคม

ด้านสุขภาพ เราพึ่งพาการแพทย์แผนปัจจุบันในการรักษาโรค ซึ่งมีพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ที่ต้องสัมผัสได้โดยประสาทสัมผัส การชั่งตวงวัดได้ หรือการใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์เป็นตัววัดทั้งทางตรงและทางอ้อม มีการพิสูจน์ซ้ำแล้วซ้ำอีกได้ทุกที่ทุกเวลาตามเหตุและปัจจัยเดียวกัน การศึกษาจะต้องมีสมมติฐาน มีการทดลองพิสูจน์ มีการสรุปเป็นขั้นเป็นตอน การรักษาโรคโดยการแพทย์แผนปัจจุบันจะต้องศึกษาทดลอง จะต้องมีหลักฐานที่เชื่อถือได้ และอ้างอิงได้ อย่างไรก็ตามการแพทย์แผนปัจจุบันยังขาดมิติทางสุนทรียะ เนื่องจากจะต้องสัมผัสได้ทางกายสัมผัส มีการศึกษาเป็นส่วนๆ เฉพาะที่การเชื่อมโยงทั้งระบบเป็นไปได้ยาก

การแพทย์ทางเลือกนับเป็นอีกศาสตร์หนึ่งที่มีการกล่าวถึงกันอย่างมาก มีวิถีคิดและวิธีการในการรักษาโรคที่แตกต่างไปจากการแพทย์แผนปัจจุบัน หากแต่ใช้หลักปรัชญาตะวันออก เรื่องของจิตเป็นที่ตั้งไม่สามารถใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์ได้ ซึ่งสัมผัสไม่ได้โดยประสาทสัมผัส ซึ่งอาจเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ถูกกีดกันจากความเชื่อที่อ้างอิงหลักวิทยาศาสตร์ว่าไม่อาจรักษาโรคได้ ไม่มีหลักฐานอ้างอิง ไม่ว่าจะเป็นการกวดจุด โยคะ การฝังเข็ม การนวดแผนโบราณ การนวดเท้า การรักษาด้วยสมุนไพร หรือแม้แต่การรักษาโรคโดยใช้กลิ่น

อย่างไรก็ตาม ผู้ที่ทำการรักษาด้วยวิธีดังกล่าวยังเชื่อมั่นในการรักษาตามวิธีการข้างต้นต่อไป และยังไม่มียุคมองว่า “ถ้ามันรักษาโรคให้หายได้ก็พอแล้ว”

ในเรื่องของแนวคิดในการรักษาทั้งการแพทย์แผนปัจจุบันและการแพทย์ทางเลือกนับเป็นประเด็นที่กลุ่มนิสิตได้ถกเถียงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างหลากหลาย เป็นไปได้ไหมว่า การใช้วิถีคิดแบบวิทยาศาสตร์ไม่สามารถเข้าถึงการรักษาโรคแบบทางเลือกได้ หรือว่ายังไม่มีการศึกษาวิธีการรักษาอย่างจริงจัง จึงทำให้มีข้อมูลน้อยจนไม่สามารถสรุปได้ หรือการแพทย์ทางเลือกไม่จำเป็นต้องพิสูจน์อีกแล้ว หากแต่เป็นผลึกของภูมิปัญญาที่มีการถ่ายทอดมานับร้อยๆปีมาแล้ว

อย่างไรก็ตาม หากมีการผสมผสานทั้งการแพทย์แผนปัจจุบัน และการแพทย์ทางเลือกในการรักษาโรคทั้งกายและจิตวิญญาณของมนุษย์ เป็นการผสมผสานองค์ความรู้เพื่อให้นักศึกษามีสุนทรียะแห่งสุขภาพและดำเนินชีวิตในสังคมที่ซับซ้อนวุ่นวายต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

1. สรุปผลการดำเนินงาน

1.1. เกิดเครือข่ายกิจกรรมนิสิตนักศึกษาในระดับภายในมหาวิทยาลัย

กระบวนการดำเนินงานได้มีการพยายามขยายเครือข่ายนิสิตอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะในช่วงเริ่มแรกของโครงการ ได้มีการระดมความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อมหาวิทยาลัยในแง่มุมต่าง ๆ เช่น ความสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยต่อสังคม การเรียนการสอนจากประสบการณ์ของนิสิตในแต่ละคณะ/ชั้นปี ปัญหาของระบบกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งกิจกรรมในสังกัดและนอกสังกัด และด้วยปัจจัยสนับสนุนที่ผู้วิจัยเป็นคนในพื้นที่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยอยู่ก่อนแล้ว จึงสามารถชักชวนนิสิตมาร่วมคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ไม่ยากนัก นอกจากนี้ จากการทำเวทีเสวนาแสดงความคิดเห็น ความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถของนิสิตทั้งในเวทีเสวนา “ก้าวกระโดดฯ” การเสวนาวิจารณ์หนังสือ วิจารณ์เพลง และวิจารณ์ภาพยนตร์ อีกทั้งนิสิตยังได้จัดสร้างเว็บไซต์ของกลุ่มขึ้น จากกระบวนการดังกล่าวทำให้เกิดความสนใจของนิสิตจากหลากหลายคณะในการร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมถกเถียงถึงประเด็นความเป็นไปต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยในด้านที่เกี่ยวข้องกับทำที่การปฏิบัติต่อนิสิตเรื่องต่าง ๆ และในเรื่องประโยชน์ของมหาวิทยาลัยที่ต่อสังคม

นิสิตที่เข้าร่วมที่มีความสนใจใกล้ชิดและติดตามความเคลื่อนไหวต่าง ๆ เป็นนิสิตที่มาจากหลากหลายคณะวิชา ได้แก่ คณะวิศวกรรมศาสตร์, คณะนิเทศศาสตร์, คณะวิทยาศาสตร์, คณะแพทยศาสตร์, คณะทันตแพทยศาสตร์, คณะเภสัชศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์ ฯลฯ ซึ่งจากการที่มีนิสิตเข้าร่วมจากหลากหลายคณะทำให้ในการพูดคุยสนทนากันในแต่ละเรื่องนั้น จะได้มุมมองจากหลากหลายมุมมอง เช่น ปัญหาการเรียนการสอน ก็ทำให้นิสิตได้แลกเปลี่ยนถึงความเหมือน ความแตกต่าง เจือจาง เนื้อหา และบริบทของแต่ละคณะวิชาแตกต่างกันไป

1.2. นิสิตกลุ่มแกนนำเกิดการตระหนักถึงคำถามที่ว่ามาเรียนมหาวิทยาลัยทำไม

ช่วงเริ่มต้นของการก่อเกิดกลุ่มเครือข่ายสยามเด็กเล่นนั้น นิสิตแต่ละคนได้ถกเถียงแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างเข้มข้นในเรื่องเกี่ยวกับวิถีชีวิตของนิสิตในมหาวิทยาลัย ทั้งในเรื่องการเรียน การทำกิจกรรม และสาระชีวิตในด้านอื่น ๆ เช่น เรื่องภูมิหลังของชีวิต หนังสือหรือบุคคลในชีวิตที่ประทับใจ แรงบันดาลใจในชีวิตด้วย

เด็กที่ทำให้ตัดสินใจแต่ละคนเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ตนสังกัดในปัจจุบัน ซึ่งบางคนก็อ่านหนังสือเกี่ยวกับประวัติเบื้องลึกและเบื้องหลังของนักวิทยาศาสตร์ผู้ประสบความสำเร็จ มีชื่อเสียง จากความประทับใจนั้นทำให้ตนเองฝันไว้ว่าสักวันหนึ่งตนจะคิดค้นทฤษฎีขึ้นมาทฤษฎีหนึ่ง และได้มีชื่อของตนเป็นชื่อทฤษฎีนั้น ในขณะที่บางคนก็ยอมรับว่าได้เลือกเรียนในสาขาวิชาปัจจุบันและเลือกเรียนในมหาวิทยาลัยแห่งนี้เพราะทำตามค่านิยมบ้าง ความมีชื่อเสียงบ้าง พ่อแม่หวังไว้บ้าง รวมทั้งมีนิสัยบางคนที่มีบ้านใกล้บ้าง นอกจากนี้ มีนิสัยบางคนกล่าวถึงความบังเอิญของตนซึ่งเป็นคนที่มิถุนมิหลังอยู่ในจังหวัดชนบท และอยู่ในหมู่บ้านที่ห่างไกลที่สุดจากตัวเมืองของจังหวัดนั้น แต่ด้วยความบังเอิญที่ได้ทุนการศึกษา จึงได้ “กระเด็น” เข้ามาถึงมหาวิทยาลัยแห่งนี้ได้

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้มีนิสัยหลาย ๆ คนได้เริ่มตั้งคำถามถึงความสัมพันธ์และตำแหน่งแห่งที่ของตนเองกับมหาวิทยาลัย เริ่มเกิดคำถามว่าตนเองมาเรียนมหาวิทยาลัยเพื่อสิ่งใด เคยคิดเคยฝันไว้ว่ามหาวิทยาลัยจะเป็นอย่างไร จินตนาการภาพของตัวเองไว้ว่าหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว ตนจะไปทำอะไร ไปเป็นอะไร จากนั้นจึงได้ตั้งคำถามว่าด้วยเงื่อนไขและสภาพทางสังคมที่บีบรัดแข่งขัน มีความซับซ้อนอย่างยิ่ง และมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน มหาวิทยาลัยที่ตนเองอาศัยอยู่ในปัจจุบันนี้ เอื้อให้ตนเองได้ดำรงอยู่ในสังคมพร้อมกับยังอ้างความฝันความหวังให้ประสบผลมากน้อยเพียงใด และหากกล่าวถึงที่สุดและกล่าวอย่างวิพากษ์วิจารณ์ในเชิงวิชาการแล้ว มหาวิทยาลัยยังถูกวิพากษ์จากนิสัยบางคนว่าเป็นสถานดับฝันด้วยระบบที่ไม่เอื้ออำนวยให้นิสิตมีชีวิตชีวา อีกทั้งยังทำให้ความใฝ่รู้ของนิสิตหายไปอีกด้วย ซึ่งโดยสรุปแล้ว นิสิตเหล่านี้ได้แสดงถึงการเรียนรู้และเท่าทันความหมายคุณค่าของชีวิตและบริบทสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ด้วย

1.3. นิสิตได้เปลี่ยนสถานภาพจากการเป็นผู้ถูกศึกษามาเป็นผู้ศึกษา

โดยภาพทั่ว ๆ ไปนั้น จะพบว่าผู้เป็นใหญ่ในสังคมและผู้ทีศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเยาวชน และอาจารย์ในมหาวิทยาลัย มักแสดงความหวังใย ความคาดหวังอันดีต่อเยาวชนและนิสิต รวมทั้งพยายามอธิบายต่อสังคมถึงพฤติกรรม ความคิด การแสดงออกต่าง ๆ ของนิสิตในแง่มุมต่าง ๆ ในขณะที่จะเห็นได้ว่าเสียงที่มาจากนิสิตในการอธิบายตัวเองนั้นมีน้อยมากและเบาบาง นอกจากนี้แล้ว ในบางขณะภาษาที่นิสิตเหล่านี้เปล่งออกมานั้น สังคมส่วนใหญ่ก็ไม่สามารถทำความเข้าใจได้อีกด้วย ดังนั้นในงานวิจัยชิ้นนี้ จึงเน้นให้นิสิตลุกขึ้นมาอธิบายตัวเองในแง่มุมและประเด็นที่ตนเองต้องการจะประกาศให้คนอื่นในสังคมเข้าใจ ดังจะเห็นได้จากงานเสวนาวิจารณ์ดนตรี ซึ่งใช้ชื่อว่า “แลदन...บนบรรทัด 5 เส้น” ซึ่งเป็นการมองตัวตน ความคิดความรู้สึก ของนิสิตแต่ละคน ผ่านบทเพลงที่แต่ละคนฟัง ไม่ว่าจะเป็นนิสิตที่ฟังเพลงแนวอินดี้, แนวคลาสสิก, เพลงลูกทุ่ง, เพลงเพื่อชีวิต, เพลงป๊อบ ฯลฯ ซึ่งนิสิตได้อธิบายถึงที่มาที่ไปของการฟัง

เพลงแนวนั้น ๆ รวมทั้งเมื่อฟังเพลงแล้วคิดอย่างไรกับเพลง การมีอารมณ์ร่วมกับเพลง การมองเพลงว่าสะท้อนจากสภาพการณ์ในสังคมอย่างไร

1.4. นิสิตกับกระบวนการมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

ในช่วงเริ่มต้นของการรวมกลุ่มนิสิต ได้มีการรวบรวมประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่นิสิตให้ความสนใจศึกษาและจัดทำเป็นโครงการกิจกรรม ซึ่งประเด็นสนใจ ได้แก่ มหาวิทยาลัยกับชุมชนรอบรอบ, ความเป็นไปของนิสิตที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเมืองกับอยู่ในชนบท (ในโครงการลูกเมือง-ลูกชนบท), นิสิตกับการบริโภคที่ยั่งยืน, โครงการศึกษามหาวิทยาลัยออกนอกระบบ, โครงการศึกษากวีนิพนธ์ (ซึ่งภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็นกลุ่มเสพศิลป์สร้างสรรค์) ฯลฯ เมื่อพิจารณาประเด็นความสนใจเหล่านี้ก็จะพบว่านิสิตส่วนหนึ่งมิได้หมกหมุ่นอยู่แต่เพียงเรื่องความก้าวหน้าในชีวิตการเรียนของตนเอง หรือสนใจแต่เรื่องการแต่งกาย เรื่องเที่ยว ไร้สาระ ดังที่ผู้คนในสังคมมักมีภาพความเข้าใจว่าเป็นดังนั้น ในทางตรงกันข้าม นิสิตเหล่านี้ได้ให้ความสนใจต่อเรื่องอื่น ๆ ในสังคมอยู่มิใช่น้อย ทั้งในแง่ของการเชื่อมโยงเรื่องของตนเองเข้ากับเรื่องอื่น ๆ ของสังคม การมองหน้าที่รับผิดชอบของมหาวิทยาลัยกับสังคมในปัจจุบัน สิ่งที่ใกล้ชิดที่สุดซึ่งก็คือชุมชนรอบรอบบริเวณที่ตั้งของมหาวิทยาลัยนั่นเอง สิ่งเหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็นว่านิสิตมีชีวิตในอีกรูปแบบหนึ่งที่ไม่จำกัดกรอบพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ภายในรั้วมหาวิทยาลัย แต่นั้นหมายถึงการมีพื้นที่ทางสังคมที่ไม่สามารถหาปริมาณขอบเขตของพื้นที่ตามความหมายเดิมได้อีกต่อไป

2. อภิปรายประเด็นปัญหาจากการดำเนินการวิจัย

2.1. การประสานงานกับภาคส่วนอื่น ๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในประเด็นเรื่องการประสานงานกับภาคส่วนอื่น ๆ โดยเฉพาะผู้บริหารและคณาจารย์นั้น โครงการวิจัยนี้ควรที่จะติดต่อประสานงานกับภาคส่วนอื่น ๆ ให้มากขึ้นเท่าที่มีการติดต่อประสานกับภาคส่วนอื่น ๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

ในช่วงเริ่มแรกของโครงการนี้กลุ่มผู้วิจัยได้มีโอกาสปรึกษาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับอาจารย์ท่านหนึ่งซึ่งเป็นผู้บริหารสถาบันวิจัยแห่งหนึ่งของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยท่านอยากเห็นกิจกรรมนิสิตในแบบใด มองสภาพการณ์ ความคิด และการแสดงออกของนิสิตในแง่มุมต่าง ๆ อย่างไร ซึ่งในโอกาสต่อมา เมื่อได้พบกันโดยบังเอิญ อาจารย์ท่านนี้ได้แสดงถึงความกระตือรือร้นที่จะเห็นกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ของนิสิตจุฬาลงกรณ์ และได้นำเสนอเกี่ยวกับพื้นที่บริเวณสยามสแควร์ที่สามารถเปิดให้นิสิตเข้าไปจัดกิจกรรมได้ในโอกาสที่ทางมหาวิทยาลัยจะจัดให้มีนิทรรศการ “จุฬาลงกรณ์วิชาการ” ในเดือนธันวาคมศกนี้

นอกจากนี้ ในการจัดงานเสวนานั้น โครงการวิจัยนี้ได้มีการส่งจดหมายเรียนเชิญอาจารย์และผู้บริหารจำนวนหนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของนิสิตหรือที่คณะนิสิตกลุ่มแกนนำและผู้วิจัยพิจารณาแล้วว่าเป็นผู้ที่มีความสนใจในการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์ของนิสิต และการที่มีอาจารย์และผู้บริหารบางท่านเข้าร่วมสังเกตการณ์ในกิจกรรมบางกิจกรรมด้วย

และอีกครั้งหนึ่งคือ ในโอกาสที่ทางมหาวิทยาลัยโดยสภาคณาจารย์ได้จัดการสัมมนาเรื่อง “จุฬาฯในมิติใหม่” ซึ่งเป็นการทบทวนและระดมความคิดเห็นกันในประเด็นเรื่องการเรียนการสอน การวิจัย และการสนับสนุนวิชาการของมหาวิทยาลัย ในเวทินี้มีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับนิสิตจุฬาฯอยู่มากทีเดียวและ ณ ที่นั้น ผู้วิจัยบางคนได้มีโอกาสไปร่วมงาน พร้อมกับได้เสนอความคิดเห็นและความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของนิสิต ให้คณาจารย์ นิสิตเก่า และผู้บริหารบางท่านในที่นี่ได้รับทราบ ซึ่งก็ได้รับความสนใจและสร้างความประหลาดใจให้แก่ผู้เข้าร่วมสัมมนา ณ ที่นั้นอยู่พอสมควร

กล่าวโดยสรุป ในโครงการวิจัยนี้ควรเน้นให้เกิดการประสานงานอย่างต่อเนื่องกับภาคส่วนอื่น ๆ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเฉพาะภาคส่วนที่เป็นคณาจารย์และผู้บริหาร ซึ่งเป็นภาคส่วนที่สำคัญยิ่งต่อการสนับสนุนความเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมและการแสดงตัวตนในเชิงสร้างสรรค์ของนิสิต

2.2. นิสิตที่เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ : มิติเชิงปริมาณ / คุณภาพ

เมื่อพิจารณาในเชิงคุณภาพแล้ว จะพบว่าในแต่ละงานเสวนามักเกิดปรากฏการณ์ของการแย่งกันเสนอความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมอย่างกระตือรือร้น บรรยากาศการเสนอความเห็นและการเสวนาเต็มไปด้วยความสนุกสนาน รื่นเริง และมีชีวิตชีวา นอกจากนี้ในการเสวนาแต่ละครั้งมักปรากฏว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมนั้นมีความหลากหลายทั้งในแง่สาขาวิชาที่เรียน (ทั้งวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์) และในแง่ระดับชั้นปีการศึกษาตั้งแต่ชั้นปีที่หนึ่งถึงสี่ (หรือมากกว่านั้นสำหรับคณะที่นิสิตต้องเรียนมากกว่าสี่ปี) และมีทั้งนิสิตในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ซึ่งอาจเป็นเพราะความหลากหลายของผู้เข้าร่วมเหล่านี้ที่ทำให้บรรยากาศและเนื้อหาการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเต็มไปด้วยความสนุกสนานและพิจารณาอย่างรอบด้าน

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในมิติเชิงปริมาณของกิจกรรมแบบเปิดสาธารณะที่จัดขึ้นภายใต้โครงการวิจัยนี้ในแต่ละครั้งนั้น จะพบว่ามีจำนวนนิสิตและผู้สนใจอื่น ๆ ที่เข้าร่วมไม่มากนัก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความไม่เหมาะสมของวันเวลาและสถานที่ในการจัดกิจกรรม กล่าวคือจัดกิจกรรมในช่วงวันก่อนเวลาสอบของมหาวิทยาลัยไม่นาน เพราะโดยปกตินิสิตทั่วไปจะเริ่มอ่านหนังสือกันอย่างขมุกขมัวก่อนสอบอย่างน้อย 2 สัปดาห์ หรือจัดในสถานที่ที่นิสิตทั่วไปไม่ค่อยรู้จักและไม่อยู่บริเวณที่นิสิตมักไปใช้

(เช่นตึกกิจกรรมนิสิต) หรืออาจพิจารณาได้ว่าเป็นเพราะการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง ประชาสัมพันธ์ใกล้วันจัดงานจนเกินไป แต่ที่สำคัญที่สุดคือนิสิตมีความแตกต่างหลากหลายและไม่มีภาวะความเป็นชุมชนอย่างชัดเจน ทำให้ไม่สามารถสื่อสารกับนิสิตส่วนใหญ่ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม อย่างไรก็ตาม หากมองกิจกรรมเหล่านี้ในเชิงเปรียบเทียบกับกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีลักษณะเดียวกัน จะพบว่าปริมาณผู้เข้าร่วมกิจกรรมก็ไม่แตกต่างกันมากนัก ดังนั้นจึงอาจพิจารณาได้ว่าประเด็นเรื่องปริมาณผู้เข้าร่วมกิจกรรมในโครงการนี้ไม่เป็นที่น่าวิตกมากนัก

3. ส่วนหนึ่งของการสะท้อนความคิดจากนิสิตกลุ่มแกนนำ

การริเริ่มให้คุณค่าและความหมายใหม่ของนิสิต

นาย ปกรณ์ (นามสมมติ)

ในมหาวิทยาลัยนั้นคุณค่าและความหมายที่ดำรงอยู่สร้างแนวปฏิบัติที่เป็นทั้งกฎระเบียบและประเพณีมากมาย ยกตัวอย่างเช่น การให้ความหมายกับบางพื้นที่ในมหาวิทยาลัยให้เป็นพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ทำให้นิสิตไม่สามารถเข้าไปทำกิจกรรมในพื้นที่นั้นได้ การให้คุณค่าเรื่องระเบียบการแต่งกายทำให้ทรัพยากรบางส่วนในมหาวิทยาลัยถูกสงวนไว้สำหรับผู้แต่งกายถูกระเบียบเท่านั้น การให้ความหมายต่อกิจกรรมที่ทำเข้าไปเข้ามาว่าเป็นประเพณีอันมีอาจเปลี่ยนแปลงและล่องลอยทำให้เกิดการพัฒนากิจกรรม และทั้งนี้สืบเนื่องจากนิสิตได้ตระหนักถึงคำถามที่ว่ามาเรียนในมหาวิทยาลัยทำไม ทำให้เกิดความคิดเชื่อมโยงต่อไปถึงคุณค่าและความหมายต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยนั้นว่าส่งผลกระทบต่อแนวทัศนคติและวิถีชีวิตอย่างไร

ในระหว่างเสวนาและประชุมหารือ นิสิตได้อภิปรายถึงเรื่องเหล่านี้ในรายละเอียดเช่น

- พื้นที่ในมหาวิทยาลัยหลายแห่งถูกให้ความหมายว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์นอกจากนี้แล้วการใช้พื้นที่ยังเป็นไปอย่างไม่เหมาะสม ยกตัวอย่างได้แก่ สนามหญ้ามีไว้เพื่อความสวยงามเท่านั้นห้ามแม้กระทั่งเดินผ่านในขณะที่นิสิตไม่มีสถานที่สำหรับทำกิจกรรมและเล่นกีฬา นอกจากนี้แล้วสถานที่ในการทำกิจกรรมและเล่นกีฬายังถูกจำกัดอยู่เฉพาะแต่ในตึกกิจกรรมและสนามกีฬาซึ่งมีลักษณะแบบรวมศูนย์ไม่เอื้อต่อบรรยากาศอันมีชีวิตชีวาของมหาวิทยาลัย

- การเข้มงวดในเรื่องระเบียบการแต่งกายโดยถูกยกให้เป็นเกียรติของการเป็นนิสิตในสังกัดมหาวิทยาลัยแห่งนี้และจำกัดพื้นที่รวมถึงทรัพยากรสำหรับผู้แต่งกายถูกระเบียบเท่านั้นขัดกับความคิดของนิสิตที่ว่าหลักของการเรียนรู้ที่น่าจะเกี่ยวข้องกับเฉพาะความต้องการเรียนรู้อย่างมีความสุข นิสิตคิดว่าบรรยากาศที่ทำให้ นิสิตต้องระวังแม้กระทั่งเรื่องการแต่งกายไม่สามารถเอื้อให้เกิดความรู้สึกใฝ่ศึกษาเรียนรู้ส่งผลให้มีอาจเกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ได้

- กิจกรรมแทนที่จะทำให้ นิสิตมีความคิดกว้างขวางขึ้นกลับกลายเป็นตัวจำกัดความนึกคิดของนิสิตเอง โครงสร้างของระบบกิจกรรมแข็งตัวเกินไปและมีลักษณะเหมือนระบบราชการ กิจกรรมถูกทำซ้ำจนกระทั่งแก่นที่แท้จริงจางหายไป เหลือแต่ตัวเปลือกที่ถูกทำให้เด่นขึ้นมาแทน นอกจากนี้แล้วกิจกรรมยังหยุดนิ่งและยึดติดกับรูปแบบและความหมายเดิมๆจนไม่สามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ นิสิตเห็นว่าการกิจกรรมควรจะถูกให้ความหมายใหม่ว่าเป็นการแสดงออกถึงตัวตนของเขาต่อกลุ่มที่เขาสังกัดอยู่ ภายใต้อาสาสมัครนี้ทำให้กรอบการมองของกิจกรรมกว้างขึ้นโดยขยายไปสู่วัฒนธรรมในระดับวิถีชีวิตของนิสิตเช่น กลุ่มเล่นกีฬา กลุ่มเล่นเกม กลุ่มดูหนังฟังเพลง และเปลี่ยนสิ่งที่เคยถูกมองว่าไม่ใช่ประเด็นหลักของกิจกรรมเช่น การดูหนังฟังเพลง มาสู่ด้านที่เป็นสาระขึ้นมาได้

- การเรียนที่ถูกจำกัดอยู่แค่ในสาขาวิชาของตัวเองไม่เพียงพอต่อการใช้ชีวิตในปัจจุบันได้อีกแล้ว นิสิตต้องการเห็นการเรียนที่สอดคล้องกับปัญหาจริงและมีการประยุกต์ใช้ศาสตร์ต่างๆให้สอดคล้องกับตัวปัญหานั้น ขณะเดียวกันนิสิตตั้งคำถามถึงความหมายของการศึกษา การวัดผล เกียรตินิยม

- ประเด็นสำคัญที่ต้องขมกกล่าวคือ นิสิตได้พยายามให้ความหมายของการเป็นนิสิตใหม่จากที่อาจจะเคยถูกมองว่าเป็นผู้อยู่อาศัยเพียงเท่านั้นมาเป็นเจ้าของคนหนึ่งของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ด้วยเห็นว่าหากรู้สึกเป็นร่วมเจ้าของแล้วจะทำให้มีความรัก ความห่วงใยและความรู้สึกอยากมีส่วนร่วมมากขึ้น อันเป็นการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์เดิมที่อาจจะมองกันว่านิสิตมีความเหนือสูงและไร้เดียงสาต่อการเปลี่ยนแปลงในมหาวิทยาลัย

โดยสรุปกล่าวได้ว่านิสิตมีความเห็นว่าเนื่องจากสังคมแห่งการเรียนรู้จะต้องมีตัวเขาเองเป็นผู้สืบทอดและดำรงอยู่ ดังนั้นการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องประกอบด้วยกระบวนการให้คุณค่าและสร้างความหมายใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับการดำรงอยู่ของตัวตนของเขาโดยตัวพวกเขาเองภายใต้บรรยากาศของมหาวิทยาลัยที่เอื้อต่อความคิดใหม่ๆที่บังเกิดต่อๆมา

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษา

1.1.1 วัตถุประสงค์

1) เสริมสร้างและพัฒนาากลุ่มแกนนำในหมู่นิสิตให้ได้เรียนรู้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

2) ส่งเสริมให้นิสิตมีความคิดสร้างสรรค์และรู้เท่าทันการให้ความหมายกับชีวิตและสังคมของตนเองเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองและขับเคลื่อนสังคมไปในทิศทางที่ดีขึ้น ทั้งยังสร้างความรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมวัยรุ่นไทยร่วมสมัย

3) สร้างเสริมและพัฒนาศักยภาพของนิสิตและภาคส่วนอื่น ๆ ในจุฬาย ให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น ในการสร้างเยาวชนรุ่นใหม่ให้ได้เรียนรู้และเข้าใจตนเอง รวมทั้งสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมของนิสิตและจุฬายในการสร้างสังคมยุคใหม่

1.1.2 ขอบเขตการศึกษา

เน้นการศึกษานิสิตในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามคณะ-ภาควิชาต่าง ๆ รวมทั้งผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากร ที่สนใจเพิ่มศักยภาพในการสนับสนุนให้นิสิตสร้างสรรค์โครงการกิจกรรมต่าง ๆ

1.2 สรุปวิธีการดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยแบ่งเป็น 2 ช่วงดำเนินการ ดังนี้

1. ช่วงที่หนึ่ง (ดำเนินงานไปแล้วในงานวิจัย “จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับสังคม : พลวัตในการปรับตัวเชิงสถาบันและทางเลือกในอนาคต”)

- 1.1. ร่วมกับนิสิตจุฬายจัดอบรมความคิดนิสิต “เสวนาคาเฟ่” จำนวน 4 ครั้ง
- 1.2. จัดประชุมกลุ่มต่อเนื่อง
- 1.3. ส่งเสริมให้นิสิตได้แสดงความคิดเห็นเพื่อรวบรวมเป็นหนังสือเล่ม

2. ช่วงที่สอง

2.1 จัดประชุมคณะนักวิจัย นิสิตผู้มีความสนใจเกี่ยวกับเค้าโครงการวิจัย

2.2 สร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มนิสิตแกนนำ

2.3 กิจกรรมความร่วมมือเพื่อเปิดพื้นที่ความเป็นตัวตนของนิสิต

- การสนทนากลุ่มกิจกรรมใหม่ ๆ
- การสนทนากลุ่มกิจกรรมที่มีอยู่แล้ว
- การสนทนากลุ่มระหว่าง นิสิต อาจารย์ และผู้บริหาร
- การเสวนากลุ่มย่อย

2.4 การจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อเป็นสื่อกลาง

2.5 การขยายเครือข่าย สร้างกลุ่มกิจกรรมเพิ่มเติม

2.6 การจัดเวทีการแสดงความสามารถและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเปิดพื้นที่ตัวตนของนิสิต

2.7 กิจกรรมความร่วมมือแลกเปลี่ยนประสบการณ์

- การสนทนากลุ่ม ของนิสิตกลุ่มต่าง ๆ
- การสนทนากลุ่ม ระหว่างนิสิต-อาจารย์-ผู้บริหาร
- การเสวนากลุ่มย่อย

2.8 การสนทนากลุ่ม คณะผู้วิจัยและกลุ่มนิสิตแกนนำ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลและเขียนรายงานระยะสุดท้าย

2.9 การสัมมนาใหญ่ เพื่อเปิดให้นิสิต อาจารย์ และผู้บริหารในมหาวิทยาลัย รวมทั้งบุคคลทั่วไป ได้วิพากษ์วิจารณ์ แลกเปลี่ยน และเสนอความคิดเห็นต่อร่างรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

1.3 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม นั้น พบดังนี้คือ

- **ด้านมิติทางสังคมและวัฒนธรรม**เกี่ยวกับการคิดถึงชีวิต และโครงสร้างการศึกษาในมหาวิทยาลัย

ในส่วนของมิติทางสังคมและวัฒนธรรม ได้มีการเชื่อมโยงมิติทางสังคมและวัฒนธรรมในชีวิตมหาวิทยาลัยผ่านนิสิตทั้งปริญญาตรี ปริญญาโท และผู้ที่สนใจ กระตุ้นให้เกิดการตั้งคำถามกับการดำรงอยู่ เรียนรู้ชีวิต รื้อฟื้นทบทวน พร้อมกับค้นหาแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดจากการยึดเยียด สั่งสอน โดยขาดการตระหนักจากการเรียนแบบแยกส่วน เพื่อเชื่อมมิติส่วนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพราะโครงสร้างแบบองค์กรเดิมที่มีขีดจำกัดในการส่งเสริมมิติทางด้านสังคมและวัฒนธรรม งานวิจัยชุมชนจุฬาฯ จึงพยายามเอื้อให้นิสิตมีพื้นที่ในการเรียนและเล่นให้สนุก เกิดการเรียนรู้ชีวิตเพื่อเชื่อมโยงโลกจินตนาการกับโลกแห่งความเป็นจริงเข้าด้วยกัน

การตั้งคำถามของอนาคตข้างหน้า จากการศึกษาในมหาวิทยาลัย คือแหล่งของการหาคำตอบต่อสิ่งต่าง ๆ มิใช่ใครคนใดคนหนึ่งจะสามารถกำหนดกรอบได้ การทำเพื่อเตรียมพร้อมอนาคตสร้างความมั่นคงให้กับชีวิต จึงอยู่ในฐานะของคนรุ่นใหม่ที่จะเป็นผู้สืบค้นด้วยตนเอง งานวิจัยชิ้นนี้เพียงแต่รับฟังปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้นและเอื้อให้กระบวนการตอบหรือค้นหาคำถามของเขาได้แสดงออกมาเด่นชัดมากยิ่งขึ้น

- กลุ่มที่เกิดขึ้นใหม่และการประสานเครือข่ายกับกลุ่มที่เกิดขึ้นแล้ว

จากที่ตั้งไว้ตั้งแต่แรกว่า จะมีกลุ่มเกิดขึ้นประมาณ 8 กลุ่ม เช่น กลุ่มเสวนาอิสระ, กลุ่มปรัชญา คณะอักษรศาสตร์, กลุ่มสถาปัตยกรรม, กลุ่มกีฬา, กลุ่มเสวนาคาเฟ่, กลุ่มปัญญาประดิษฐ์ ภาควิชาชีพวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ เป็นต้น นั้น

การวิจัยนี้ไม่อาจเกิดกลุ่มใหม่ขึ้นมาได้ดังที่ตั้งไว้ตั้งแต่ต้น กลุ่มที่เกิดขึ้นมาถึงแม้ว่าจะดูคล้ายกับการมีกลุ่มหรือมีความต้องการการดำเนินกิจกรรมแต่ต้องอาศัยความสัมพันธ์ที่ติดต่อสืบเนื่องอย่างสูงมาก ดังนั้นกระแสที่จะทำให้เกิดกลุ่มจึงมีความเป็นไปได้ น้อยมาก อันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ก่อให้เกิดกระบวนการปัจเจกชนสูง และการที่มหาวิทยาลัยต้องการจะทำให้เกิดกิจกรรมบางอย่างร่วมกันต้องอาศัยความเข้าใจ และการทำงานที่ต่อเนื่องอย่างสูงและยาวนาน

- เกิดสื่อกลางการประสานเครือข่ายกิจกรรมของนิสิต

ได้มีการตั้งเป้าหมายไว้ในตอนแรกว่าจะให้มีการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการให้เครือข่ายนิสิตในนาม “สยามเด็กเล่น” ให้มีตัวตนอยู่ในกระแสวัฒนธรรมหรือแวดวงกิจกรรมนิสิต รวมทั้งเป็นสื่อกลางเพื่อประสานงานและค้นหาสิ่งที่นิสิตพยายามสร้างสรรค์กิจกรรมแบบใหม่ ๆ ให้เป็นที่รู้จักกันเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความเป็นไปของกิจกรรมนิสิตในอีกลักษณะหนึ่ง กระบวนการนี้ได้ดำเนินไปถึงขั้นที่มีการประชุมกันกับนิสิตกลุ่มแกนนำ และนิสิตเหล่านี้ก็เห็นด้วยอย่างยิ่งในการจัดทำให้มีสื่อกลางดังกล่าวด้วยวัตถุประสงค์

¹ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ กองการสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ. *รายงานของคณะกรรมการธิการโลกว่าด้วยวัฒนธรรมและการพัฒนา. :วัฒนธรรมอันหลากหลายของมนุษยชาติ (ฉบับภาษาไทย)*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์. เยาวชนต่างมีความคาดหวังต่อการดำรงอยู่ และการค้นหาความหมายเหมือนกัน การเกิดขึ้นของนิกายอูม ชินริเกียวในญี่ปุ่น ที่รวมรวบบัณฑิตระดับหัวกะทิจากญี่ปุ่น ถูกตั้งคำถามขึ้นมา เยาวชนคนหนึ่งที่อยู่ที่นี่ได้กล่าวว่า “ผมไม่ยอมมีชีวิตอย่างปราศจากความหมาย” การศึกษาอย่างหนักในมหาวิทยาลัยให้ความรู้ทางเทคนิคแก่พวกเขาเหล่านี้ แต่สิ่งที่พวกเขาไม่ได้รับคือ ความรู้สึก ว่าตนเองมีคุณค่าซึ่งทำให้ชีวิตมีความหมาย ซึ่งปัญหานี้มิได้จำกัดอยู่ในญี่ปุ่นเท่านั้น ความสำเร็จของนิกายนี้ สะท้อนความล้มเหลวของสังคมทั่วโลก ในการหยิบบั่นความมั่นใจ ความมีส่วนร่วม และความสำเร็จให้กับเยาวชน.

ประสงค์ตามที่ได้ตั้งไว้ อย่างไรก็ตาม เนื่องด้วยเงื่อนไขทางด้านเวลาต่างๆ สื่อสิ่งพิมพ์นี้ จึงยังอยู่ในช่วงมีการดำเนินการคิดหาแนวทางและอัตลักษณ์ของสื่อสิ่งพิมพ์นี้

นอกจากนี้ ได้มีความเห็นร่วมกันในที่ประชุมว่าควรมีสื่อกลางที่เป็นแบบสาร สนเทศด้วย เพื่อติดต่อกับนิสิตอื่นๆ ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว จึงได้มีการจัดทำให้มีเว็บไซต์ โดยที่ในเว็บไซต์นี้สามารถจะตั้งกระทู้เพื่อให้นิสิตได้พูดคุยแลกเปลี่ยนกันเป็นชุมชนนิสิต ในอีกรูปแบบหนึ่ง ในเว็บไซต์นี้ตั้งใจไว้ว่าจะให้มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ของ เครือข่ายสยามเด็กเล่น ติดตามข่าวคราวความเป็นไปของกิจกรรมนิสิตที่น่าสนใจอื่น ๆ ในจุฬาฯ รวมทั้งมีการสรุปกิจกรรมต่าง ๆ ไว้ในที่นี้ด้วยเพื่อให้นิสิตผู้สนใจได้ติดตาม กระบวนการความเคลื่อนไหวต่างๆของกลุ่ม ซึ่งในขณะปัจจุบันนี้ สื่อเว็บไซต์ยังคงมีการ ดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไป

• เกิดกลุ่มเสวนาอย่างต่อเนื่อง

งานวิจัย “ยุวชนจุฬาฯ” สามารถทำให้เกิดกลุ่มของนิสิต และได้รับความสนใจในระดับหนึ่งแต่ต้องใช้ความพากเพียรอย่างสูง แต่อย่างไรก็ตามงานวิจัยนี้ ชี้ให้เห็นแนวทางว่าสามารถเข้าถึงตัวตนของนิสิตได้มากกว่างานวิจัยชิ้นอื่น จากการติดตามและการร่วมกิจกรรมกับกลุ่มนิสิตอื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม การทำความเข้าใจนิสิต ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ส่วนสำคัญที่ควรพิจารณาคือ จะทำอย่างไรให้นิสิตรู้สึกเป็นเจ้าของพื้นที่ สามารถสร้างสรรค์กิจกรรม เกิดวัฒนธรรมเป็นของตนเอง และเติบโตตามครรลองของเขา อย่างมีจิตวิญญาณที่สามารถพัฒนาศักยภาพ สร้างโอกาสของการเรียนรู้ ให้ความรู้สึกที่ตัวตนของเขามีความสำคัญอย่างไร ซึ่งหมายถึงเขาสามารถกำหนดตัวตน รู้ตำแหน่งแห่งที่ สามารถใช้ชีวิตอยู่ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ได้ ทั้งนี้จะส่งผลให้การดำรงอยู่ของนิสิตมหาวิทยาลัยมีเสรีภาพทางความคิด นำไปสู่การสร้างสรรค์ จินตนาการที่กว้างไกลหมายถึงมหาวิทยาลัยจะเป็นห้องทดลองขนาดใหญ่ที่ส่งเสริมให้เกิดการทดลองทางจินตนาการ เกิดหนทางที่หลากหลายมีอิสระในการตอบสนองและตอบโต้กับกระแสของโลกาภิวัตน์ จากเดิมที่ไม่มีติดต่อกับระบบโลกาภิวัตน์หรือโรค “TINA syndrom”² และการไม่ใส่ใจของโลกได้

โลกาภิวัตน์ในปัจจุบันถึงแม้ว่าจะดูเหมือนสามารถเชื่อมโยงโลกทั้งหมดเข้าด้วยกัน ด้วยการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็ว แต่ความเกี่ยวข้องกับประเด็นความสัมพันธ์ของมนุษย์เบาบาง ถึงแม้ว่าจะมีวิธีการจัดระเบียบสังคมก็ตาม ข้อจำกัดยังมีสูงมาก แล้วเราจะช่วยฝ่าฟันปัญหาเหล่านี้ได้อย่างไร จากการวิจัยนั้น สังคมที่มีความซับซ้อน หลากหลาย ได้หล่อหลอมนิสิตให้มีอัตลักษณ์ในลักษณะที่ซับซ้อนและหลากหลายด้วย ระบบโครงสร้างแบบราชการแต่เดิม ที่ออกกฎระเบียบเพื่อกรอบนิสิต จึงต้องมีการตั้งคำถามด้วยเช่นกัน ทั้งนี้

² คำนี้มาจากกรรมาการร่วมสนทนาแลกเปลี่ยนกับรศ. สุรัชย์ หวันแก้ว ที่ให้คำนี้มา. “TINA syndrom” มาจาก ‘T’= There ‘I’=is ‘N’=no ‘A’=alternative ‘syndrom”

การฝ่าฝืนปัญหาโดยการแทรกซึมและฝ่าโลกแห่งความรู้สึกคับแคบที่มาพร้อมกับโลกาวัดนั้น จะสามารถกระทำได้อย่างไร

2. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

2.1. ความซับซ้อนหลากหลายของกลุ่มนิสิตแกนนำ

แม้กลุ่มนิสิตแกนนำผู้ร่วมโครงการวิจัยนี้จะมีจำนวนไม่มากนักเมื่อเทียบกับจำนวนนิสิตจุฬาลงกรณ์ทั้งหมด แต่ภายในกลุ่มกลับมีความซับซ้อนหลากหลายเป็นอย่างมาก กล่าวคือ สมาชิกแต่ละคนแม้จะมีความหวังอยากเห็นการริเริ่มกิจกรรมของนิสิตแนวสร้างสรรค์ที่แหวกออกไปจากการสืบทอดกิจกรรมตามจารีตที่มีอยู่ ทว่าสมาชิกแต่ละคนก็มีความสนใจในประเด็นปัญหา งานอดิเรก วิชาความรู้ ฯลฯ ที่แตกต่างกันโดยพื้นฐาน ความซับซ้อนหลากหลายเหล่านี้เป็นหนทางสำหรับการเจริญสติปัญญาร่วมกันมากกว่าที่จะเป็นปัญหา กล่าวคือ โครงการวิจัยนี้ได้เอื้อให้นิสิตที่มีความรู้สึกนึกคิดแตกต่างกันเหล่านี้ได้มาปะทะสังสรรค์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน เกิดนวัตกรรมทางความคิดใหม่ๆ นิสิตบางคนได้เห็นสิ่งที่ไม่เคยจับต้องมาก่อน ได้ตั้งคำถามกับสิ่งที่เคยฟังผ่านๆ มาก่อน ที่สำคัญคือ ได้ลองเปลี่ยน “มุมมอง” ในการ “มอง” บางสิ่งบางอย่าง ซึ่งนับเป็นหัวใจสำคัญสำหรับการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในยุคปัจจุบันที่ถูกท่วมทับด้วยข้อมูลข่าวสารมากมายมหาศาล

อย่างไรก็ตาม เมื่อคำนึงถึงปัจจัยที่ว่า กลุ่มนิสิตแกนนำเรียนกันในคณะและชั้นปีที่แตกต่างกัน จึงไม่ค่อยมีเวลาตรงกันในการปะทะสังสรรค์กันโดยตรงอย่างพร้อมหน้าพร้อมตามากนัก การแปรสภาพความรู้สึกนึกคิดที่รุ่มรวยหลากหลายอยู่เป็นทุนเดิมของกลุ่มแกนนำนิสิตไปสู่การจัดกิจกรรมที่ขยายการมีส่วนร่วมไปสู่นิสิตคนอื่นๆ จึงประสบปัญหาอยู่บ้าง ดังจะได้อภิปรายในประเด็นถัดๆ ไป

2.2. พื้นที่ของการศึกษา : การให้ความหมายต่อพื้นที่การศึกษา

พื้นที่ของการศึกษาสำหรับโครงการวิจัยนี้คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งไม่ใช่พื้นที่ปิด และนิสิตที่ “อาศัย” อยู่ในพื้นที่นี้ก็ได้อาศัยอยู่ในความหมายที่ผูกติดกับมิติทางกายภาพอย่างที่รับรู้ได้ด้วยตาเห็นเท่านั้น กล่าวคือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ใจกลางแหล่งธุรกิจการค้าการบริโภคที่ครึกครื้นตื่นตัวต่อการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ มากที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ ทั้งยังเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งที่ทันสมัย ในอีกด้านหนึ่งเทคโนโลยีโทรคมนาคมล้ำยุคไร้สายทั้งหลาย เช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ สอดแทรกเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตนิสิตจุฬาลงกรณ์จำนวนมาก ณ จุดนี้ คณะผู้วิจัยมีคำถามร่วมกันบางประการ เช่น

- เรือโน้ตบุ๊กเหล่านี้สัมพันธ์อย่างไรกับการนึกคิดเรื่องพื้นที่ของมหาวิทยาลัยในประสบการณ์ของนิสิต

- ประสบการณ์ดังกล่าวสัมพันธ์อย่างไรกับการนึกคิดเรื่องการมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้โดยนิสิต

คำถามข้างต้นเป็นประเด็นปัญหาใหญ่ที่อาจใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยเรื่องวัฒนธรรมนิสิต/วัฒนธรรมวัยรุ่นไทยท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ต่อไปได้ ซึ่งคณะผู้วิจัยจะตั้งข้อสังเกตบางประการในหัวข้อถัดไป

2.3. นิสิตจุฬาคือใคร?/ใครคือนิสิตจุฬา?

ที่ผ่านมา เมื่อกล่าวถึงความเป็นตัวตนของนิสิตจุฬา หากไม่มองกันในลักษณะที่เป็นภาพประทับ (stereotype) บางประการ เช่น เรียนหนังสือเก่ง สอบได้คะแนนดี หูหระ-ไม่ติดดิน ฯลฯ ก็มักจะแยกแยะความเป็นตัวตนของนิสิตด้วยเกณฑ์พิจารณากว้างๆที่คุ้นเคยกันดี เช่น นิสิตคณะนั้นมีลักษณะอย่างนี้ นิสิตในสายวิชานี้มีลักษณะอย่างนั้น หรือนิสิตที่ศึกษาในชั้นปีที่ต่างกันจะมีความรู้สึกนึกคิดต่อตนเองและต่อเรื่องต่างๆแตกต่างกัน ซึ่งการมองนิสิตในแนวทางที่กล่าวมานี้ ใช่ว่าจะไม่มีประโยชน์ต่อการศึกษาทำความเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมนิสิตเสียทีเดียว แต่ทว่าแนวทางดังกล่าวถูกใช้เป็นเครื่องมืออย่างตายตัว หยุตหนึ่ง และค่อนข้างตัดขาดกับบริบททางสังคมของชีวิตนิสิตร่วมสมัยมากเกินไป กล่าวอย่างเป็นรูปธรรมได้แก่ ในสังคมปัจจุบัน มหาวิทยาลัยในฐานะสถาบันทางสังคมที่ทำงานด้านการศึกษา นั้น ไม่สามารถผูกขาดการเป็นแหล่งการเรียนรู้ชั้นสูงได้อีกต่อไป เพราะมีแหล่งการเรียนรู้อื่นๆอีกมากมายที่มีศักยภาพในการทำหายความอยากรู้อยากเห็นของคนในสังคม

ในกรณีของนิสิต เราอาจนึกถึงวิถีชีวิตปัจจุบันซึ่งผูกพันอยู่กับเครือข่ายการสื่อสารอย่างอินเทอร์เน็ต ขณะที่พวกเขาเหล่านั้นนั่งอยู่ในศูนย์คอมพิวเตอร์แล้วออนไลน์กับโลกกว้าง เขามีจินตนาการอะไรอยู่ในหัวสมองและหัวใจของเขา ขณะที่เขากำลังง่วนอยู่กับการตั้ง-ตอบกระทู้ในกระดานข่าวสาร (webboard) ด้านดนตรี/กีฬา/การเมือง/ภาพยนตร์ ฯลฯ ที่เขาสนใจนั้น เขาคิดอะไรอยู่เกี่ยวกับวิชาที่สอนเรื่องเหล่านี้ในมหาวิทยาลัย เราจะแน่ใจได้อย่างไรว่าวิชาที่สอนเรื่องเหล่านี้ในมหาวิทยาลัยให้คำตอบกับคำถามที่พวกเขาสนใจตามที่แสดงออกในเว็บบอร์ดได้ดีกว่าคู่สนทนาในเว็บบอร์ดนั้น เช่นเดียวกับที่เราเคยสงสัยถึงความน่าเชื่อถือของความรู้ว่าด้วยการจัดการทรัพยากรที่สร้างและสอนกันในมหาวิทยาลัยเมื่อเทียบกับภูมิปัญญาในการรักษาป่าของชนเผ่ากะเหรี่ยง³

³ นฤมล ทับจุมพล แห่งคณะรัฐศาสตร์ จุฬา เคยอภิปรายถึงประเด็นเรื่องการเมืองของความรู้ในกรณีที่บ้านปากมูนลุกขึ้นมาทำการศึกษาค้นคว้าที่เกิดจากการเปิดเขียนปากมูนด้วยตนเอง โปรดดู *พลังท้องถิ่นในบริบทนโยบายใหม่ : บันทึกการสัมมนา* วันที่ 9 สิงหาคม 2545 ณ อาคารประชาธิปไตย-ราไพพรรณี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดโดย ศูนย์ศึกษาการพัฒนาสังคม คณะรัฐศาสตร์ จุฬาฯ และ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, หน้า 89-94.

นอกจากนี้ เมื่อนิสิตจุฬายกำลังยืนอยู่ที่หน้าศาลาพระเกี้ยวเพื่อรอรถชัทเทิลบัสสาย 1 ไปสยามสแควร์นั้น⁴ เขาของเขายืนอยู่ที่หน้าศาลาพระเกี้ยว แต่คำถามก็คือหัวสมองและหัวใจของเขาอยู่ที่ไหน ถ้าหากสยามสแควร์คือที่ทางที่สื่อสารตัวตนของเขากับโลกของข้อมูลข่าวสารไบใหญ่ในโรงภาพยนตร์ ร้านอาหารจานด่วน ร้านอาหารญี่ปุ่น ร้านอาหาร “ไทยๆ” และเรือนร้านบ้านช่องที่ขายสินค้าสารพัดอย่าง ที่ผ่านมามีเราจะสรุปรวบยอดสถานการณ์เช่นนี้ง่ายๆเพียงว่า นิสิตจุฬายกำลังตกอยู่ในวังวนของบริโภคนิยม⁵ โดยไม่นิยมทำความเข้าใจว่าในสถานการณ์เช่นนี้นิสิตจุฬายเรียนรู้อะไร มีเหตุปัจจัยอะไรที่ผลักดันให้นิสิตออกจากจุฬายไป “เดินสยาม” แทน หรือเงื่อนไขปัจจัยแวดล้อมทั้งในระดับใกล้ตัวนิสิตเช่นมหาวิทยาลัยหรือในระดับบ้านเมืองได้กระตุ้นส่งเสริมให้นิสิตได้สร้างสรรค์อะไ้อีกบ้างนอกจากสูตรสำเร็จติดปาก เช่น ดนตรีและกีฬา (ซึ่งก็ไม่ค่อยมีที่ทางให้เล่นมากเท่าไรนัก) ความเข้าใจในปัญหาเหล่านี้ย่อมส่งผลโดยตรงกับการนึกคิดเรื่องการมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ในมุมมองของนิสิตจุฬาย

ที่กล่าวมาเป็นเพียงตัวอย่างรูปธรรมบางอย่างที่สามารถชี้ให้เห็นได้อย่างชัดเจนในความสัมพันธ์กับบริบททางสังคมร่วมสมัย นอกจากนี้ ยังมีประเด็นน่าสนใจเกี่ยวกับความเป็นตัวตนของนิสิตจุฬายที่เกี่ยวข้องกับมหาวิทยาลัยในยุคสมัยที่เรียกกันว่า “โลกาภิวัตน์” อีกบางประการซึ่งอาจเป็นคำถามให้ทำการสืบค้นต่อไปได้ เช่น ในยุคปัจจุบันที่ความประสงค์ในการไป “ศึกษาต่อ” ยังต่างประเทศของนิสิตจุฬายมีมากอย่างล้นหลามนั้น คำถามง่ายๆบางประการที่อาจตั้งขึ้นได้ก็เช่น แล้วนิสิตเหล่านี้มองการศึกษาในระดับปริญญาตรีของตัวเองที่จุฬายว่าอย่างไร เป็นการเรียนเพื่อให้ได้ “ใบผ่านทาง” หรือจุฬายเป็น “ทางผ่าน” สำหรับการไปศึกษาต่อยังต่างประเทศ ฯลฯ

⁴ โครงการเดินรถโดยสารภายในจุฬาย บริการเฉพาะนิสิตและบุคลากรของจุฬาย ให้บริการโดยแบ่งออกเป็นสองสายคือสาย 1 ศาลาพระเกี้ยว-สยามสแควร์ และสาย 2 ศาลาพระเกี้ยว-สถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจศศินทร์ ทั้งนี้ผู้ใช้บริการเสียค่าบริการคราวละ 2 บาท

⁵ โดยไม่ค่อยยกขีปนาวุธถึงว่า ผู้คนที่ไม่ใช่วัยรุ่นก็ตกอยู่ในวังวนของบริโภคนิยมอย่างไร เช่น ในสภาวะที่มีร้านซูเปอร์สโตร์ที่ขายสินค้าปลีกในราคาเท่ากับ/เกือบเท่ากับสินค้าขายส่งนั้น ส่งผลอย่างไรกับความรู้สึกนึกคิดในการจับจ่ายใช้สอยของพ่อบ้านแม่บ้านทั้งหลาย

บรรณานุกรม

- Bjorn Gustavsen, 'Theory and Practice : the Mediating Discourse', ใน Reason, Peter and Hilary, Bradbury, *Hanbook of action research : participation inquiry and practice*, London : Sage, 2001,
- กรกช ชินะวงศ์, บรรณาธิการ, *กระบวนการเชิงสร้างสรรค์ : คีฬหลังสู้ชุมชน*, กรุงเทพฯ : สถาบันการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคม, พฤษภาคม 2544.
- กรรณิการ์ สุขเกษม และสุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, *หอนานวัตกรรมวิธีวิทยาการวิจัย*, กรุงเทพฯ : บริษัท เฟื่องฟ้า พรินติ้ง จำกัด, มกราคม 2544.
- การวิจัยเพื่องานพัฒนา : ประสบการณ์จากภาคสนาม*, รายงานการประชุมสมัชชาวิชาการ ประจำปี 2529, กรุงเทพฯ : โครงการศึกษาทางเลือกการพัฒนา สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- จรัส สุวรรณเวลา, *ร้อยปรับระบบสถาบันอุดมศึกษา*, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539
- ธีรยุทธ บุญมี, *วิกฤติมนุษย์ในยุคโลกาภิวัตน์*, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัลยา, 2537.
- บุญดา สืบประดิษฐ์ และ อัจฉรา รักยุติธรรม, บรรณาธิการ, *3 ทศวรรษป่าชุมชน ท่ามกลางความสับสนของสังคมไทย*, เชียงใหม่ : มูลนิธิพัฒนาภาคเหนือ, มกราคม 2542.
- มูลนิธิส่งเสริมนโยบายศึกษา, *การพัฒนายุทธศาสตร์อุดมศึกษา*, รายงานเบื้องต้นเสนอต่อทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ, 28 สิงหาคม 2545
- วเรช จันทรศร และคณะ, *แผนแม่บทการปฏิรูประบบราชการ (พ.ศ. 2540 – พ.ศ. 2544)*, กรุงเทพฯ : คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2540
- สถานีสิดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, *มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543
- สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ กองการสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ. *รายงานของคณะกรรมการโลกว่าด้วยวัฒนธรรมและการพัฒนา : วัฒนธรรมอันหลากหลายของมนุษยชาติ* (ฉบับภาษาไทย), กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์.
- สุริชัย หวันแก้ว, *กระบวนการกลายเป็นคนชายขอบ*, รายงานวิจัย เสนอต่อคณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, มิถุนายน 2544.

สุริชัย หวันแก้ว, *ความคับแค้นของโลกาภิวัตน์ : สังคมวิทยากับการพัฒนา*, กรุงเทพฯ : ศูนย์
ศึกษาการพัฒนาสังคม คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ฉบับถ่ายเอกสารเย็บเล่ม
ครั้งที่ 3, เมษายน 2544

อานันท์ กาญจนพันธ์, *วิธีคิดเชิงซ้อนในการวิจัยชุมชน : พลวัตและศักยภาพของชุมชนใน
การพัฒนา*, กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2544

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ¹

-
- ก. การเสวนา “ก้าวกระโดด : จากกิจกรรมจำเจ สู่อะไรที่สร้างสรรค์”, วันอังคารที่ 9 กรกฎาคม 2545 เวลา 16.30-19.30 น. ณ ห้องประชุมมาลัยหุวะนันท์ ตึกเกษมอุทยานิน ชั้น 1 คณะรัฐศาสตร์ จุฬาย
- ข. การเสวนาวิจารณ์หนังสือ “เปิดฟลอร์ลือหนังสือ...ลุงปู่” (หนังสือเรื่อง “เอกลักษณ์ของชาติกับการจัดระเบียบสังคม” โดย ร.ต.ท.ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์) วันอังคารที่ 4 กันยายน 2545 ณ ห้องประชุม 12 อาคารเกษม อุทยานิน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาย
- ค. งานเสวนา “แลदनบทรทัก 5 เส้น” วันอังคาร ที่ 10 กันยายน 2545 ณ ห้องประชุม 12 อาคารเกษม อุทยานิน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาย
-

1. ภาณุวัฒน์ อภิวัฒน์ชัย	นิสิตคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาย
2. เจริญ ธารารกิตติ	นิสิตคณะแพทยศาสตร์ จุฬาย
3. ศุภศักดิ์ หล่อธนวนิชย์	นิสิตคณะแพทยศาสตร์ จุฬาย
4. อภินัย ชินพิพัฒน์	นิสิตคณะแพทยศาสตร์ จุฬาย
5. ธงชัย กุบโคกกรวด	นิสิตคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาย
6. จารุวรรณ แก้วมะโน	นิสิตคณะรัฐศาสตร์ จุฬาย
7. ชัยรัตน์ อินทร์สา	นิสิตคณะรัฐศาสตร์ จุฬาย
8. วิญญ์ สัตยารักษ์	นิสิตคณะรัฐศาสตร์ จุฬาย
9. ประวิทย์ โพธิ์ซ่า	นิสิตคณะรัฐศาสตร์ จุฬาย
10. จีระวรรณ บรรเทาทุกข์	นิสิตคณะรัฐศาสตร์ จุฬาย
11. วิภาวรัตน์ พันธุ์ฤทธิ์ดำ	นิสิตคณะรัฐศาสตร์ จุฬาย
12. อลิสา หะสาเมาะ	นิสิตคณะรัฐศาสตร์ จุฬาย
13. สุภาวดี ศรีโยหะ	นิสิตคณะรัฐศาสตร์ จุฬาย
14. คุณากร บุญเทียมทัด	นิสิตคณะรัฐศาสตร์ จุฬาย
15. รุ่งศักดิ์ ชโลธร	นิสิตคณะรัฐศาสตร์ จุฬาย
16. จีระวรรณ บรรเทาทุกข์	นิสิตคณะรัฐศาสตร์ จุฬาย
17. Tadashi Nakasu	นิสิตชาวญี่ปุ่น คณะรัฐศาสตร์ จุฬาย
18. สานุ ต้นกุล	นิสิตคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาย
-

¹ นิสิตนักศึกษาผู้เข้าร่วมการเสวนา มีทั้งมาประจำทุกครั้ง และมาร่วมเสวนาเฉพาะหัวเรื่อง

19. กิตติโชค บุญชัยยะ	นิสิตคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาย
20. สุพจน์ ชุณอนันต์	นิสิตคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาย
21. รัตนภรณ์ อาณาประโยชน์	นิสิตคณะวิทยาศาสตร์ จุฬาย
22. ปกรณ์ เลิศเสถียรชัย	นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาย
23. ประพนธ์ บวรภราดร	นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาย
24. ประพนธ์ บวรภราดร	นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาย
25. พาสณ์ ทิมทรัพย์	นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาย
26. จิโรจ ธนะเอนกเจริญ	นิสิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาย
27. พลภัทร รัตนโสภิตกุล	นิสิตคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาย
28. พจน์ เลิศชูสกุล	นิสิตคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาย
29. ณัฐฐาภรณ์ เลียมจรัสกุล	นิสิตคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาย
30. อรรถกฤต เล็กศิริไฉ	นิสิตคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาย
31. สุธีร์ ลีลานันทกิจ	นิสิตคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาย
32. จร โสภณศิริ	นิสิตคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาย
33. วิจักขณ์ พิศุทธกฤตยา	นิสิตคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาย
34. สุธีร์ ลีลานันทกิจ	นิสิตคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาย
35. ดารารัตน์ อมรวงศ์ปิติ	นิสิตคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาย
36. อัจฉรา เอี่ยมปี	นิสิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาย
37. ภรภัทร ชูแซ	นิสิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาย
38. อรรถกฤต เล็กศิริไฉ	นิสิตคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาย
39. สรัล ศาลากิจ	คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาย
40. ศจินทร์ ประชาสันต์	นิสิตเก่าคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาย
41. คมสัน นันทจิต	นิสิตเก่าคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาย
42. จิรวุฒิ เพชรโชติ	สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาย
43. พรพรรณพิมล นาคนาวา	อาจารย์คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาย
44. สมบูรณ์ พัฒนปรีชาเสถียร	จุฬาย
45. พรพิมล สันทัดอนุวัตร	จุฬาย
46. พงศธร ศรีเพชรรินทร์	นิสิตสาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
47. พิณผกา งามสม	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
48. จุฬา สุวรรณมงคล	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
49. เมธา มาสขาว	มหาวิทยาลัยประชาชน
50. ภัณฑิลา จิตต์หมวด	นิสิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
51. ชีรชาติ เขมปัญญาอนุรักษ์	นิสิตคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
52. สรรพวัฒน์ ปุ่คงวางกูร	นิสิตคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

53. รัตนากร สี่ลาวุฒิชาย	นิสิตสาขาการโฆษณา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
54. นฤมล สุขประเสริฐ	นิสิตสาขาการเงิน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
55. พัทยา จิตมุง	นิสิตสาขาการตลาด มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
56. วนิตา ใจอารีย์	นิสิตสาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
57. ชนินทร์ จิระพงศ์วัฒนา	นิสิตสาขาเทคโนโลยีชีวภาพ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
58. Martin Sommer	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
59. ศุภนุช เกลาไพบูลย์	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
60. ณิชฎฐวิทย์ แสงเทียน	อาจารย์ประจำศูนย์กิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
61. ศุภชัย เพชรเทวี	หนังสือพิมพ์ the nation
62. สุภัตรา ภูมิประภาส	หนังสือพิมพ์ the nation
63. นันทิยา ตั้งวิสุทธ์	หนังสือพิมพ์ the nation
64. ปวีตร สุวรรณเกต	หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ
65. รัชดา ชารามาถ	หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ
66. ชนินทร์นัยน์ ณ บางช้าง	หนังสือพิมพ์มติชน
67. กนกรัตน์ เลิศชูสกุล	องค์การแอ็คชั่นเอด เอเชีย
68. วีรชาติ นิง	

ภาคผนวก
เอกสารแนะนำเครือข่ายสยามเด็กเล่น

แอบฟัง...

“สยามเด็กเล่น”

คุยกับ “โตแล้วอยากรู้”

อยากรู้จัก...

“สยามเด็กเล่น”

โตแล้วอยากรู้ : ยังไม่รู้จักเลย ตกลงสยามเด็กเล่น คืออะไรคะ?
สยามเด็กเล่น : ครับ เชื่อว่าหลายคนคงจะงงกับชื่อ “สยามเด็กเล่น” กันใช่ไหมครับ ว่ามันมายังไง แล้วพวกเรา มารวมตัวกันยังไง คราวนี้ก็จะชี้แจงแถลงไขให้ทราบกันโดยทั่วหน้าครับ

- ✿ เกิดจากกลุ่มหนึ่ง (ก็พวกเรานิสิตจุฬาราชกุมภ) ที่มารวมกลุ่มกัน ด้วยจุดรวมอย่างหนึ่ง
- ✿ ด้วยความที่เรามีความคิดในทางเดียวกัน มันเริ่มมาจากความบังเอิญที่เด็กชนสี่ห้าห้าคนที่คิดไม่เหมือนกันเลย แต่มีจุดรวมที่เหมือนกัน ตรงที่ทุกคนรักอิสระ อยากจะเล่น อยากทำกิจกรรมที่ไม่มีคนในมหาวิทยาลัยเขาทำกัน พวกเราอยากหลุดจากการมาหาสัปดาห์แต่เพื่อเรียนและทำกิจกรรมซ้ำซากไปวันๆ

โตแล้วอยากรู้ : วั่ว ! ดิจัง แล้วจึงมารวมกันได้ไงละคะ ?

สยามเด็กเล่น : ~~ดิว~~ ดิวมันเจสิมดลอง (มีเสียงกระซิบข้างๆ) คนพิมพ์ว่า “ไม่ต้องเน้นคำสองคำนี้ได้มั๊ย...มัน

โตแล้วอยากรู้ : น่าสนใจจังนะคะ...ถ้าจะร่วมทำกิจกรรมล่ะ จะทำไง?
สยามเด็กเล่น : ก็มาคุยกันกับพวกเรา สยามเด็กเล่น

ก็มาซิ คุยกันให้มากขึ้น ฟังกันมากขึ้น เข้าใจกันมากขึ้น (มีเสียงคนแหว่งแหว่งนั่นตะโกนมาว่า "มึงมาโฆษณาเมื่อไหร่อะวะ")

โตแล้วอยากรู้ : สงสัยมากเลย ทำไมถึงชื่อ "สยามเด็กเล่น" อะ?
สยามเด็กเล่น : คืออย่างนี้ครับ เราต้องการแสดงถึงตัวตนที่แท้จริงของเรา

ก่อนมาถึงชื่อนี้ มีคนเสนอชื่อมากมาย ตั้งแต่ สยามสกูล (siam school), Modern Act, ห้องน้ำ (ชื่อนี้ตั้งด้วยความรู้สึกที่ว่า "ห้องน้ำ" เป็นที่ระบายใจเช่นกันกับโครงการนี้ที่มีไว้ระบายความคิดเห็นของเรา) ห้องน้ำไม่ปิดประตู (เป็นการระบายอย่างเปิดเผย), ลานหน้าโรงเรียน แล้วก็ยังมีอีกหลายชื่อ และ "สยามเด็กเล่น"

มาลงท้ายที่ "สยามเด็กเล่น" ก็เพราะคำว่า "สยาม" มีความหมาย 2 นัย (หมายถึงประเทศไทย กับ สยามสแควร์ ที่เป็นแหล่งแสดงเสรีภาพของวัยรุ่น)

ส่วน "เด็ก" หมายถึงเยาวชนคนรุ่นใหม่ คำสุดท้าย "เล่น" ในความหมายขั้นต้น คือ การกระทำเพื่อความสนุก ไร้ใจ แต่ในขณะเดียว

เสีย") ให้เรามาได้เจอหน้ากัน จุดแรกจริงๆ มาจาก "เสวนาคาเฟ่" คราวที่แล้วที่มี (รู้จักมั๊ย เสวนาคาเฟ่)

ปีที่แล้วมีสัมมนา "เสวนาคาเฟ่" ให้นิสิตเดี่ยว แสดงความคิดเห็นว่าเขาเป็น เราไม่อยากจะทั้งความเป็นตัวตนของแต่ละคน และไม่เหมารวมว่านิสิตต้องมีรูปแบบ "พิมพ์นิยม" (หมายความว่า เป็นนิสิตที่มาจากมหาวิทยาลัยเพื่อมาเรียนหรือทำกิจกรรมอื่นๆซากๆ) เราคิดว่าทุกคนควรองกรมตามวิถีของตัวเอง

พอโครงการเสวนาคาเฟ่จบลง คนบางส่วนที่ยังอารมณ์ค้าง กับสิ่งที่ได้พูด ได้ระบายออกไป แต่ก็ยังไม่ได้ทำ และก็คิดว่า อยากระนั้นเลย ไม่มีใครทำให้ก็มาลงมือทำเอง

เรามานั่งคุยกัน ร่วมคิด แล้วก็ทำ ตอนนี้อายากได้คนที่มีความต้องการจะทำสิ่งที่คิดเหมือนกัน มาร่วมกัน

โตแล้วอยากรู้ : จีรวรกลุ่ม...แล้วร่วมทำอะไรกันบ้างแล้วยังคะ?

สยามเด็กเล่น : คิดไว้เยอะนะ โครงการต่างๆ เช่น การแพทย์ทางเลือก, การเรียนทางเลือก, โครงการเกี่ยวกับศิลปะ หรือถ้าใครอยากจะทำกิจกรรมอะไรที่แปลกประหลาด พิสดารพลิกฟิล์นไปกว่าที่เสนอไว้ก็มาเสนอกันได้นะ

กัน คำว่า “เล่น” ก็มีความหมายอื่น เช่น เล่น บางที่ไม่ได้แปลว่า เล่น มันแปลว่าทำจริง เช่น เล่นการเมือง หรือ ทำอย่างหมกมุ่น เช่น พวกสมัครเล่น

โตแล้วอยากรู้ : สุดท้ายแล้วค่ะ สมาชิกกลุ่มจะฝากอะไรถึงคนอ่านมัยคะ

สยามเด็กเล่น : อยากรู้เชิญชวนให้ทุกคนร่วมกันกำจัดยูงลาย และแหล่งเพาะพันธุ์ทุกวันศุกร์
✔ อยากรู้ว่าเป็นแค่เกมส์ (พร้อมทั้งขยิบตาข้างหนึ่ง)

โตแล้วอยากรู้ : เฮ้ย...อย่าตอบเล่นๆสิ (วะ) เอาจริงเอาจังหน่อย
สยามเด็กเล่น : อ้าว...ก็เห็นบอกว่าฝากอะไรก็ได้สิ (หัว) ก็เลยเอาที่จำจากทีวีมาฝาก แล้วจะให้ฝากแบบไหนละ (วะ)

โตแล้วอยากรู้ : ก็ฝากให้มันเกี่ยวกับโครงการหน่อยสิ
สยามเด็กเล่น : โอเค โอเค ก็ได้

“...การเรียนรู้ไม่ต้องทำตัว
เป็นนักวิชาการลึกลับท่าทางทฤษฎีหรือ
ขอให้เรียนรู้ให้สนุกเถอะ มันก็เรียนรู้ได้...”

โครงเล่นหนึ่งรู้ ในเครือข่ายสยามเด็กเล่น

๕ การเรียนทางเลือก

๕ เสพศิลป์สร้างสรรค์

๕ การแพทย์ทางเลือก

การเรียงทางเลือก ศึกษาระบบการเรียนข้ามสาขา

ที่มากที่สุด

ปัจจุบันความรู้ในสาขาวิชาการต่าง ๆ มีการพัฒนามากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างมาก แต่การเรียนของคณะต่างๆ ในปัจจุบันมุ่งหมายกับการเรียนวิชาเฉพาะและวิชาชีพในสาขานั้นๆ มากเกินไป จึงทำให้ขีดจำกัดโอกาสที่จะแสวงหาความรู้ใหม่ๆ ให้กับตัวเอง เพื่อที่สามารถดำรงชีวิตในสังคมและนำไปประยุกต์กับวิชาชีพได้ อีกทั้งแต่ละคณะก็ยังเปิดโอกาสให้ผลิตได้เลือกเรียนวิชาเลือกไม่มากเท่าที่ควร จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาและพัฒนาาระบบการเรียนข้ามสาขา เพื่อให้ผลิตมีความรู้ในศาสตร์ของตัวเองที่เรียนอยู่และมีความรู้ที่จะนำมาใช้ในการดำรงชีวิตต่อไปได้

ทำเพื่อ...

1. เพื่อศึกษาระบบการเรียนในปัจจุบันและระบบการเรียนข้ามสาขา แล้วเปรียบเทียบหาข้อดีข้อเสีย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการเรียนต่อไป

2. เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาที่สนใจการเรียนข้ามสาขาได้มีโอกาสร่วมกันศึกษาและหาข้อคิดเห็น รวมถึงแนวทางที่จะพัฒนาระบบการเรียนต่อไป

3. เพื่อให้ผลิตทั่วไปเห็นความสำคัญของศาสตร์สาขาอื่นๆ ที่นำมาใช้ในการดำรงชีวิตและประยุกต์ใช้กับวิชาชีพได้

4. เพื่อกระตุ้นให้ผลิตทั่วไปได้มีโอกาสศึกษาศาสตร์ต่างสาขาได้มากขึ้น

5. เพื่อเสนอมุมมองความคิดเห็น รวมทั้งเสนอข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับ การเรียนข้ามสาขาต่อมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาระบบการศึกษาต่อไป

เสปศิลป์ สร้างสรรค

(บทแรพ)

“เราดูหนังฟังเพลงเราอ่านหนังสือ
เสปศิลป์ตะพีตตะพีอ้อก็เพื่ออะไร
บางคนเขาบอกว่าเพื่อความสบายใจ
หรือเอามันเข้าไปเราก็ไม่ต่างกัน
แต่หลายคนเขาบอกมันไม่ได้มีแค่นี้
ศิลปะมันมีคุณค่ามากกว่านั้น
มันเป็นกระจกสะท้อนอะไรสารพัน
มันคือสิ่งสร้างสรรค์ค่าความเป็นคน
มาถึงวรรณคดีไม่ต้องมีอะไรมาก
ก็หวังแค่อยากให้คุณร่วมกันสัทกัน
มาร่วมสร้างเสปศิลป์กันให้อลวน
เสริมคนให้เต็มคน เสริมจิตให้เต็มใจ
(Say Yeah Yeah!!)”

บทแรพนำขำขันนี้เพื่อนเราเขียนและร้องมาระหว่างที่
เรานี้ก็ไม่ออกว่าเราจะเขียนอะไรกันดีในการนำเสนอโครงย่อย
ของเรา เรายอมรับว่าโครงย่อยนี้นำเสนอความสำคัญให้คุณ
ตระหนักรู้เหมือนอาการกระจำจอนทำข้อสอบออกได้ยากมาก
แต่มันเหมือนจะขึ้นอยู่กับอาการสว่างโพล่งของตัวเองเมื่อได้
รับประกายแปลบจากงานศิลป์ อย่างไรก็ตาม เราพิจารณา

โลกและสังคมรอบข้างที่บีบรัดตัวเราแล้วล่ะก็ เราอาจจะเข้าใจ
งานศิลป์ได้ในบางแง่เช่น การแสดงอีกมิติหนึ่งของชีวิต และ
การเปิดเผยความเป็นตัวตนออกมา สัมผัสกับตัวคุณเองได้อย่าง
ชัดเจนว่าขณะที่คุณเสปเพลงหรือสรรค้งาน มันเหมือนการปลด
ปล่อยและใช้พลังของตัวเองออกมาอย่างเต็มที่ และขณะเดียวกัน
ก็เลี้ยงไม่ใ้ที่จะสนุกสนาน โศกเศร้า หรือมีอารมณ์สะเทือนใจไป
กับมัน

ง่ายที่จะบอกว่าเราทำโครนี้เพราะเราทำเอามันส์
แต่ยากจะสรรหาคำที่จะมากล่าวว่าเราทำโครนี้แล้วมีประโยชน์
ต่อสังคมโดยตรงอย่างไร ถึงแม้ว่าจะมีประโยชน์อย่างตรง ๆ ก็ตาม
ในขณะทีโลกและสื่อต่างพร้อมใจที่จะโหมกระพือกระแสหลัก
ต่าง ๆ นานา งานศิลป์ไม่แท้หรือเทียมก็ได้ถูกสร้างขึ้นมากใน
ปริมาณมหาศาลภายใต้ความเชื่อและมายาคติอย่างน้อยก็ชุด
หนึ่ง ยกตัวอย่างเช่น ภาพลักษณ์ที่แผ่เมากับภาพยนตร์ ดนตรี
ก็เช่นกันเสียงไม่พ่นที่แสดงข้อเท็จจริงบางอย่างในสังคม ไม่ว่าจะ
จะในรูปแบบแรพ หรือ ฮิปฮอป เพื่อกลายมาเป็นเพื่อชีวิตแนว
ใหม่ สำหรับหนังสือนั้นก็คือความครุ่นคิดของยุคนิยม ดังนั้น
การเสปโดยสร้างสรรค์จะทำให้เราเสปอย่างวิพากษ์และเป็นไป
ได้อาจจะต่อยอดเพื่อไปเป็นผู้สรรค์สร้างเสียง ซึ่งในการเล่น
งานศิลป์ต่อไปนี่เพื่อนจะได้อะไรทั้งความสนุกสนาน และ สาระ
ประโยชน์ ในเวลาเดียวกัน

การเล่นงานศิลป์ที่เราจะทำต่อไปเหล่านี้ได้ดังนี้แล
1. จัดกลุ่มดนตรีร่วมกัน เชิญกลุ่มคนทำเพลงอิสระที่
เราทำกันขึ้นขอมาพูดคุยแลกเปลี่ยนทรรศนะกันและอาจจะ

เล่นดนตรีร่วมกันทำเป็นไปได้ออกจากนี้อาจจะจัดงานประกวดเพลงที่คุณแต่งเอง โดยรูปแบบจะมีเปลี่ยนไปตามความเหมาะสม

2. จัดกลุ่มร่วมกันดูหนัง เปิดภาพยนตร์ไม่ว่าจะยอติธิดอาร์ท ในกระแส สลับกับ นอกกระแส มาฉายให้ดู โดยเน้นให้เพื่อน ๆ ได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันแบบกันเองโดยเปิดกว้างไม่จำกัดในทฤษฎีวิจารณ์ อาจจะเชิญนักวิจารณ์และคนทำหนังมาร่วมแจมเป็นครั้งเป็นคราวไป

3. จัดกลุ่มคนรักหนังสือ เสวนานำชกาาพูดคุยคุยหนังสือที่ชอบ ชวนเพื่อน ๆ มาร่วมคิดร่วมเขียนอย่างอิสระ เขียนนักเขียนมาให้คนรักหนังสือแสดงความชื่นชมหรือวิจารณ์ได้ตามสบายใจ

อย่างไรก็ดี การเล่นเกมความคิดเป็นเรื่องที่กว้างมากและไม่น่าจะหยุดเท่านั้น หากใครมีความคิดจะจัดอะไรหรือต้องการให้เชิญใครมาก็เสนอแนะมาได้ ยินดีรับฟังทุกความคิดเห็นเสมอ และที่สำคัญที่สุด เราต้องการคนมาเล่นกับเรา ต้องแอบพูดว่าเราทำเอามันส์ งานชิ้นนี้เป็นงานของเราทุกคน เพราะรักจึงสมัครเข้ามาเล่น ไม่จำเป็นต้องเก่งหรือเชี่ยวชาญมาจากไหน แต่ใจรักอย่างเดียวก็เพียงพอแล้ว...

“เสพ สิ่งซึ่งกลั่นกล้า ความฝัน
ศิลปะ ดอบตัวคนอื่น แปลกหน้า
สร้าง เพื่ออยู่รู้รินทร์ แก่โลก นั่นขอ
สรรค์ ด้อยอดยอตก้า- เพื่อนพ้องชวนแสดง”

๑๑

การแพทย์ทางเลือก

มองหาความลงตัวสู่ระบบสุขภาพยุคใหม่

ที่มาที่ไป

ปัจจุบันแนวโน้มการเจ็บป่วยของประชาชนในสังคมเริ่มเปลี่ยนไป จากโรคของความขาดแคลนเป็นโรคของความมั่งคั่ง แนวความคิดในการดูแลสุขภาพของประชาชนเริ่มให้ความสำคัญกับศาสตร์สุขภาพอื่น นอกเหนือจากการแพทย์แผนปัจจุบัน ผู้คนมักเรียกศาสตร์เหล่านี้ว่า “การแพทย์ทางเลือก” (Alternative Medicine)

การแพทย์ทางเลือกมีมานานแล้ว เป็นที่รู้จักและในขณะเดียวกันก็มักจะมีคำถามในแง่ของประสิทธิภาพในการรักษา เนื่องจากผู้ให้การรักษาที่มักจะไม่ใช้แพทย์ (แผนปัจจุบัน) วิธีการรักษาไม่ได้ใช้ยา การผ่าตัด หรือวิธีอื่นใดที่การแพทย์ยอมรับและใช้กันอยู่

การเปลี่ยนแปลงในขณะนี้เป็นการถามคำถามที่ท้าทายการแพทย์แผนปัจจุบันว่า ทำไม “การแพทย์ทางเลือก” จึงถูกเลือก? ความสนใจของประชาชนในขณะนี้สะท้อน “อะไร” ต่อระบบการรักษาพยาบาลที่เป็นอยู่? แพทย์ไม่อาจสร้างความมั่นใจให้กับคนไข้ได้เพียงพอหรือ? เป็นเพราะแพทย์มุ่งรักษาเพียงตัว “โรค” โดยเกือบจะไม่เข้าใจ “มิติของคน” การมองการรักษาแบบแยกส่วน หรือเป็นเพราะปัญหาจริยธรรม ราคาการรักษา

พยาบาล ข้อจำกัดอันใดในระบบการแพทย์ ที่แพทย์แผนปัจจุบันไม่เข้าใจหรือไม่พยายามจะเข้าใจ

โครงการนี้จึงเกิดขึ้นด้วยความหวังว่า ในฐานะแพทย์ผู้ซึ่งคนในสังคมยอมรับให้เป็นผู้นำของสุขภาพ จะร่วมกันคิดวิเคราะห์ และให้แนวทางกับสังคมได้ว่า ความลงตัวและสมดุลของระบบการแพทย์ทั้งสองควรอยู่ตรงไหน รวมทั้งไขข้อข้องใจและบอกแนวทางที่ประชาชนจะสามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องและมั่นใจ

ทำเพื่อ...

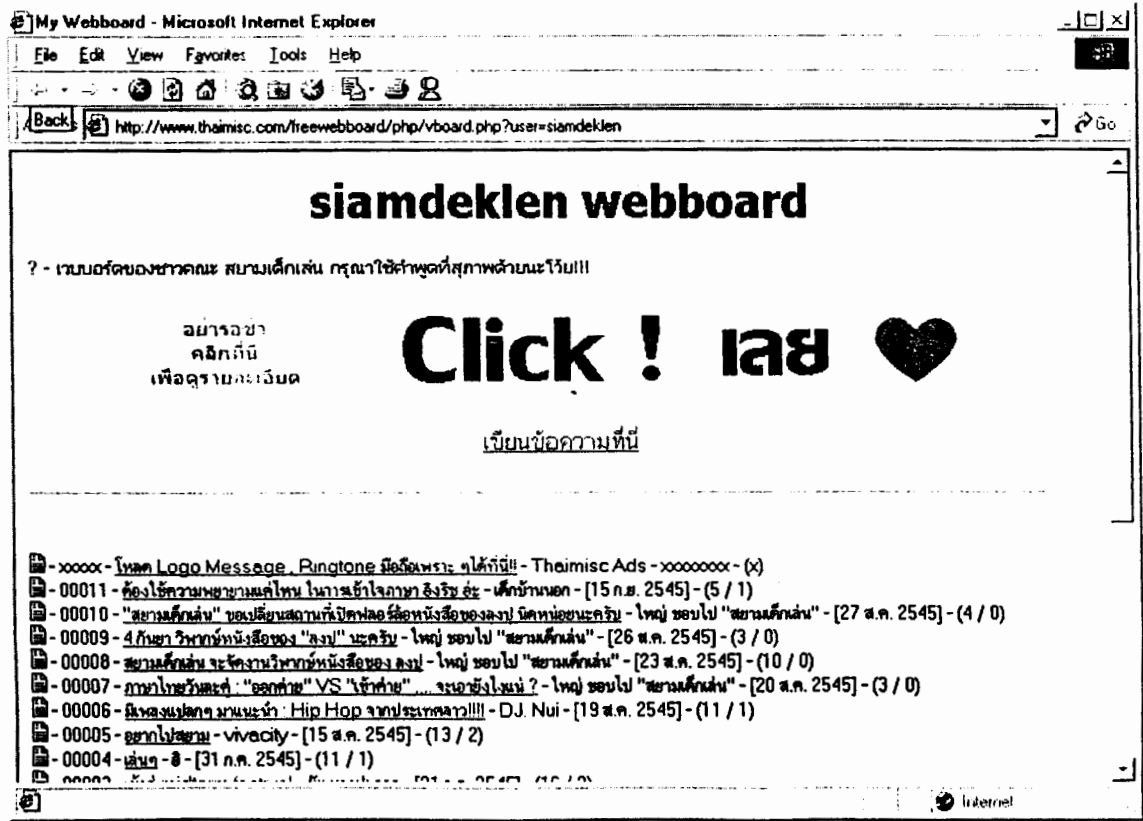
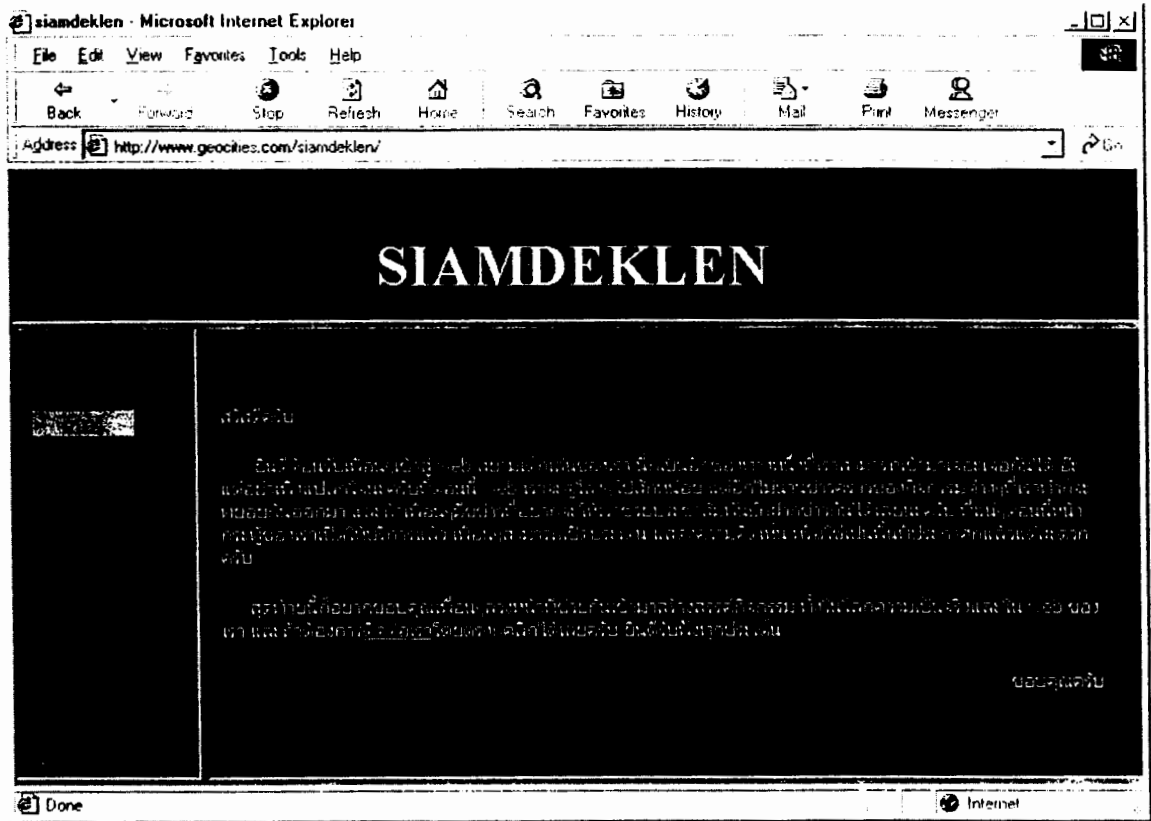
1. คาดหวังให้เกิดการเปิดใจกว้างและทำความเข้าใจร่วมกันระหว่างแพทย์และประชาชนในมุมมองของการดูแลสุขภาพ
2. ไขข้อข้องใจและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการเลือกใช้บริการแพทย์ทางเลือก แก่ประชาชนเพื่อให้ประชาชนสามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องและเกิดความมั่นใจ
3. วิเคราะห์ระบบการแพทย์ที่มีอยู่ทั้งการแพทย์แผนปัจจุบันและการแพทย์ทางเลือก โดยผสมผสานและหารูปแบบที่ลงตัวอันนำมาซึ่งทิศทางการดูแลสุขภาพในอนาคต

“...การเรียนรู้ไม่ต้องทำตัว
เป็นนักวิชาการลึกลับทางทฤษฎีหรอก
ขอให้เรียนรู้ให้สนุกเถอะ
มันก็เรียนรู้ได้...”

สยามเด็กเล่น

ภาพเว็บไซต์และเว็บบอร์ดของเครือข่ายสยามเด็กเล่น

ภาคผนวก
ภาพข่าวจากวารสารจุฬาสัมพันธ์
และหนังสือพิมพ์มติชน

เสวนานิลิตกับกิจกรรม

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ คณะรัฐศาสตร์ จัดการเสวนาครั้งที่ ๑ ในเรื่อง "ก้าวกระโดด : จากกิจกรรมจำเจสู่เสรีภาพที่สร้างสรรค์" เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๕ ณ ห้องประชุมมาลัย หุวะนันทน์ อาคารเกษม อุทยานิน คณะรัฐศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการทำกิจกรรมที่ผ่านมา ทั้งทางด้านระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ และพฤติกรรมวิจัยของนิสิตในยุคปัจจุบัน อีกทั้งเป็นเวทีสาธารณะที่เสริมสร้างศักยภาพของนิสิต รศ.สุริยัท ทรัพย์สินแก้ว คณะรัฐศาสตร์ นายคมสัน นันทจิต คិតปิณ และนายปราโมทย์ หังเกียรติกำจาย นักวิจัยโครงการวิจัย "พัฒนาไปกับโลกาภิวัตน์ : การเคลื่อนไหวทางวัฒนธรรมเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้" เป็นวิทยากรการเสวนา โดยมีผู้สนใจเข้าร่วมเสวนาจำนวน ๕๐ คน ■

โดยมีนายสุภศักดิ์ หล่ออนวนิชย์เป็นวิทยากร

จุฬาลักษณ์ ปีที่ 45 ฉบับที่ 15, 9 กันยายน 2545 หน้า 9

หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน

จากกิจกรรมที่แสนเบื่อ สู่สภาพที่สร้างสรรค

จากที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมอย่าง
ฝึกคิดฝึกปฏิบัติ เรียนรู้ภาพ การทำกิจ
กรรม คือมีของเล่นมาเล่นสลับภาพก่อน
พอเข้าไปจึงแล้ว อะไรหลายอย่างก็ยึด
กอบกันอยู่บ้าง แม้แต่กิจกรรม ที่น่าจะมีแต่
ภาพมากรั้น กลับกลายเป็นว่าสนุกพอจนเรา
นั้นเป็นจุดที่กิจกรรมสนุกจนยากว่า

เพื่อให้กิจกรรมสนุกสนานยิ่งขึ้น อีกทั้งสร้าง
สรรค์กว่าแบบเดิม ไม่ใช่เป็นกิจกรรมที่เบื่อ ที่
ที่ हमารวมกันมาฝึกซ้อม ๕ คน ต้องไปห้
กันซึ่งนั่นคือเพื่อที่จะเล่นแบบเกมออกนอกใน
การทำกิจกรรมใหญ่ ไม่จริงจัง ดังนั้น จึงเกิด
เป็นงานสั้นหน้ามือ - ก้าวกระโดดจากกิจ
กรรมสู่ผู้สร้างสรรคที่สร้างสรรค์ ขึ้น เมื่อวันที่
๑ กรกฎาคม ที่ผ่านมามี จิตคิดและรัฐศาสตร์
พูดถ้อยคำที่หาวิสัย

ภาษาในทางบรรพชาที่ทรงพระ นิลิน นิก
ศึกษา เข้าฟังไป 50 คน
เริ่มจากวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน อาราม
ประจำภาคที่สามคือคำสอน คณะรัฐศาสตร์
พูดถ้อยคำที่หาวิสัยแล้ว นิลิน นิก
กล่าวมา ไม่มีความเป็นตัวเองแล้ว มาตนเอง
ให้อาราม นิลิน นิก ได้ช่วยว่า เรามันจะ
ประกอบอาชีพอะไร แทนที่ที่อยากจะทำ

ภายในกรอบและกฎระเบียบ กลับกลายเป็นนัก
วิเศษด้วยที่จับเอาจารีตของอะไร จะได้ทำ
คำให้อารามย่อย
ทั้งนิสิตรุ่นเก่าและเก่าอย่างมธม นันนิต
ถึงกับเอาอุปนิสัย จุฬาร สืบป็นรายการ ๑๐๐
มธมดูแล้วความหลังครั้งจริง เพราะรายการไม่
เรื่องที่ทำให้ได้รู้จริงจริง เพราะรายการไม่
สามารถหาได้จากบทเรียน เป็นการเรียนเสริม
การรังสรรค์ เป็นคน
"ตอนนั้นเรายังอยู่ในคณะนั้น ผมไปออกค่าย
เพื่อสร้างทีม เป็นกิจกรรมที่ไม่ค่อย ในชีวิตจริง
สถาปนา สมมุติว่าต้องให้มาเป็นทีม แต่พอ
ปฏิบัติจริงไม่มีทีม ก็จะทำอย่างไรได้ ก็ทำ

สถาปนา นิลิน นิก และนำเอาไปช่วยศึกษา
เห็นว่า นักกิจกรรมนั้นจะไปบ้าง ก็ต้องหา
อะไรที่สนุกทำ แต่เปลี่ยนความคิด เห็นกันว่า
จะทำอะไรดี ไม่ใช่ว่ามีความรู้จะเป็นตัวทำ
ตามความคิดสร้างสรรค์ ให้ได้อยู่ในกรอบ
เดิม เท่านั้น

ส่วน ชุดที่คิด ออกแบบด้วย นิลิน นิก 5
คณะแพทย์ จุฬารที่พูดการเรียนเหมือน 1 ปี
เพื่อค้นหาตัวเองก่อน ตอนนั้นก็อยากค้นหาหา
วิชาชีพของตัวเอง แต่กลายเป็นว่าเรียนมาไป
ไม่รู้โลกกว้าง กิจกรรมที่เป็นงานแบบเดิม
เรียนมา สองปีสอนหนังสือวิชาสุขภาพคือ
ในที่สุด ก็รู้ตัวเองว่าตัวเองสุขภาพดีได้ร่ำชาติ
ชีวิตที่ทำให้รู้จากโลกมากกว่าเดิม เมื่อเวลาทำ
อะไรได้ตัวทำ ไม่ค่อยกังวลว่าจะทำให้ออกไม่
จบภายในเวลาที่กำหนด ความพร้อมแต่ละคน
ไม่เหมือนกัน

ปกรณ นิลิน นิก ๔ คณะวิศวกรรม
ศาสตร์ เริ่มว่า กิจกรรมทุกวันนี้โดนกรอบ
กันเกินไป แต่อยากจะทำอะไร หรือกิจกรรม
ทำอะไร ก็หาคนที่งานได้เข้ามา มาค้นหา
เรียนรู้แบบที่ตัวเองอยากจะทำกิจกรรมทำคน
ออกมาหาอาชีพ อาชีพเป็นการได้ "กบอง" แต่
จริง แล้วอาชีพนี้รู้ๆ วิชาคืออะไร?

"ผมอยากใช้ทุกความสามารถที่ตัวเอง

ว่า ไม่ใช่ทำเพราะถูกบังคับโดยสังคม หรือเพื่อน
ไปทำตัวเองไปเรื่อย ออกมาให้ใจเพราะใจรัก"
ทั้งหมดนี้เห็นภาพได้ว่า กิจกรรมต่างๆ ใน
ร่วมหาอาชีพด้วยใจที่ทุ่มเทเต็มที่จริงๆ ไม่ใช่ทำ
เหมือนคนอื่นเขาๆ ทุกวันสี่วันเต็มๆ มีกิจกรรม
อย่างอื่นให้สนุกเล่นมีกิจกรรมสนุกๆ ไปแล้ว จึง
ต้องให้รู้ในสิ่งที่มันได้กับสิ่งที่กิจกรรมที่ตัวเอง
ในกรอบ ไม่ว่าจะจัดค่ายแบบเดิมๆ สถานที่ที่
จำกัด ไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้อื่นแล้วจะ
ให้ผลิตภัณฑ์ไปประกอบอาชีพได้ภายใน นอก
จากศูนย์การศึกษาที่จัดกิจกรรมใหญ่ มีคณะคน
เป็นทุกที่

ถึงเวลานั้นหรือยังที่จะเน้นการเรียนรู
และทำกิจกรรมหลากหลาย เห็นโลกที่แท้
จริงได้ ไม่ใช่เป็นนักน้อยที่อยู่กับกรง
ทองจนดูเฉื่อยชาว่าเป็นตัวของตัวเองไป
มายาภาพตัวนี้คงทำหลายชีวิตนิสิตนิก
ที่ออกมาทำอะไร ออกไปเป็นบัณฑิตและมหา
บัณฑิตทั้งหลายในการรับใช้สังคม

นิติน นิลิน นิก บางช่วง